

အင်္ဂလိပ်စာ တတ်လို့သော်နှင့် စာအုပ်စင်ကျေးဇူး

ဦးခင်မောင်လတ် (M.A)
ဒေါ်ခင်မျိုးချစ်

အင်္ဂလိပ်စာ တတ်လိုသော်နှင့်
စာအုပ်စင် ကျေးဇူး

အင်္ဂလိပ်စာ ရေးသားတတ်ချင်သော လူငယ်လူရွယ်များအတွက် ကြီးစားရမည့် အနေအထား၊ ဖြည့်ဆည်းရမည့် နှစ်ပရိစ္ဆေဒနှင့် စိုက်ထုတ်ရမည့် လုံ့လဝီရိယတို့ကို သိရှိထားရန်နှင့် ပတ်သက်၍ အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကား သင်ကြားမှု အတွေ့အကြုံ ကြွယ်ဝသော ဆရာကြီး၊ ဆရာမကြီးတို့က ၎င်းတို့ လေ့လာဆည်းပူးခဲ့ပုံများကို နမူနာပြု၍ ဖော်ပြထားသည်။

အင်္ဂလိပ်စာတတ်လိုသော် ဆောင်းပါးတွင် အမျိုးသားပညာရေး ကောင်စီ၏ လက်အောက်ခံအမျိုးသားကျောင်းများတွင် အင်္ဂလိပ်စာ သင်ယူခဲ့ရပုံကို ယနေ့ခေတ် ပညာလိုလားသော အမျိုးသား အမျိုးသမီးများအတွက် ပညာလက်ဆောင်ပါးထားသည်။ စာအုပ်စင်ကျေးဇူးမှာ အင်္ဂလိပ်စာကို သာမက ဘာသာစာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှု စသည်တို့ကိုပါ လေ့လာလိုက်စား ပျော်မွေ့လိုသူ တို့အတွက် စာအုပ်စင်များသည် အားကိုးရာဖြစ်သည်။ ပညာလိုလားသော အမျိုးကောင်း သားသမီးများအတွက် တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်သောအရာဖြစ်သည်ဟု ကွန်ချက်ပြထားသည်။

ဦးခင်မောင်လတ် M.A (၁၉၁၅-၉၆)နှင့် ဒေါ်ခင်မျိုးချစ် (၁၉၁၅-၉၉) တို့သည် နိုင်ငံတကာသိ သတင်းစာဆရာ၊ စာရေးဆရာကြီးများ ဖြစ်ကြသည်။

မ ဝ တိ က ဝ

အင်္ဂလိပ်စာတတ်လိုသော် (ဦးခင်မောင်လတ်)	၇
အိမ်ရှိစာအုပ်စင်	၅၃
စာအုပ်စင်ကျေးဇူး (ဒေါ်ခင်မျိုးချစ်)	၅၄

ဆရာတပည့်သံသရာ

ဆရာတပည့်သံသရာဆိုရာ၌ တပည့်ဆိုသည်မှာ ဤစာရေးသူ ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာဆိုသည်မှာ ကျွန်တော်၏ ကျောင်းနေသက် တစ်လျှောက်လုံးတွင် သူငယ်တန်းမှစ၍ ဆယ်တန်းအောင်သည်အထိ သင်ကြားပြသခဲ့ကြသော ကျွန်တော်၏ ဆရာအဆက်ဆက်ကို ဆိုလိုပါ သည်။ ထိုဆရာအဆက်ဆက်၏ ကျေးဇူးဖြင့် ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် အင်္ဂလိပ်စာ သင်အံ့ လေ့လာကျက်ခဲ့ရပုံ အလုံးစုံကို ယနေ့ခေတ် ပညာလိုလား အမျိုးသား အမျိုးသမီးများအတွက် ပညာလက်ဆောင် ပါးလိုပါသည်။

အခြားဘာသာများမပါဘဲ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ တစ်ခုတည်းကို ရေးသား ဖော်ပြရသည်မှာ ကျွန်တော့်အဖို့ ဤအကြောင်းအရာများကို အမှတ်မီဆုံး ဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် ယနေ့ထက်တိုင် အင်္ဂလိပ်စာ သင်ကြားနေသူ တပည့်များနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံနေရသည် ဖြစ်ရာ ကျွန်တော်၏ အတွေ့အကြုံမှ သူတို့အဖို့ အတုယူဖွယ်၊ အကျိုးရှိဖွယ်၊ သင်ခန်းစာရဖွယ်ဖြစ်ကောင်းဖြစ်မည်ဟု အောက်မေ့မိ သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

တစ်ဖန် ဆယ်တန်းအောင်သည်အထိသာ ကာလပိုင်းခြား၍ တက္ကသိုလ် စာသင်သက် ရှစ်နှစ်ပိုင်းတွင် သင်ယူခဲ့ရသော စာများ ဆရာများ အကြောင်းကို ချန်လှပ်ခဲ့ရသည်မှာ အင်္ဂလိပ်စာသင်ကြား ရေး၌ အခြေခံ အုတ်မြတ်ချသည့်အပိုင်းကို အဓိကထားလိုသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ခြောက်နှစ်သင်အင်္ဂလိပ်စာ

တက္ကသိုလ်၌ ဘီအေအထိ လေးနှစ်၊ အမ်အေတန်းတွင် ပြဋ္ဌာန်းသော လေးနှစ် ပေါင်း ရှစ်နှစ်သင်ရသော်လည်း ကျွန်တော်တို့ခေတ်က ကျွန်တော် နေခဲ့သော နေရှင်နယ်ကျောင်းခေါ် အမျိုးသားကျောင်းတွင် ဆယ်တန်းအောင်အထိ သင်ကြားရသော ကျောင်းနေသက်မှာ (၁၀) နှစ် မဟုတ်ပါ။ (၆) နှစ်သာ ဖြစ်ပါသည်။

ထိုစဉ်က အမျိုးသားကျောင်းများတွင် တစ်နှစ်တစ်တန်းစနစ် မဟုတ်မီ (၆) လတစ်ကြိမ် စာမေးပွဲစစ်၍ အတန်းတင်ပေးသောစနစ် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်လျှင် တစ်နှစ် (၂) တန်းတက်၍ (၁၀) တန်းကို (၅) နှစ်မဟုတ်ဘဲ အဘယ့်ကြောင့် (၆) နှစ် ဖြစ်ရသနည်း ဆိုလျှင် အမျိုးသားကျောင်းများတွင် သူငယ်တန်းအဝင် အောက်ဆုံးအဆင့်မှ အထက်ဆုံးအဆင့်အထိ (၁၂) တန်း ထားရှိသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ အင်္ဂလိပ်စာကိုမူ သူငယ်တန်းမှစ၍ သင်ကြားရ၍ ဆယ်တန်းအောင် အထိ အားလုံး (၆) နှစ် သင်ကြားရပါသည်။ ဤအချက်ကို ထောက်ရှုလျက် ယနေ့ (၅) တန်းမှစ၍ (၁၀) တန်းအထိ အင်္ဂလိပ် စာ (၆) နှစ် သင်ကြားကြရသော ကျောင်းသူ၊ ကျောင်းသားများအဖို့ သင်ကြားရသည့် အချိန်ကာလမှာ နည်းသည်ဟု မဆိုသာပေ။

အမျိုးသားကျောင်းများ၏ အစ

အမျိုးသားကျောင်းဆိုသည်မှာ ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်၊ ဇြိတိသျှအစိုးရ တို့၏ ယူနီဇာစီတီ အက်ဥပဒေကို ကန့်ကွက် တိုက်ဖျက်သော တက္ကသိုလ် ကျောင်းသားများနှင့် ပြည်လုံးကျွတ် ကျောင်းသူကျောင်း

သားများ၏ (ထိုအခါကအခေါ်) ဘျိုင်းကောက်သပိတ်ကြီးက မွေးဖွား လိုက်သော ကျောင်းများဖြစ်ပါသည်။ “ကျွန်ပညာအလိုမရှိ” ဟူသော ကြွေးကြော်သံဖြင့် C.N.E ခေါ် Council of National Education ကောင်စီအစည်းအရုံးနှင့်နယ် အက်ဂျူကေးရှင်းက အမျိုးသား ပညာရေး စနစ်သစ်ဖန်တီးကာ ကိုယ့်သင်ရိုး၊ ကိုယ့်စာအုပ် ကိုယ်ပြဋ္ဌာန်း၍ ကိုယ့်စာမေးပွဲနှင့်ကိုယ် စီမံကွပ်ကဲသော ကျောင်းများ ဖြစ်ပါသည်။

ထိုအခါ ရှိပြီးကျောင်းများမှာ ဂါးဘားမင့်ဟိုက်စကူး Government High School ခေါ် အစိုးရကျောင်းများ၊ အေဘီအမ်ခေါ် အမေရိကန်ဘက်တစ်မစ်ရှင် American Baptist Mission ခေါ် အမေရိကန် သာသနာပြုကျောင်းများ၊ ဝက်စလီယန် မယ်သော့ဒစ်မစ်ရှင် Wesleyan Methodist Mission ခေါ် ဝက်စလီ သာသနာပြုကျောင်း များ ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်နေသော မုံရွာ (နေရှင်နယ်) အမျိုးသား ကျောင်းမှဆရာများမှာ သပိတ်မှောက်ကျောင်းသားဟောင်းများဖြစ်၍ သပိတ်ကိစ္စပြီးသောအခါတွင်လည်း မိမိ၏ပညာရေးကို ဆက်လက် မရှာမှီးနိုင်ကြဘဲ အမျိုးသားကျောင်းများ ဖြစ်မြောက်ရေး အတွက် ကိုယ်တိုင်ဝင်ရောက် ကူညီ လုပ်အားပေးနေသူများ ဖြစ်ကြပါသည်။ အများပြည်သူတို့၏ အလှူငွေဖြင့် ရပ်တည်လျက် မုံရွာမြို့ ဆုတောင်း ပြည့် ဘုရားကြီး ပရိဝုဏ်တန်ဆောင်း၊ ပြသဒ်များတွင် ဖြစ်သလို စာသင်ကြရသော ကျောင်းဆရာများ၏ ဇွဲသတ္တိမှာ စေ့စေ့ တွေးလေ ချီးမွမ်းအံ့ဩစရာကောင်းလေ ဖြစ်ပါသည်။

သူတို့၏ မျိုးချစ်စိတ်၊ အနစ်နာခံစိတ်တို့ကြောင့် ကြီးမားသော အခက်အခဲတွေကြားမှ အမျိုးသားကျောင်းများ တည်တံ့အောင်မြင် ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဆရာ ဦးဘသောင်း

ပညာသင်ရင်းတန်းလန်း ကျောင်းဆရာ ဖြစ်ကြရသောကြောင့် မည်သည့်ဆရာမှ ဆရာဖြစ်လက်မှတ်ရ မဟုတ်ပါ။ ပထမဆင့်ခေါ် ပထမတန်းတွင် သင်ပြသော ကျွန်တော်တို့၏ဆရာ ဦးဘသောင်းဆို လျှင် (၁၀) တန်းထိ ပညာမသင်ခဲ့ရပါ။ သို့ရာတွင် အသင်အပြ အလွန်ကောင်း၍ တစ်ကျောင်းလုံးတွင် သဘောအကောင်းဆုံး ဆရာ တစ်ယောက်ဟု ကျွန်တော်ထင်ပါသည်။ ဤမျှသဘောကောင်းသော ဆရာကို ကြိမ်သုံးအောင် ဆိုးနိုင်သူမှာ ကျွန်တော်၏ ညီတော်မောင် ခင်မောင်လေး ဖြစ်ပါသည်။ ဘယ်ကျောင်းသားကိုမျှ မရိုက်ဖူးသော ဆရာသောင်းသည် မိဘက အလိုလိုက်ချင်တိုင်း လိုက်ထားသော ငမိုက်သားက ရိုင်းရိုင်းပျံ့ပျံ့ နှင်ပဲခဆ ဆဲရေးတိုင်းထွာသောအခါ ကြိမ်တံပြာသုံး၍ ဆိုဆုံးမလိုက်ပါသည်။

ထိုနေ့မှစ၍ ကျွန်တော်တို့၏ မိဘများအမြင်တွင် ဆရာသောင်း ကဲ့သို့ ဆိုးဝါးရက်စက်သောဆရာ ကမ္ဘာတွင် မရှိသလောက် ဖြစ်ပါ သည်။ ကျောင်းသားမိဘကို အနူးအညွတ် တောင်းပန်ရသည်အထိ ပြဿနာ တက်ခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဆရာသည် ကျွန်တော်တို့ မိသားစုအပေါ်တွင် အခင်အမင် မပျက်၊ ယနေ့ထက်တိုင်ပင် ဆက် ဆံလျက် ရှိပါသည်။

မကြာမီက ဗုံရွာမြို့သို့ ရောက်ရှိ၍ အသက် (၇၀) ကျော်ပြီဖြစ်သော ဆရာကြီး ဦးဘသောင်းကို ကျန်းမာချမ်းသာစွာ ပြန်လည်တွေ့ရှိရာတွင် အသက် (၆၀) ကျော်နေပြီဖြစ်သော ကျွန်တော်တို့ ညီအစ်ကို နှစ် ယောက်က လက်စုံမိုး၍ ရှိခိုးကန်တော့ခဲ့ရသည်မှာ ကျွန်တော်တို့

ရင်ထဲတွင် ဝှမ်းဆီထိသကဲ့သို့ ပီတိဖြာရသည်နှင့်အမျှ ဆရာကြီးခမျာ မျက်ရည်ဖြိုင်ဖြိုင် ကျလေရှာသည်။

ဆရာ ဦးမောင်မောင်

ဆိုးချင်းဆိုးလျှင် သုံးဆင့်တွင် သင်ပြသော ဆရာဦးမောင်မောင် ကမှ ဆိုးသည်ဟု ပြောနိုင်ပါသေးသည်။ ပိန်ပိန်ညှက်ညှက်၊ အသား လတ်နှင့် ဘိုကေ (ဆံပင်) ခပ်ရှည်ရှည်ကို အမြဲတမ်း သပ်ရပ်စွာ ဖြီးထားသော ဆရာမှာ ကြိမ်လုံးကို လက်ကမချပါ။ လူသေးသလောက် အသံကလည်း အောင်မြင်ပါဘိသနှင့်။ သူ အားရပါးရ စာသင်နေသော အခါ သူ၏ သေးသွယ်သောလည်ပင်းမှ ကြီးမားသော လည်စေ့မှာ အထက်မှ အောက်သို့လည်းကောင်း၊ အောက်မှ အထက်သို့လည်း ကောင်း၊ လူးလာခေါက်တုံ့ ဆင်းချည်တက်ချည် လုပ်နေသည်မှာ ကျွန်တော့်အဖို့ သင်သောစာထက်ပင် စိတ်ဝင်စားစရာ ဖြစ်နေပါသည်။ နားထင်နားရင်းက အကြောများထောင်လာအောင် ဟစ်အော်သင်ကြား တတ်၍ တစ်နေ့မပြတ် ကျက်မှတ်ဖြေကြားရသော လုံးကောက် အင်္ဂလိပ်၊ မြန်မာ (မီးနင်း) အဓိပ္ပာယ်များကို မဖြေနိုင်လျှင် သူကြိမ် လုံးက ဆင်းရဲချမ်းသာ ယောက်ျားလေး၊ မိန်းကလေး မျက်နှာ ကြီးငယ်မရွေးပါ။ ကြိမ်လုံးမလောက်သည်အခါ ကျောင်းသားများ၏ မျဉ်းတံနှင့် ရိုက်ပါသည်။ ကျောင်းသားများက မျဉ်းတံစောင်းနှင့် လက်ဝါးရိုက်သည်ကို မဖြိုမှန်းသိသောအခါ လက်သီးဆုပ်၏ လက် ဖမိုးဘက်ကို မျဉ်းတံအပြားနှင့်မဟုတ်ဘဲ စောင်းနှင့် ရိုက်ပါသည်။ ဤဆရာ၏ သားသမီး မဖြစ်ရသည်မှာ ကံကောင်းလေစွဟု ကျွန်တော် ခဏခဏ တွေးမိပါသည်။ ဤမျှကြောက်ရသည်ကြားကပင် ဤဆရာ

ကို ကျွန်တော်တို့ မမှန်းပါ။ ကျွန်တော်တို့ (၁၀)နှစ်သားအရွယ် ကလေးသူငယ်၏ အသိဉာဏ်၌ပင် ဆရာဦးမောင်မောင်၏ တတ်စေလို သော စေတနာကို ကောင်းစွာ သိနေပါသည်။ သူမည်မျှ ပင်ပန်းသည်ကို ကြည့်၍ စိတ်မကောင်း ဖြစ်မိပါသည်။ ကျွန်တော် ယနေ့သိသမျှ အင်္ဂလိပ် မြန်မာ လုံးကောက်အဓိပ္ပာယ်များမှာ ဤဆရာ၏ အကျင့် ကောင်းကြောင့်ဟု ကျွန်တော် စွဲမြဲစွာ ယုံကြည်လျက် ရှိပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ကျောင်းသားတွေ စာမရလျှင် စာမရသည်နှင့်အမျှ သူ အော်ရဟစ်ရ ရိုက်ရနှက်ရသည်မှာ ပင်ပန်းလှပါသည်။ ဤမျှပင်ပန်း သောဒဏ်ကို သူကြာကြာ မခံလိုက်ရပါ။ ထိုနှစ်စာမေးပွဲများစစ်၍ အပြီးတွင် ချောင်းဆိုးသွေးပါရောဂါနှင့် ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်ပါသည်။

အင်္ဂလိပ်မှ အင်္ဂလိပ်သို့

သုံးဆင့်မှ လေးဆင့်သို့ တက်သောအခါ အင်္ဂလိပ်စာလုံးသို့ မြန်မာလိုအဓိပ္ပာယ် မကျက်မှတ်ရတော့ပါ။ အင်္ဂလိပ်စာလုံးကို အင်္ဂလိပ် လို အဓိပ္ပာယ်ပေးရပါသည်။ ထိုလေးဆင့်ခေါ် လေးတန်းတုန်းက တစ်နေ့ ဘလက်ဘုတ် ကျောင်းသင်ပုန်းကြီး တစ်ချပ်စာ နှစ်ချပ်စာ ဆရာမြိုင် ရေးပေးသော အင်္ဂလိပ်လုံးကောက် အဓိပ္ပာယ်များကို ယနေ့ထက်တိုင် ရပါသေးသည်။ Honour ဟူသော စကားလုံး၏ အဓိပ္ပာယ်ကို dignity ဟု ကျက်မှတ်ခဲ့သည်ကို ယနေ့တိုင် မှတ်မိနေပါ သည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ သင်ကြားရေးသုတေသီများ စိတ်ဝင်စားဖွယ် ရာအဖြစ် ရေးသားဖော်ပြလိုက်ပါသည်။ နောင်တက်သော အတန်းများ တွင်လည်း အင်္ဂလိပ်စာလုံး အဓိပ္ပာယ်တွေ တိုး၍တိုး၍ ကျက်မှတ်သွားရ ပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော်၏ စိတ်အထင် (၄) တန်းတုန်းက

ကျက်မှတ်မိခဲ့သော စာလုံးဦးရေမှာ အချိုးအစားနှင့်တွက်လျှင် ကျွန် တော်၏ ကျောင်းသက်တွင် အများဆုံး ဖြစ်သည်ဟု ခန့်မှန်းရပါသည်။

သုတေသီတို့၏ စိတ်ဝင်စားဖွယ် အင်္ဂလိပ်လို အဓိပ္ပာယ်ကျက် မှတ်ခြင်းမှ ကျွန်တော်ရရှိသော အသိဉာဏ်ကလေးတစ်ခုနှစ်ခုကို တင်ပြလိုပါသည်။ ကျက်မှတ်ရင်း ကျက်မှတ်ရင်းနှင့် တူသည့်ပုံစံ ကလေးတွေ သတိထားမိလာပါသည်။ ဥပမာ နှင်းဆီဆိုသော အင်္ဂလိပ်စာလုံးကို အင်္ဂလိပ်အဘိဓာန်တွင် ပန်းတစ်မျိုးဟု အဓိပ္ပာယ် ပေးပါသည်။ သစ်တော်သီးဟူသော စာလုံးကို သစ်သီးတစ်မျိုးဟူ၍ လည်းကောင်း၊ တမာပင်ဟူသော စာလုံးကို အပင်တစ်မျိုးဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ထပ်ခါထပ်ခါ ကြိုရပြီးသည့်အခါ ဆိတ်ဟူသော တိရစ္ဆာန်ကို တိရစ္ဆာန်တစ်မျိုးဟူ၍ ကျွန်တော်တို့ ပြောတတ်အောင် သဘောပေါက်သွားလေပြီ။ ထို့အတူ ခရမ်းချဉ်သီးဆိုလျှင် ဟင်းသီး ဟင်းရွက်တစ်မျိုးဟု a kind of ဟူသော စကားကို သုံးတတ်ပါသည်။

(၄) ဆင့်ဆရာ ကျေးဇူးရှင် ဆရာမြိုင်သင်ပေးလိုက်၍ ယနေ့ထက် ထိ ကျွန်တော်၏ (၁၀) တန်းနှင့် (၁၀) တန်းအထက် သင်တန်းများတွင် ရေလဲနှင့် အသုံးပြုသင်ကြားနေရသော စာလုံးများမှာ teacher, learner, driver, writer, teller, speaker ဆိုသော စာလုံးများ၏ အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုချက်ကလေးများ ဖြစ်သည်။ One who teaches ကို ပြောတတ်လျှင် အကုန်ပြောတတ်တော့သည်။

တစ်ဖန် ကြိယာမှ နာမဝိသေသနသို့ တစ်ဖြစ်လဲလာသော admirable, belivable, enjoyable ဟူသော စာလုံးများကို ထပ်ခါ ထပ်ခါ အဓိပ္ပာယ်ကျက်မှတ်ရသောအခါ that may be ဆိုသော

အသုံးကလေးကို ရှေ့ကခံပြီး မူရင်းစာလုံးကို admired, believed, enjoyed ပြင်လိုက်ရုံနှင့် တူညီသောအဓိပ္ပာယ် သက်ရောက်လာပါ တကားဟု ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိရှိနားလည်လာပါသည်။

ဆရာမြိုင်

ဤအင်္ဂလိပ်လို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်တွေကို သင်ပေးသော ကျွန်တော်တို့ ဆရာလည်း (၁၀) တန်းမအောင်မီ ကျောင်းထွက်၍ ကျောင်းဆရာလုပ်နေရသူ သပိတ်မှောက်ကျောင်းသားကြီးဖြစ်ရာ ထိုဆရာ၏ အင်္ဂလိပ်စာအရည်အချင်းကို ရိပ်စားနိုင်ပါပြီ။ ဤကဲ့သို့ ကျောင်းသားနားလည်ရုံမက အသည်းတွင် စွဲသွားအောင် သင်နိုင်သော ဆရာပင် နောင်အခါ အမျိုးသားကျောင်းဘဝမှ အတည်တကျ အစိုးရကျောင်း ဖြစ်လာသောအခါ (၁၀) တန်းမအောင်၊ ဆရာဖြစ် လက်မှတ် မရှိသောအကြောင်းများကြောင့် အားကစားဆရာ၊ ပီတီ မာစတာအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲ အမှုထမ်းခဲ့ရရှာသည်။

ထိုဆရာ၏ ကျေးဇူး ကျွန်တော့်အပေါ်မှာ ကြီးမားပါဘိသည်။ အင်္ဂလိပ် သဒ္ဒါ၊ အင်္ဂလိပ်စာ၏ အခြေခံသဘောတရားများကို ပိုင် ပိုင်နိုင်နိုင်ကြီး ပို့ချပေးလိုက်သဖြင့် ကျွန်တော် အင်္ဂလိပ်စာပြဆရာ အဖြစ်ဖြင့် အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းနိုင်ခဲ့သည်။ နောင်အခါတွင် ဤသို့ကျေးဇူးကြီးလိမ့်မည်ဟု မသိသေးသည့် ထိုအရွယ်ကပင် ဆရာ ကို ချစ်ခင်ကြည်ညိုခဲ့သည်မှာ ပြောဖွယ်ရာမရှိပြီ။ ကလေးသူငယ်တို့၏ ဘာသာဘာဝ ကိုယ့်ဆရာကိုယ် ဟီးရီးကဲ့သို့ သဘောကျမိသည်။ ဆရာကို အားကျသည်။ ဆရာလို အသားဖြူ၍ ဆံပင်ကောက်ကောက် ကလေး ဖြစ်ချင်သည်။ ဆရာလို အမြဲတမ်းပြုံးရွှင်သော မျက်နှာနှင့်

သိမ်မွေ့သော နှလုံးရှိလိုသည်။ ဆရာကို ချစ်သဖြင့်ဆရာကတော်နှင့် လည်း ခင်မင် ရင်းနှီးသည်။ ဆရာကလေးများဖြစ်သော မသန်းရွှေနှင့် မောင်တိုးကလေးတို့ကို ထိန်းကျောင်း ချိပိုးခဲ့ကြသည်။

ဤမျှလောက် ကျွန်တော် ချစ်ကြောက် ရိုသေသော ဆရာကို ကျွန်တော်၏ ဖခင်က အထင်အမြင်သေးအောင် ကျွန်တော်ပင် ပြုမူ မိခဲ့ပါသည်။

ပြုမိပုံမှာ ဤသို့ဖြစ်ပါသည်။ တစ်နေ့တွင် စာအုပ်တွေ လွယ်အိတ် နှင့် အပြည့်ထည့်၍ ကျောင်းသွားရန် ပြင်နေသည်ကို မြင်သောအခါ ကျွန်တော်၏ ဖခင်က စာအုပ်တွေကို အကုန်မသယ်ဘဲ တစ်နေ့အချိန် ဇယားကို ကြည့်၍ သယ်ရန် ပြောပါသည်။ အချိန်ဇယား မရှိကြောင်း ပြောကြားသောအခါ အချိန်ဇယား လုပ်ပေးရန် ကျွန်တော့် ဆရာထံသို့ ချက်ချင်းစာရေး၍ ပေးလိုက်ပါသည်။ ထိုစာကို ကျွန်တော်ဆရာလက် သို့ ကျွန်တော်မပေးရဲပါ။ စာအိတ်နှင့် ပိတ်ထားသော စာ မဟုတ်သော် လည်း အင်္ဂလိပ်လို ရေးထားသဖြင့် ဘာရေးထားမှန်းလည်း မသိပါ။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော်ဆရာကို စိတ်ချမ်းသာစေမည့် စာမဟုတ်သည်ကို သာ သိပါသည်။ ထိုစာကိုဖတ်ပြီး ဆရာ ကျွန်တော်ကို စိတ်ဆိုးမည် စိုးပါသည်။ သို့ဖြင့် တစ်လမ်းလုံး စိတ်ညစ် စိတ်အိုက်လိုက်သည်မှာ ကျောင်းမတက်ချင်လောက်အောင်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ကျောင်းမပြေးရဲ၍ ကျောင်းတက်ရသော်လည်း ထိုစာကို မပေးခဲ့ကြောင်းကိုလည်း ဖခင်ကို ပြန်မပြောရဲပါ။

နောက်ဆယ်ရက်လောက် ကြာသောအခါမှ ဤကိစ္စ၏ နောက် ဆက်တွဲကို ဆရာထံမှ သိရပါသည်။ ကျွန်တော်၏ ဖခင်မှာ ကျောင်း တည်ထောင်သူအဖြစ် အမျိုးသားကျောင်းအုပ်ချုပ်ရေးကော်မတီ ဥက္ကဋ္ဌ

ဖြစ်ရာ ဆရာများနှင့် အစည်းအဝေး၌ ဤကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ ကျွန်တော်၏ဆရာကို ပြစ်တင်ဝေဖန်ကြောင်း၊ ကျွန်တော်၏ဆရာက ယင်းစာကို မရသည့် အကြောင်း ရှင်းမပြဘဲ ခေါင်းငုံ့ခံလိုက်သည့် အကြောင်းများကို ပြောပြပါသည်။

ကျွန်တော်အဖို့မှာမူ ဆရာအပြစ်တင်ခံရသည့်အတွက် စိတ်မကောင်းသော်လည်း ကျွန်တော်၏အပြစ်ကို ဖုံးဖိကာကွယ်ပေးလိုက်သည့်အတွက် ဆရာအပေါ်၌ ဆတက်ထမ်းပိုး တိုး၍ ကြည်ညိုလေးစားမိပါသည်။

ဆရာပီသသော ဆရာ

ငယ်စဉ်က တွေ့ကြုံခဲ့ရသော ဆရာများအကြောင်းကို စဉ်းစားမိတိုင်း မချီးကျူးဘဲ မနေနိုင်သောအချက်မှာ သူတို့၏ တရားမျှတသော စိတ်ထား ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ကို စာပေပို့ချသော ဆရာများသည် ဆရာပီသသူများ ဖြစ်၏။ သူတို့၏တပည့်ကို တပည့်ဟူ၍သာ မြင်၍ ဘယ်သူ ဘယ်ဝါ၏ သားသမီးဟူ၍ မမြင်ကြပါ။ ထို့ကြောင့် ဆုပေးဒဏ်ပေး၍ စာမေးပွဲ အအောင်အကျ ဆုံးဖြတ်ရာ၌ ကဲ့ရဲ့သဂြိုဟ်အတင်းဆိုရန် အကြောင်းများ တစ်ကြိမ်တစ်ခါမျှ မပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါပေ။

စာမရသောကျောင်းသား၊ ကျောင်းပြေးသော ကျောင်းသား၊ ကျောင်းစည်းကမ်း ဖောက်ဖျက်သော ကျောင်းသားမှန်လျှင် ကြိမ်ဒဏ်ပေးသည်ချည်းသာဖြစ်၍ မည်သူသားသမီးမျှ ချမ်းသာမပေးပေ။ ထို့ကြောင့်ပင် ကျောင်းကော်မတီဥက္ကဋ္ဌ၏ သားကို အရှုံးထင်အောင် ရိုက်မိသော ဆရာဦးဘသောင်း ပြဿနာတက်ရခြင်း ဖြစ်သည်။

ယင်းကဲ့သို့သော ဂုဏ်သတ္တိမျိုး သူငယ်တန်းပြဆရာမ ဒေါ်ချစ်တွင်လည်းကောင်း၊ ဒုတိယတန်းပြဆရာ ဦးဖိုးခုံ၊ ပဉ္စမတန်းပြဆရာ ဦးဘသိန်း၊ သတ္တမတန်းဆရာ ဦးအုံးဖေတို့တွင်လည်း အပြည့်အဝ ရှိကြသဖြင့် ကျွန်တော်တို့ တစ်ကျောင်းလုံး ဆရာတွေကို ကြောက်လည်းကြောက် ရိုလည်း ရိုသေကြပါသည်။

နေချင်တိုင်းကျောင်း

ကျွန်တော်တို့၏ သူငယ်ချင်း မောင်ဘဠိမ်းဆိုလျှင် ဆရာ တစ်ယောက် အနားသို့ ချဉ်းကပ်သောအခါ ခြေလှမ်းဆယ်လှမ်းလောက် အကွာတွင် ရပ်၍ လက်ပိုက်၊ ဖိနပ်ချွတ်ပါသည်။ ထို့နောက်မှ ဆရာအနီးသို့ ကပ်၍ ပေးစရာရှိသည်ကို ပေးပါသည်။ ပေးပြီးနောက် ဖိနပ်ချွတ်ထားသည့် နေရာသို့ရောက်အောင် နောက်ပြန် (ဘက်ဂီယာနှင့်) ဆုတ်ပါသည်။ ဖိနပ်ပြန်စီးပြီးမှ ဆရာကိုကျောပေး၍ သွားလိုရာ သွားပါတော့သည်။

ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်လည်း ဤအတိုင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ အခြားသူကို ဥပမာပေး၍ ရေးရခြင်းမှာ (၁) အဖော်ရရန်လည်းကောင်း၊ (၂) မယုံနိုင်လောက်အောင်ဖြစ်နေလျှင် ယုံကြည်အောင် သက်သေထုရန် ဖြစ်ပါသည်။ အမျိုးသားကျောင်းမှ ကျောင်းသားတိုင်း ကျွန်တော်တို့ နှစ်ယောက်လောက် အရိုသေတရား မကြီးမားကြသော်လည်း ဆရာကို ရိုသေသည့် နေရာတွင် ပြောစမှတ်ဖြစ်ပါသည်။ ဒီလောက်စည်းကမ်းကြီးမှ တော်ကာကျသည်။ အချို့အစိုးရကျောင်းဆရာများက ကျွန်တော်တို့ နေရှင်နယ်ကျောင်းကို “နေချင်တိုင်းကျောင်း” ဟု ကင်ပွန်းတပ်ချင်ကြပါသေးသည်။

ဆရာကြီး ဦးဖေ

ကျွန်တော်တို့၏ ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီး ဦးဖေတစ်ယောက်သာ အိုင်အေ (ယခုခေတ်အခေါ် ဒုတိယနှစ်) အထိ သင်ကြားဖူးပါသည်။ အသားဖြူဖြူ အရပ်ပျပ်ပျပ်နှင့် စစ်သားဆံပင်ကဲ့သို့ ဘိုကေ မတို့ မရှည်ကို နှစ်ဘက်ခွဲချမထားဘဲ လက်ဝဲဘက် တစ်ဖက်တည်းသို့ ခွဲချထားသည်ကို ယနေ့ထက်တိုင် မြင်ယောင်မိပါသည်။ ကြိမ်လုံး မကိုင်းဘဲနှင့် မိမိပိုင် (၇) ဆင့်ကိုလည်းကောင်း၊ တစ်ကျောင်းလုံးကို လည်းကောင်း အေးချမ်းသာယာအောင် အုပ်ချုပ်နိုင်ပါသည်။

အင်္ဂလိပ်၊ မြန်မာ၊ သင်္ချာ အပိုဘာသာ

ကျွန်တော်တို့ အမျိုးသားကျောင်းများတွင် (၈) ဆင့်မှ (၁၁) ဆင့်အထိ အတန်း (၄) တန်းကို အထက်တန်းများဟု ခေါ်၍ (၂) နှစ် နေရပါသည်။

စာမေးပွဲအတွက် ဖြေရသောဘာသာများတွင် မယူမနေရ အင်္ဂလိပ် ဘာသာ၊ မြန်မာဘာသာ၊ သင်္ချာဘာသာများအပြင် စိတ်ကြိုက်ဘာသာ အဖြစ် အပိုအင်္ဂလိပ်ဘာသာ၊ အပိုမြန်မာဘာသာ၊ အပိုသင်္ချာဘာသာ များ ယူနိုင်ပါသည်။

ပထမတစ်နှစ်တွင် ကျွန်တော် အပိုအင်္ဂလိပ်စာနှင့် အပို မြန်မာစာ ကို သင်ယူခဲ့သော်လည်း (၁၀) တန်း ဖြေမည့်နှစ်တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာ ကျောင်းဟုခေါ်သော အခြား ကျောင်းတစ်ကျောင်းသို့ ပြောင်းရသဖြင့် ၎င်းအပိုဘာသာ နှစ်ခုကို မယူရတော့ပါ။ အမျိုးသားကျောင်းနှင့် အခြားကျောင်းများ သင်ရိုးချင်း မတူပါ။

အထက်တန်းဆရာ ပြဿနာ

ကျွန်တော်တို့ မုံရွာ အမျိုးသားကျောင်းမှာ ဆုတောင်းပြည့်တုရားမှ စတင်ခဲ့ပြီးနောက် ကိုယ့်ဝင်း ကိုယ့်အဆောက်အဦနှင့် ဖြစ်ရာမှ အမြင့်ဆုံး (၁၁) ဆင့်တွင် ကျောင်းသားဦးရေ (၃) ယောက် အစိုးရ ဆယ်တန်းစာမေးပွဲကို သွင်းနိုင်သော အချိန်တွင် အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်ခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် စတည်ကတည်းက အများပြည်သူတို့၏ အလှူငွေနှင့် ရပ်တည်ခဲ့ရသော ကျွန်တော်တို့ကျောင်းမှာ အထက်တန်း များအတွက် ဆရာခန့်ထားရေးပြဿနာ ကြီးမားသည်ထက် ကြီးမား လာပါသည်။ မြန်မာအမျိုးသား ဘီအေ၊ ဘီအက်စီအောင်သူကို လခ (၂၀၀) ပေး၍ မငှားနိုင်သောအခါ အိန္ဒိယမှ ဘီအေ၊ ဘီအက်စီ များကို တစ်လ (၁၅၀/-) နှင့် ခန့်ထားရသည်။ သို့နှင့် ကျွန်တော်တို့ အင်္ဂလိပ်စာဆရာမှာ မစွတာ အို၊ ကေ၊ အာယား၊ သင်္ချာဆရာမှာ မစွတာ အမ်၊ အန်၊ အာယား၊ ရာဇဝင်ဆရာမှာ မစွတာ မိနန် ဖြစ်ပါ သည်။ ထိုဆရာအားလုံး အိန္ဒိယမှ တိုက်ရိုက်လာသူများ ဖြစ်၍ မြန်မာစကား တစ်လုံးမျှ မတတ်ပါ။ ယင်းသို့ တစ်ပိုင်းကလည်း ချွေတာ၊ တစ်ပိုင်းကလည်း အစိုးရ အထောက်အပံ့ခံ၊ တစ်ပိုင်းကလည်း ဆရာ၊ ဆရာမတွေ ပွဲကပြီး အလှူငွေရှာကြသည့်ကြားမှပင် ကျွန်တော် တို့ အမျိုးသားကျောင်း၏ (၇) ဆင့်အထက် အထက်တန်း (၄) တန်းမှာ လုံးပါးပါးလျက် ရှိပါသည်။

အထကမှ အလကသို့

ကျွန်တော် (၁၀) ဆင့်သို့ တက်ရသောနှစ်တွင် ကျွန်တော်တို့ အတန်းတွင် ကျောင်းသားပေါင်း (၉) ယောက်သာ ရှိပါသည်။ ထို

(၉) ယောက်ကို ကျွန်တော် ယနေ့ထက်တိုင် အမည်နာမနှင့်တကွ မှတ်မိနေပါသည်။ အကြောင်းမှာ ကျွန်တော်တို့၏ မြန်မာစာသင်ပြ သော ဆရာချစ်က အပိုမြန်မာစာသင်သော အချိန်တွင် ကျွန်တော်တို့ကို ကဗျာအစပ်ခိုင်းပါသည်။ စပ်ရမည့် အကြောင်းအရာမှာ အတန်းထဲရှိ ကျောင်းသားအားလုံး၏ အမည်များ ပါဝင်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ကိုယ်တိုင် ဘယ်လို စပ်လိုက်မိသည်ကို သတိမရပါ။ နောက်ဆုံးဆရာကိုယ်တိုင် စပ်ပြသော ဒွေးချိုးကိုမူ ယခုထက်တိုင် မှတ်မိနေသည်မှာ ဤသို့ဖြစ်ပါသည်။

“ကိုဘတူ” “ကိုလူကလေး” ရယ်နဲ့
 “ကိုဘဒွေး” “မောင်မောင်တင်”။
 “ဟောင်ရာချင်” “ခင်မောင်လတ်” “ကိုတိုက်ဦး”
 “ကိုသသန်း” ငဲ့ပြင်၊
 တစ်ခန်း “ကိုပန်” ချယ်၍
 နေရှင်နယ် ဟိုက်စကူးမှာ၊ ထွန်းနေသို့မြူး။

အမှန်အားဖြင့် ထိုကဗျာကလေးသည် ကျွန်တော်တို့အတွက် သရော်စာကလေး ဖြစ်နေပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းသားကိုးဦးမှာ နေရှင်နယ်ဟိုက်စကူးတွင် ထိုနှစ်ကိုကျူးလျက် “ထွန်းနေသို့မြူး” နိုင်ကြတော့ပါ။

အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ကျွန်တော်တို့ချစ်သော ကျွန်တော်တို့၏ မုံရွာမြို့ အမျိုးသား အထက်တန်းကျောင်းကြီးမှာ ထိုနှစ်အကုန်တွင် အမျိုးသား အလယ်တန်းကျောင်းအဖြစ်သို့ ရွှေ့လျော့သွားပါတော့ သည်။

အသံထွက် စာဖတ်ကျင့်

အမျိုးသားကျောင်းမှ သင်ဆရာများအကြောင်းကို ဤတွင် နိဂုံးချုပ်၍ ကျွန်တော်တို့ သင်ခဲ့ကြရသော စာအကြောင်းကို ရေးလိုပါ သည်။ ကျွန်တော်တို့ အတန်းများကို ထိုအခါက “အဆင့်” ဟုခေါ် သဖြင့် ယင်းအတိုင်းပင် ရေးသားပါသည်။ အင်္ဂလိပ်လို form ဟု သမုတ်ပါသည်။ ကျွန်တော်အမှတ်မိဆုံး တတိယဆင့်ဆရာ ဦးမောင် မောင်၏ အတန်းတွင် 'Royal Crown Reader' Book One ကို သင်ရပါသည်။ သင်ခန်းစာတစ်ခု အသစ်တက်လျှင် ဆရာက လက်ဦးတစ်ခေါက်နှစ်ခေါက် ဖြည်းဖြည်း ဖတ်ပြပါသည်။ နှုတ်တိုက် ချပေးတန် ချပေးပါသည်။ ထို့နောက် ကျောင်းသားတစ်ယောက်စီ မတ်တတ်ရပ်၍ အလှည့်ကျရာစာပိုဒ်ကို ဖတ်ပြရပါသည်။ လူစေ့သွား လျှင် ပြန်စ၍ နောက်တစ်ခေါက် နောက်တစ်ခေါက် စသည်ဖြင့် အခေါက်ပေါင်း မရေမတွက်နိုင်အောင် ဖတ်ရပါသည်။ လူတိုင်းစာ ကျေ၍ မထစ်မငေါ့ဘဲ ဖတ်နိုင်သည်အထိ နေ့စဉ်ရက်ဆက် ဖတ်ကြရပါ သည်။

အင်္ဂလိပ်သဒ္ဒါ

ယင်းကဲ့သို့ ဖတ်စာကို သင်ကြားနေသည့်အချိန်တွင် ဤတတိယ အဆင့်မှပင်စ၍ အင်္ဂလိပ်သဒ္ဒါ သင်ရပါသည်။ Nesfield's Gram- mar နက်စ်ဖီးဂရမ္မာ ပထမတွဲကို သင်ရာ၌ ဝါစင်္ဂရစ်ပိုင်းမှ စ၍ နာမ်ဟူသော အပိုင်းကိုပင် ဧကဝုစ်ကိန်း၊ ဗဟုဝုစ်ကိန်း၊ ပုလ္လိင်၊ ဣတ္ထိလိင် စသည်ဖြင့် တစ်ခုစီရှင်းလင်းချက် ဥပမာ ဥပမေယျများကို အသေးစိတ် ကျက်မှတ် ပြန်ဆိုရပါသည်။

နှုတ်ဖြေရေးဖြေအကျင့်

တချိန်တည်းမှာပင် Liwelyn Tipping လွယ်လင်တစ်ပင်း၏ အင်္ဂလိပ် စာစီစာကုံးစာအုပ်မှ လေ့ကျင့်ခန်းများကို မှန်မှန်ပြုလုပ်ရပါ သည်။ အတန်းထဲတွင် တစ်ယောက်ချင်း နှုတ်ဖြင့် ဖြေကြား၍ ကျေညက်သောအခါကျမှ ဗလာစာအုပ်တွင် ပြန်လည် ရေးသား တင်ပြရပါသည်။

ဘာသာပြန် လေ့ကျင့်ခန်းများ

(၁) အင်္ဂလိပ်ဖတ်စာ (၂) နက်စ်ဖီးဂရမ္မာ (၃) တစ်ပင်း လေ့ကျင့်ခန်းများနှင့်အတူ (၄) လက်ဆင်းအင်အင်္ဂလိပ် Lessons in English ခေါ် အထောက်အကူစာအုပ် ပထမတွဲမှ လေ့ကျင့်ခန်းများ ကို ပြုလုပ်ရပါသည်။ အင်္ဂလိပ်မှ မြန်မာသို့လည်းကောင်း၊ မြန်မာမှ အင်္ဂလိပ်သို့လည်းကောင်း ဘာသာပြန်လေ့ကျင့်ခန်းများ ဖြစ်ပါသည်။ ဤတတိယဆင့်၌ ဖတ်ရပုံ၊ အလွတ်ကျက်မှတ်ရပုံ၊ လေ့ကျင့်ရပုံ များမှာ ကျွန်တော်တို့ အမျိုးသားကျောင်းသက် တစ်လျှောက်လုံးတွင် ကျင့်သုံးသွားရသော ပုံစံပင် ဖြစ်ပါသည်။

ဘာသာစုံ အင်္ဂလိပ် ဘာသာဖြင့်

အထက်အထက်သော အတန်းများတွင်လည်း အင်္ဂလိပ်စာသင် ကြားရာတွင် အထက်ပါအတိုင်း စခန်းသွားရပါသည်။ တိုးတက် ပြောင်းလဲသည်မှာ ဖတ်စာမှ လုံးကောက်အဓိပ္ပာယ်များ ကျက်မှတ်ရာ တွင် မြန်မာလိုမဟုတ်တော့ဘဲ (၄) ဆင့်မှစ၍ အင်္ဂလိပ်လို ကျက်

မှတ်ရပါသည်။ ထို့ပြင် ရာစဝင်၊ ပထဝီ၊ သင်္ချာ စသော အခြားဘာသာ များကိုလည်း မြန်မာလို မဟုတ်တော့ဘဲ အင်္ဂလိပ်လို သင်ကြား ကျက်မှတ်ရပါသည်။

အပျော်ဆုံးအချိန်

ကျောင်းသက်တမ်းတစ်လျှောက်တွင် နေ့စဉ်စာသင်ချိန်များထဲမှ အပျော်ဆုံးအချိန်ကို ယနေ့တိုင် မှတ်မိနေပါသည်။ ညနေကျောင်း ဆင်းချိန် မောင်းကြီးထုလိုက်သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် ကျွန်တော်တို့ အတန်းပိုင်ဆရာက သူ့ရှေ့က စားပွဲကို ကြိမ်နှင့် ဖျန်းကနဲတစ်ချက် ချလိုက်၍ “မတ်တတ်ရပ်” ဟု အင်္ဂလိပ်လို အမိန့်ပေးလိုက်ပါသည်။

ထိုအခါ ကျွန်တော်တို့သည် ကျွန်တော်တို့၏ စာအုပ်၊ ကလောင် တံတို့ကို ကမန်းကတန်း ဆွဲကောက် သိမ်းဆည်းရင်း ထလိုက်ကြပါ သည်။ (၄) ဆင့်တွင် ဆရာမြိုင်က A chieftain to the highlands boundဟု စာတစ်ကြောင်းကို “တိုင်” ပေးလိုက်သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် ကျွန်တော်တို့ တစ်တန်းလုံး Lord Ullin's Daughterကဗျာတစ်ပုဒ် လုံးကို သံပြိုင် သံကုန် ဟစ်ကြပါတော့သည်။

မောသမ္ဗုပန်းသမ္ဗုတွေ တစ်ခါတည်းပျောက်၍ အိမ်ပြန်ရတော့မည့် ဇောကို ကဗျာထဲ ထည့်ရွတ်ရသည်မှာ ဘယ်လိုအရသာရှိမှန်း မသိ ပါ။ ကျောင်းသားအချင်းချင်း တစ်ယောက်မျက်နှာ တစ်ယောက်ကြည့် ရင်း ပြီးလိုက်၊ ပြောင်လိုက်၊ ဆရာလစ်လျှင် လျှာထုတ်ပြလိုက်နှင့် တစ်ဖက်ခန်းက ကိုယ့်လို ကဗျာဟစ်နေသော အတန်းများကို နိုင် အောင်အော်ရသည်မှာ ပျော်စရာကြီး ဖြစ်ပါသည်။ ဘယ်လောက်

ပျော်သည့်အပိုင်းကိုသာ ယခုမှတ်မိပါသည်။ ထိုကဗျာတွေကို ဘယ်
လောက်တပင်တပန်း ကျက်ထားရသည်ကို လုံးဝ မမှတ်မိတော့ပါ။

သုံးဆင့်တုန်းကလည်း ဤသို့ပင်

King Bruce of Scotland flung himself down

In A Lonely Mood to Think ကို သံကုန် ဟစ်ခဲ့ကြပါသည်။

အရင်နှစ်များက

Work while you work

Play while you play

That is the gay

To be cheerful and gay ကို လည်းကောင်း

Twinkle, twinkle little star,

How I wonder what you are,

Up above the world so high,

Like a diamond in the sky.

ကိုလည်းကောင်း တေးဆိုသလို ဆိုခဲ့ကြပါသည်။

(၅) ဆင့်သို့ ရောက်သောအခါ ဆရာသိန်း၏ လက်ထက်တွင်
ဆိုရသည့် စာများမှာ

The boy stood on the burning deck

Whence all but he had fled.

မှ အစချီ၍ ကြွေးကြော်ခဲ့ပါသည်။ (၆) ဆင့်တုန်းက ရွတ်ရသည့်

My days among the dead are past

Around me I behold

The mighty minds of old

အစချီသော The Scholar ကဗျာကို ကျွန်တော် အလွန်နှစ်သက်မိပါ
သည်။ ထိုကဗျာ၏ ဆိုလိုချက်မှာ “စာအုပ်စာပေ လူ့မိတ်ဆွေ” ဆို
သည့် သဘောမျိုး ဖြစ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် အဆုံးသတ်စာကြောင်း
ကလေး နှစ်ကြောင်းကို စွဲလမ်းမိသည်ကို မှတ်မိပါသည်။ ထိုစာ
ကြောင်းများကို ရောက်လျှင် ကျွန်တော်စိတ်ထဲတွင် တစ်မျိုးတစ်မည်
ထိခိုက်ခံစားရသည်ကိုသာ သတိရပါသည်။ ထိုစာကြောင်းများကိုမူ
ကား ယခု မမှတ်မိတော့ပါ။ စာအုပ်ကို ထ၍ လှန်ကြည့်လိုသောစိတ်ကို
ချုပ်တည်းလိုက်ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ကျွန်တော်ငယ်
ငယ်က အလွတ်ရသော စာပိုဒ်များကိုသာ ဤစာအုပ်တွင် အသုံးပြုလို၍
ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကဗျာကိုရေးသူမှာ Robert Southey ဖြစ်သည်ကို
ထိုအခါကပင် သိပါသည်။ အထက်က ပြဆိုခဲ့သော ကဗျာများကို
ရေးသူ မသိပါ။

ကဗျာဆရာ၏ အမည်ကို ကောင်းစွာ မှတ်မိနေသောကဗျာမှာ
(၇) ဆင့်တွင် ကျွန်တော်တို့ သင်ရသော Solitude ဟူသော ကဗျာ
ဖြစ်ပါသည်။ ရေးသူ Alexander Pope ၏ အမည်ကို ကျွန်တော်
အဘယ့်ကြောင့် မှတ်မိသနည်းဆိုလျှင် ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းသား
အချင်းချင်း နောက်ပြောင်၍ ယင်းအမည်ကို “ပုပ်” ဟု မခေါ်ဘဲ
“ဖိုးဖေ” ဟု ခေါ်ကြသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ဤကဗျာကိုမူ အစနှစ်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ အဆုံးစာနှစ်
ကြောင်းကိုလည်းကောင်း ကောင်းစွာ မှတ်မိနေပါသည်။ အတော်
အတန်ခက်သော စာကြောင်းများဖြစ်သည်ကို တင်ပြလိုပါသည်။

Happy the man whose wish and care

A few paternal acres bound

ဟူ၍ အစချီလျက်

Let not a stone

Tell where I lie

ဟူ၍ အဆုံးသတ်ပါသည်။ အေးငြိမ်းချမ်းသာစွာ ရိုးရိုးကုပ်ကုပ် ကလေးနေ၍ ရိုးရိုးကုပ်ကုပ်ကလေးပင် သေလိုသော ကဗျာဆရာ၏ ဆန္ဒကို အလွန် သဘောကျမိပါသည်။

အထက်တန်းကဗျာ

အထက်တန်းများဟု ခေါ်သည့် (၈) ဆင့်၊ (၉) ဆင့်၊ (၁၀) ဆင့် စာများကို ခွဲခြား၍ မမှတ်မိတော့ပါ။ ပေါင်း၍ပင် ဖော်ပြပါမည်။ ကဗျာအကြောင်းကို ဆက်၍ပြောရလျှင် The Lady of Shallot ခေါ် ကဗျာရှည်ကြီးကို အစပျိုးသော-

On either side of the river lie

Long fields of barley and rye

ကို မှတ်မိနေပါသေးသည်။ ဤကဗျာထဲမှ ဇာတ်လိုက် မင်းသမီးကလေး သည် သူ့ရက်ကန်းရက်နေသည့် ရှေ့ကမုန်ထဲတွင် ပေါ်လာသမျှ ပျော်ပျော်ပါးပါး လှုပ်ရှားနေကြသော အရိပ်အရောင် ပုံသဏ္ဍာန်တွေကို ငေးမောရင်း တစ်စုံတစ်ယောက်သော ယောက်ျား၏ ရုပ်ဆင်းသဏ္ဍာန် မြင်လိုက်ရာမှ ရုတ်တရက် မေတ္တာသက်ဝင်မိသည့် စိတ်ကြောင့် ထိုခဏ၌ပင် ရှေ့ကမုန်လည်း ဖျတ်ခနဲကွဲ၊ ရက်ကန်းက ချည်တွေ

လည်း ပရမ်းပတာဖြစ်ကာ ကျိန်စာသင့်ရသည့်အကြောင်းကို ဝမ်းနည်း ကြေကွဲဖွယ်ရာ ဖတ်ခဲ့ရပါသည်။

ကဗျာအရသာ

ထို့နောက် Samuel Taylor Coleridge ဟု နာမည်အပြည့် အစုံကို ငယ်စဉ်ပင် မှတ်မိနေသော ကဗျာဆရာရေးသည့် 'The Ancient Mariner' ကို သင်ရပါသည်။

It was an ancient mariner

He stoppeth one of three

ဟု အစချီပြီး အလွန်ရှည်လျားသော လေးကြောင်းတစ်ပိုဒ် ကဗျာကြီးကို နေ့စဉ်ရက်ဆက် သင်အံကြရပါသည်။ စာလုံးကလေးတွေက တစ်လုံးချင်းအနေနှင့် လွယ်ပါတီသနှင့်။ သို့ရာတွင် ကဗျာဆရာ၏ စွမ်းရည်ကြောင့် အသံထွက်ဖတ်လျှင် သီချင်းဆိုရသလို ဂီတသံ ပေါက်နေပါသည်။ ငယ်ငယ်က စာကြောင်းတော်တော်များများ အလွတ်ရသော်လည်း ယခုတော့-

Water water everywhere

But not a drop to drink

ဟူသော စာနှစ်ကြောင်းလောက်ပဲ မှတ်မိပါသည်။ ထိုကဗျာထဲက သင်္ဘောသားကြီးသည် Albatross ခေါ် ငှက်ကြီးကို မြားနှင့် ပစ်သတ်မိသည့်အပြစ်ကြောင့် သင်္ဘောသားအားလုံး သမုဒ္ဒရာအလယ်တွင် လေမရ၊ မိုးမရ-

Like a painted ship

Upon a painted sea

ဆေးရေးထားသည့် ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာထဲက ဆေးရေးထားသည့် သင်္ဘောကြီးလို မရွေ့နိုင်မရှားနိုင် တစ်နေ့တစ်နေ့ ရေထဲက ထွက်လာသော နေလုံးကြီး ရေထဲကို ပြန်ဝင်သွားသည်ကို ကြည့်ရင်း အစာရေစာ ငတ်နေကြရသည့် အကြောင်းကို မောပမ်းနွမ်းဟိုက်ဖွယ် ဖတ်ကြရပါသည်။

သံဝေဂကဗျာ

အထက်ပါ ကဗျာရှည်ကြီး နှစ်ပုဒ်ထက်ပင် ကောင်းစွာ မှတ်မိနေသော ကဗျာရှည်ကြီးမှာ Elgey Written in a Country Church-yard ဖြစ်ပါသည်။ ဤကဗျာကြီးမှာ ထိုကဗျာများထက် အများကြီးပို၍ ခက်ခဲရုံမက အဓိပ္ပာယ်ကလည်း နက်နဲပါသည်။ အံ့ဩစရာကောင်းသည်မှာ ဤခက်ခဲနက်နဲသော စာကြောင်းများကို ပို၍ မှတ်မိနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ပထမဆုံးတွေ့ရသော လေးကြောင်းတစ်ပိုဒ်ကို ကြည့်ပါလော့။

The curfew tolls the knell of parting day,
The lowing herd wind slowly o'er the lea,
The ploughman homeward plods his weary way,
And leaves the world to darkness, and to me.

ကဗျာဆရာ Thomas Gray က တောရွာကလေးတစ်ရွာ၏ နေဝင်ရီတရောအချိန် “ကိုတောင်သူ” နွားရိုင်းသွင်းလာသည်ကို ငြိမ့်ငြိမ့်ကလေး ဖွဲ့ဆိုထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ကဗျာ၏အနှစ်သာရမှာ ကျွန်တော်တို့ ဗုဒ္ဓဘာသာ လက်တစ်ပုဒ်ကို ဖတ်ရဘိသကဲ့သို့ -

The boast of heraldry, the pomp of power

And all that beauty, all that wealth ever gave
A waits like the inevitable hour

The paths of glory lead but to the grave.

မျိုးရိုးဂုဏ်သိမ် မင်းစည်းစိမ်နှင့် ပစ္စည်းဥစ္စာ ရတနာပိုင်ရှင်တွေ၊ အဆင်းရူပါပိုင်ရှင်တွေ သွားရာလမ်းသည်ကား သုသာန်တစ်စသင်္ချိုင်းဝသာတည်းဟု သံဝေဂအပြည့် ပါရှိလေသည်။

ခက်သောစာဖြစ်၍ ပို၍ အာရုံစိုက်ရသောကြောင့်ပေလော မပြောတတ်ပါ။ ဤကဗျာမှ စာပိုဒ်တစ်ပိုဒ်ကိုလည်း မှတ်မိပါသေးသည်။ ယခုခေတ် ဘွဲ့လွန်ကျောင်းသားများကို သင်ပြသောအခါ မကြာခဏ ရွတ်ပြမိသည့် စာပိုဒ်မှာ -

Full many a gem of purest ray serene,
The dark unfathom'd caves of the ocean bear;
Full many a flower is born to blush unseen,
And waste its sweetness in the desert air.

ဖြစ်၍ ထိုတောမှာမွှေး၍ တောမှာ သေကြသော တောသူတောင်သားများကို သမုဒ္ဒရာ အောက်ဆုံးထပ်က ညွှဲမှာနစ်သော ပတ္တမြားနှင့်လည်းကောင်း၊ လူသူမရောက်ရာမှာ ပွင့်သော ပန်းနှင့်လည်းကောင်း နှိုင်းနှိုင်းဖွဲ့သီ၍ ထားပါသည်။

ဦးချစ်မဝ

ကျွန်တော် အံ့ဩ၍ မဆုံးသည့် အချက်မှာ ကျွန်တော်တို့ (၈) ဆင့်၊ (၉) ဆင့်တွင်သင်သော ဆရာများက ကျွန်တော်တို့ နားလည်အောင် ဘယ်လို သင်လိုက်ပါသနည်း။ ကျွန်တော်တို့ဆရာ မစွတာ

အို၊ ကေ၊ အာယားမှာ မြန်မာစကားတစ်လုံးမျှ မတတ်ပါ။ ဤမျှ ခက်ခဲနက်နဲသော စာလုံးအဓိပ္ပာယ်များကို နားလည်ရုံမက နှစ်ခြိုက် စွဲလမ်းသွားအောင် သင်နိုင်သော ဆရာများ၏ မေတ္တာ၊ စေတနာ နှင့် ပညာပါရမီမှာ ယနေ့ ပြန်၍ စဉ်းစားတိုင်း အံ့ချိုးမကုန်နိုင် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုဆရာများ အင်္ဂလိပ်လို သင်သောအခါ နားလည်နိုင်အောင် အခြေခံ အုတ်မြစ်ချပေးလိုက်သော ဆရာ ဦးမောင်မောင်၊ ဆရာမြိုင်၊ ဆရာဦးဖေတို့၏ ကျေးဇူးသည်လည်း အနန္တောအနန္တ ဂုဏ် ထိုက်ပါပေသည်။ ရှိခိုးဦးချ၍ မဝပါ။

ဝိဇ္ဇာတန်းကဗျာ

ကျွန်တော်တို့ကိုယ်တိုင် တက္ကသိုလ်ကျောင်းတွင် ဆရာအဖြစ်ဖြင့် စာသင်ရသောအခါ ဤကဲ့သို့ ခက်သောစာများကို ကျောင်းသား နားလည်အောင် သင်ကြားပြသရာ၌ မည်မျှ အောင်မြင်ပါလေသနည်း ဟု တွေးတော စိတ်မောမိပါသည်။ ကံအားလျော်စွာ (၆) ဆင့်၌ သင်ခဲ့ရသော The Scholar နှင့် (၇) ဆင့်၌ သင်ခဲ့ရသော Solitude ဟူသော ကဗျာမျိုးကိုသာ တက္ကသိုလ်ဒုတိယနှစ် ဥပစာတန်း၌ ဆရာအဖြစ် သင်ပြရ၍ အလွန်ခက်သော ကဗျာကြီး (၃) ပုဒ်ကိုမူ တက္ကသိုလ်စတုတ္ထနှစ် ဝိဇ္ဇာတန်း၌ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် ကျောင်းသား အဖြစ်နှင့် ထပ်မံ သင်အံ့ခဲ့ပါသည်။

ဒေါက်တာထင်အောင်

စာချင်းတူသော်လည်း (၁၀) တန်းမှာ သင်ရပုံနှင့် ဝိဇ္ဇာတန်းမှာ သင်ရပုံချင်း အဘယ်မှာ တူလိမ့်မည်နည်း။ ယင်းသို့ ငယ်စဉ်က

လူငယ်အသိနှင့် သိခဲ့ဖူးသော စာကို အသိဉာဏ် တိုးတက်ရင့်သန်လာ သော အချိန်၌ ထပ်မံသိကျွမ်းရခြင်းသည်ပင် အဖိုးမဖြတ်နိုင်သော အကျိုးတရားများ ရရှိသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ကျွန်တော်တို့၏ ဆရာ ဒေါက်တာထင်အောင်မှာ အင်္ဂလိပ်၊ အမေရိကန်တက္ကသိုလ်များတွင် ကမ္ဘာက အံ့ချိုးလောက်အောင် လှည့်လည်ပို့ချခဲ့သော အင်္ဂလိပ်စာပါရဂူ ဖြစ်ရာ ဆရာသင်တန်းကို တက်ရသည်မှာ ကျောင်းသားတိုင်း ပြောမဆုံးအောင် နှစ်သက်အားရသော အရသာတစ်မျိုးကို ခံစားရပါသည်။

ရှစ်တန်းစကားပြေဖတ်စာ

(၁၀) တန်းမအောင်မီက သင်ရသော ကဗျာများအကြောင်းကို လမ်းဆုံးအောင်ပြောပြီးနောက် ထို (၈) ဆင့်၊ (၉) ဆင့်တုန်းက သင်အံ့ရသော အင်္ဂလိပ်ဖတ်စာများအကြောင်းကို ဆက်ရပါဦးမည်။ (၈) ဆင့်တက်တက်ချင်း တွေ့ရသောဖတ်စာမှာ Charles Dickens ၏ David Copperfield ဖြစ်ပါသည်။ အင်္ဂလိပ်စာပေတွင် မသိသူမရှိသလောက် နာမည်ကြီးသော ဂန္ထဝင်ဝတ္ထုဖြစ်၍ မူရင်း စာအုပ်မှာ စာမျက်နှာ (၈၀၀) ကျော်ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ ဖတ်ရသော စာအုပ်မှာ အတိုချုံးထားသောမူ ဖြစ်ပါသည်။ အဖွင့် စာကြောင်းကို မှတ်မိပါသေး၏။

To begin my life with beginning of my life,
I was born on a Firday at midnight. The clock
began to strike and I began to cry simultaneously.

ကျွန်တော်ရဖူးသည့် စာများထဲက အနည်းငယ်မျှကိုသာ ဆောင်းပါးတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြသည်ကို သည်းခံခွင့်လွှတ်စေလိုပါသည်။

ဤသို့ ဖော်ပြနေခြင်းမှာ အကြောင်းမဲ့ မဟုတ်ပါ။ ထိုခေတ်က ကျောင်းသားတွေ မည်မျှစာကျေသည်အကြောင်းကို ထင်ရှား ပေါ်လွင်အောင် သက်သေသာဓက ထုတ်ဆောင်နေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ဤစာများကို ရေးသားရာ၌ အမှားအယွင်းများ အနည်းငယ်ပါလိုက ပါစေတော့ မူရင်းစာအုပ်များကို ပြန်မကြည့်ဘဲ လွန်ခဲ့သော အနှစ် (၄၀၊ ၄၅) နှစ်ကျော်က ကျက်မှတ်ရရှိခဲ့သည့် အတိုင်းပင် ရေးချလိုက်ပါသည်။

နှုတ်တိုက်အာဂုံ

အမှန်စင်စစ် ကျွန်တော်အလွတ်ရသည့် စာကလေးမှာ ပြောပလောက်အောင် မဟုတ်သေးပါ။ ကျွန်တော်တို့၏ အင်္ဂလိပ်စာပြဆရာ မစ္စတာအာယားသည်လည်းကောင်း၊ သင်္ချာစာပြဆရာ မစ္စတာအာယားသည်လည်းကောင်း သူတို့ချည်းငှားနေကြသော အိမ်ကလေးတွင် နံနက်ထမင်းအိုးတည်ရင်း ပါးစပ်က ဂါထာမန္တ နံရွတ်သလို တတွတ်တွတ် နှစ်ယောက်သား အပြိုင် ရှိတ်စပီးယား၏ စာတွေ၊ ကဗျာတွေ ရွတ်လိုက်ကြသည်မှာ ကျွန်တော်တို့ တောကျောင်းသားကလေးတွေ တအံ့တဩ ငေးမော၍သာ ကြည့်နေတတ်ကြပါသည်။ နောင် မန္တလေးကောလိပ်ရောက်တော့ တစ်ဖန် ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းအုပ်ကြီး မစ္စတာ အေ၊ ဒီ၊ မာရှယ်ကလည်း အဲဒီလို အင်္ဂလိပ်ကဗျာတွေ အတန်းထဲမှာစာသင်ရင်း ရွတ်ဖတ်ပြုပြန်ပါသည်။ ထိုအခါ အင်္ဂလိပ်စာကို နှုတ်တိုက်အာဂုံ ပြန်ဆိုရသည်မှာ ကျွန်တော်တို့ မြန်မာလူမျိုး၊ အိန္ဒိယလူမျိုးသာမဟုတ်၊ ကျွန်တော်တို့၏ အိမ်အေ အင်္ဂလိပ်မျက်နှာဖြူ ဆရာကြီးလည်း သူ၏ အင်္ဂလိပ်စာကို သူ့အလွတ်ရအောင် ကျက်မှတ်ပါ

တကားဟု အသိဉာဏ်တိုးတက်ခဲ့ပါသည်။ နောင်အခါတွင် စာရေးဆရာကြီး ဆမ်းမားဆက်မွမ်၏ ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ဖတ်ရသောအခါ သူသည် အင်္ဂလိပ်စာရေးဆရာ ဂျွန်နသန်ဆွမ်၏ စာအုပ်တစ်အုပ်ကို အလွတ်ကျက်၊ ပြန်ရေး၊ ပြန်တိုက်ကြည့်၊ ပြန်ကျက်သည့် အလုပ်ကို အခေါက်ပေါင်းများစွာ လုပ်သည့်အကြောင်းကို ဖတ်ရှုမှတ်သားရပါသည်။

သံဃာတော်များ၏ထုံး

တစ်ဖန် ထိုထိုပုဂ္ဂိုလ်များ ကျက်မှတ်ရွတ်ဖတ်ကြသည်မှာ ဘာမျှ မဟုတ်သေးပါ။ ကျွန်တော်တို့ ဗုဒ္ဓဘာသာ ပရိယတ္တိ သာသနာကို နှစ်ပေါင်း (၂၅၀၀) ကျော် တည်တံ့ခိုင်မြဲအောင် ထိန်းသိမ်းခဲ့ကြသည့် ရဟန်းသံဃာတော်များသည် ပိဋကတ်သုံးပုံကို နှုတ်ငဲ့အာဂုံ ဆောင်နိုင်တော်မူကြ၍သာ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် မည်သည့် လောကီလောကုတ္တရာပညာကိုမဆို နှစ်နှစ်ကာကာ မြတ်မြတ်နိုးနိုး လေ့လာလိုက်စားသူသည် မိမိသင်အံ့ရမည့်စာကို ကျေညက်အောင် အဖန်တလဲလဲ ကျက်မှတ်ခြင်း၊ ရွတ်ဖတ်ခြင်း၊ လေ့ကျင့်ခြင်းများ ပြုရမှာ အထူးပြောစရာ မလိုပေ။

မြားနတ်မောင်

(၉) ဆင့်တွင် သင်ယူခဲ့ရသော ဖတ်စာအုပ်မှာ Stories from William Morris ဖြစ်ပါသည်။ ဤစာအုပ်တွင် ပါရှိသော ဂရိပုံပြင်များမှ အင်္ဂလိပ်စာပေတွင် ဝင်ရောက်နေရာယူထားကြသော အသုံးအနှုန်းများကို လေ့လာခွင့်ရရှိပါသည်။ ဥပမာ ယနေ့မြန်မာ စာရေး

ဆရာ၊ မြန်မာပန်းချီဆရာတို့ ရင်းနှီးလျက်ရှိသော “မြားနတ်မောင်” ခေါ် Cupid သို့မဟုတ် Eros ၏အကြောင်း၊ အချစ်နတ်သမီး Venus အကြောင်းနှင့် Cupid ၏ ချစ်သူ Psyche အကြောင်း၊ မြေအောက်လောကကို အုပ်စိုးသူ Pluto အကြောင်း၊ ထိုလောကကို စောင့်သည့် ဦးခေါင်းသုံးလုံးနှင့် Cerberus ခွေးကြီးအကြောင်းများကို ဖတ်ရှု နှစ်သက်ခဲ့ရပါသည်။ ထိုစာအုပ်ကလေးသည် နောင် Shakespeare ပြဇာတ်များကို ဖတ်ရာတွင် အထူးကျေးဇူးပြုသည့် အခြေခံ အုတ်မြစ် ဖြစ်ပါသည်။

ဆရာဟာရွန်

သူငယ်တန်းမှ ကိုးတန်းအောင်သည်အထိ မုံရွာမြို့ အမျိုးသား ကျောင်းတွင် ပညာသင်ကြားပြီးနောက်၊ ဆယ်တန်းစာမေးပွဲအတွက် သင်အံလေ့ကျက်ရသည်မှာ မုံရွာမြို့ဗုဒ္ဓဘာသာကျောင်းတွင် ဖြစ်ပါ သည်။ ထိုကျောင်းတွင် ကျွန်တော်၏ ကျောင်းနေသက်တွင် အရင်းနှီး ဆုံးသော ဆရာကို တွေ့ကြုံဆုံစည်းခဲ့ရပါသည်။

ပထန်မြန်မာကပြား မဟာမေဒင်ဘာသာဝင်ဖြစ်၍ အသားဖြူဖြူ၊ အရပ်ရှည်ရှည် မြန်မာလုံချည်နှင့် အင်္ဂလိပ်ကုတ်အင်္ကျီကို အမြဲဝတ်ဆင် ပါသည်။ ဆရာ Haroon ဟု အများက ခေါ်၍ ဆရာကတော် မန္တလေးသူ မသီလှက ကိုဟာရွန်ဟု ခေါ်ပါသည်။ အိမ်တွင် ကျောင်းသားတွေ တရုန်းရုန်းနှင့် နေတတ်သော ဆရာ ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဆရာအတန်းကို တက်စက ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းသား သစ်များက ဆရာ့ကို မြန်မာစကား တတ်မတတ် အငြင်းပွားကြပါ သည်။ အတန်းထဲ၌ စာသင် သောအခါ မြန်မာလို တစ်ခွန်းမျှမပြောဘဲ

အင်္ဂလိပ်လိုပြောသည်မှာ (၇) တန်းမှစ၍ (၁၀) တန်းအထိ ဖြစ်ပါ သည်။

ဆယ်တန်းဖတ်စာ

ဆရာလက်ထက်တွင် သင်ရသော ဖတ်စာမှာ အမျိုးသားကျောင်း တွင် သင်ရသော အစအဆုံးပါဝင်သော ဝတ္ထုရှည်မျိုးမဟုတ်ဘဲ ကောက်နုတ်ချက် အမျိုးမျိုးပါဝင်သော Haliburton Reader ဖြစ် ပါသည်။ Charles Dickens ၏ Pickwick Papers မှလည်းပါ၏။ Scott ၏ Ivanhoe မှလည်းပါ၏။ The Bell of Atri ဆိုသော ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို ဆရာဖတ်ပြနေပုံကို ယခုထက်ထိ ကြားယောင် မိပါသည်။

One of those little places that have run
Half up the hill
Beneath a blazing sun,
And then sat down to rest as if to say
"I climb no farther upward, come what may".

ဆရာစာဖတ်လျှင် အလွန်နားထောင်၍ ကောင်းပါသည်။ ဆရာ ဖတ်ပြစဉ်က အလွန်ကြိုက်သော စာများကို ကိုယ့်ဟာကို အိမ်မှာ ပြန်ဖတ်ကြည့်သောအခါ အကြိုက်ပြယ်သွားသည်ကို မကြာခဏ တွေ့ရတတ်ပါသည်။ အင်ထရီမြို့ကလေးကို ဖွဲ့ဆိုထားသော အထက် ပါ စာကြောင်းမျိုးကို ဆရာဖတ်လိုက်ရုံနှင့်ပင် နားလည်သွားလောက်ပါ သည်။ ထိုမြို့ကလေးသည် နေပူကျဲကျဲကြီးတွင် တောင်ပေါ်ကို ပြေး တက်ရာမှ လမ်းတစ်ဝက်အရောက်တွင် ဖြစ်လိုရာဖြစ်စေတော့ ရှေ့

မတိုးနိုင်တော့ပါဟု ဆိုကာ ထိုင်ချလိုက်သော နေရာကလေးမျိုးဟု အဓိပ္ပာယ်ရပါသည်။ ထိုအက်ထရီမြို့က ခေါင်းလောင်းကြီးမှာ ပြည်သူ့ ဟစ်တိုင်သဘောမျိုးဖြစ်၍ တိုင်းသူပြည်သားလူအများထဲမှ တစ်စုံ တစ်ရာ မတော်မတရားသော အမှုကို မင်းနားပေါက်အောင် တိုင်ကြား လိုလျှင် ထိုခေါင်းလောင်းကြီးကို တီးခတ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

အလွန် ပူအိုက်သော နွေရာသီ၏ အပူပြင်းဆုံးသော နေ့တစ်နေ့ မွန်းတည့်အချိန်တွင် မြို့သူမြို့သားအားလုံး အပူဒဏ်အောက်တွင် လူးလိမ့် မိန်းမောနေသောအချိန်တွင် ထိုခေါင်းလောင်းကြီးက တဒေါင် ဒေါင် မြည်ပါလေတော့သည်။ တစ်မြို့လုံး အိပ်ရာမှ အလန့်တကြား ထ၍ အုပ်ချုပ်သူပါမကျန် အပြေးအလွှားလာကြသောအခါ ကာလကြာ သဖြင့် ပွန်းပဲ့ပြီး ပြတ်လု ပြတ်ဆဲဖြစ်သော ခေါင်းလောင်းကြီးကို ခိုင်မာအောင် အားဖြည့်ထားသည့် နွယ်ကြိုးကို အစာရေစာပြတ်သဖြင့် တအားဆွဲဟပ်နေသော မြင်းအိုကြီး တစ်ကောင်ကို တွေ့ကြရလေ သည်။ ထိုအခါမှ မြင်းပိုင်ရှင်၏ မတရားမှုမှာ ဘွားဘွားကြီး ပေါ် ပြီးလျှင် တိုင်ကြားသူ မြင်းအိုကြီး၏ဆန္ဒကို သက်ဆိုင်ရာ အာဏာပိုင် တို့က လိုအပ်သလို ဖြည့်စွမ်းလိုက်ရပေသည်။ တရားမျှတမှု အုပ်စိုး ရေးကို သရုပ်ဖော်သော ကဗျာပုံပြင်ကလေးတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

ဤကဗျာကို သင်ရာတွင် တောင်ပေါ်သို့ ပြေးတက်သွားသော နေရာကလေးဟု ကဗျာဆရာက အသက်မရှိသောအရာကို အသက်ရှိ ဘိသကဲ့သို့ တင်စားရေးသားသည်ကို Personification ဟု ခေါ် ကြောင်း ဆရာက ရှင်းပြပါသည်။ ရှိတ်စပီးယား၏ All The World's A Stage သင်စဉ်ကလည်း Simile, Metaphor, Allit-

eration အစရှိသော ဥပမာတင်စားချက်များကို သင်ပြရာ အမျိုးသား ကျောင်းတုန်းက ဆရာအာယား သင်ပြလိုက်သည်များကို ပြန်လည် သတိရပါသည်။ ဆရာအာယား သင်ပြလိုက်သော Upon West- minster Bridge ဆိုလျှင် မူရင်းကဗျာကိုသာမက ဆရာကိုယ်တိုင် ရေးပြသော စံနမူနာ စကားပြေ ပြန်ဆိုချက်ကိုပါ အလွတ်ရနေပါ သည်။

အသေးစိတ်ဖတ်ရန်စာ

အမျိုးသားကျောင်းတွင်ရော၊ ဤဗုဒ္ဓဘာသာကျောင်းတွင်ရော အင်္ဂလိပ်ဖတ်စာ နှစ်မျိုးထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ David Copperfield ကို လေ့လာရသကဲ့သို့ ယခု Haliburton Reader ကို အသေးစိတ် ကျက်မှတ်ရပါသည်။ Detailed Study ဟုခေါ်၍ စာမေးပွဲတွင် Explain with reference to the context ဟူသော မေးခွန်းမျိုးကို မေးပါသည်။

အပေါ်ယံဖတ်ရန်စာ

ဗုဒ္ဓဘာသာကျောင်း (၁၀) တန်းတွင် General Study ခေါ် ဝတ္ထုကြောင်းလောက်ကိုသာ နားလည်၍ စာစိစာကုံးရေးနိုင်ရုံ သင်ကြား ရန်ပြဋ္ဌာန်းသောစာအုပ်မှာ Tales of Adventure And Imagina- tion စာအုပ် ဖြစ်ပါသည်။ ဤစာအုပ်ထဲမှ H.G Wells ၏ The Stolen Bacillus ကို မကြိုက်ပါ။ Edgar Allan Poe နှင့် Anthony Trollope တို့အပါအဝင် အခြားဝတ္ထုတိုများကိုလည်း Stories From William Morris လောက် မကြိုက်ပါ။ ပုဂံထဲက

နည်းနည်း ဒီထဲက နည်းနည်း စာမြည်းရသည်ထက် စာရေးဆရာ တစ်ယောက်ရေးသော စာအုပ် တစ်အုပ်လုံးကို သင်ရသည်က ပို၍ လေးလေးပင်ပင် ရှိသည်ဟု ထင်မိပါသည်။

အလွတ်ရသေးသောစာ

ဖတ်စာအုပ်များကို မကြိုက်သည့်ကြားမှပင် အကျင့်ပါ၍လော မသိ အချို့စာကြောင်းတွေကို မှတ်မိနေသည်မှာ ယခုထက်တိုင်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ဤအချက်ကို သက်သေထုရန် Sir Walter Scott ၏ Ivanhoe ထဲမှ ကောက်နုတ်သော The Merry Archers of England ကို အနည်းငယ် ရွတ်ပြပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ထိုစာအုပ်ကို ဘလက်ဘုတ် ကျောက်သင်ပုန်းပေါ်တွင် ရေးလိုက်ပြီးနောက် ကျွန် တော်က ကျောင်းသားများကို ကျွန်တော် ရွတ်ပြသည့်စာကို တိုက်၍ နားထောင်ခိုင်းပါသည်။

The sound of the trumpets soon recalled those spec-
tators who had already begun to leave the field and
proclamation was made that Prince John, suddenly
called by high and peremptory public duties, held
himself obliged to discontinue the entertainments of
tomorrow's festivals. Nevertheless that unwilling so
many women should depart without a trial of skill, he
has pleased to appoint them, before leaving the ground,
presently to execute the archery intended for the mor-
row.

ကရုဏာရသရှိသောစာ

ထိုစာပိုဒ်တွင် အခေါက်ခေါက် ပြန်ဖတ်၍ တနဲ့နဲ့အရသာ ခံစားစရာ ဘာတစ်ခုမျှ မပါပါ။ ကျွန်တော်လည်း မကြိုက်ပါ။ စာလုံးတွေကလည်း ခက်၊ ဝါကျကြီးများကလည်းရှည်၊ ရေးဟန်က လည်း ရှေးကျသနှင့် ယနေ့ခေတ် စာရေးတတ်လိုသူတို့ အတုယူစရာ မရွေးမျှ မပါပါ။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော်တို့ စာသင်သားတို့တွင် မည် သည့်စာကိုမဆို ကျေညက်နေအောင် ကျက်မှတ်ရွတ်ဖတ်သည့် အကျင့် မှာ မည်မျှ အရိုးစွဲနေသည်ကိုပြသည့် သာဓကတစ်ခုသာ ဖြစ်ပါသည်။ ဤစာပိုဒ်နှင့်စာလျှင် အောက်ပါ Dickens ၏ စာကလေး နှစ်ကြောင်း ကမှ အသည်းနှလုံးကို နုံးသွားတတ်နိုင်သော ကရုဏာရသ ရှိသေး၏။ ထိုစကားကလေးတစ်ခွန်းကို ဇာတ်လိုက် David Copperfield က သူမောင်နှမလို ချစ်နေသော မိန်းကလေး Agnes က သူ့ကို ထိုမျှ မက ချစ်နေသည်အကြောင်းကို သူ့ကိုယ်တိုင် ချစ်သူတွေ့ပြီးမှ သိရ သည်တွင် သူရင်တွင်း၌ ခံစားရသော ဝေဒနာကို ထုတ်ဖော်၍ မြည် တမ်းလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

"Oh Agnes! Oh my soul! Sister of my boyhood, if I
had known then, what I knew long afterwards!"

ဤစာကြောင်းကလေးမှာ စာမေးပွဲစစ်သူတို့၏ အသည်းစွဲမေးခွန်း ဖြစ်သည်နှင့်အမျှ ကျွန်တော်တို့ မောင်ကျောင်းသားတွေကလည်း ကိုယ့်စိတ်ကူးနှင့်ကိုယ် မြည်တမ်းရေးရွတ်လျက်ရှိသော စာကြောင်း ကလေး ဖြစ်ပါသည်။

နားလည်အောင် စာဖတ်နည်း

ယနေ့ Comperhension Questions ဟု ခေတ်စားနေသော မေးခွန်းမျိုးကို ဆရာဟာရွန်က ကျွန်တော်တို့ကို ပထမဆုံးအကြိမ် မေးမြန်းသည်ကို မှတ်မိသေးတော့၏။ ကျွန်တော်တို့က မေးသမျှ မေးခွန်းကို အက်ဆေးပုံစံနှင့် အရှည်ကြီးသာ ဖြေနေကျဖြစ်သဖြင့် ထိုအတိုင်း ရေးဖြေကြပါသည်။ ထိုအခါတုန်းက ကျွန်တော်တို့၏ အဖြေတွင် ဝါကျ ဆယ်ခုရေးလျှင် တစ်ခုသာလက်ခံ၍ ကျန်ကိုးခုကို ခြစ်ပစ်သည်ကို အောင့်သက်သက်နှင့် ခံလိုက်ရပါသည်။ ထိုမေးခွန်းမျိုးကို ဆရာက Intelligence Questions ဟု ခေါ်ပါသည်။

ဆရာလက်ကျ ဥပမာ၊ ဥပမေယျများ

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် ဥပစာတန်း၊ ဝိဇ္ဇာတန်းများကို သင်သည့် နေ့မှစ၍ ယနေ့ထက်တိုင် ဆရာဟာရွန် သင်လိုက်သော စာလုံး၊ စာကြောင်း၊ ဥပမာ၊ ဥပမေယျများကို ဆရာသင်လိုက်သည့်အတိုင်း ထပ်ဆင့်သင်ကြားလျက် ရှိပါသည်။ ထိုထက်ကောင်းသော ဥပမာ၊ ဥပမေယျများကို ကျွန်တော် မထွင်တတ်သေးပါ။ Faith ဟူသော စာလုံးကလေးကို ဆရာရှင်းပြစဉ်က Our greatest faith is in tomorrow ဟု ပြောဖူးပါသည်။ မနက်ဖြန် မင်းနဲ့ငါနဲ့ တွေ့ရအောင် ဆိုလျှင် မည်သူကမျှ မနက်ဖြန်ဆိုတာ ရှိမှရှိပါဦးမလားဟု သံသယ မဖြစ်ဘဲရှိမည်။ သေချာသည်ဟူသော ယုံကြည်မှုနှင့်ပင် အလုပ်လုပ်နေကြောင်း ပြောပြပါသည်။ ကိုယ့်အတွက် မနက်ဖြန်ပြီး မနက်ဖြန် အမြဲတမ်း ရှိနေမည်ဟူသော ယုံကြည်ချက်မှာ တကယ်ပင် ဟုတ်မှန်ပါပေသည်။

အချို့သော အင်္ဂလိပ်စာလုံးများမှာ သူတစ်လုံးတည်း၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ပြောရန် ခက်ခဲပါသည်။ သူ့အသိုင်းအဝိုင်းနှင့် ဖော်ပြမှသာ ဖော်လိုရင်းကို သိနိုင်ပါသည်။ Spontaneous သည် ထိုကဲ့သို့သော စာလုံးဖြစ်ပါသည်။ ဆရာက ကျွန်တော်တို့ ဘောလုံးအသင်းနှင့် အခြားသင်းတစ်ခု ကစားကြသည် ဆိုပါတော့ဟု ဇာတ်လမ်းကလေး တစ်ပုဒ်ကို ဖန်တီးလိုက်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့အသင်းက တစ်ဖက် အသင်းနှင့် အကျိတ်အနယ်ကစားနေရာမှ ရုတ်တရက် သူတို့နောက် တန်းကို ထိုးဖောက်ပြီး ကျွန်တော်တို့ စင်တာဖော်ဝပ်က သူတို့ ဂိုးတိုင်ထဲ တည့်တည့်သွင်းထည့်လိုက်သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် ကျွန်တော်တို့ ပါးစပ်ပေါက်များစွာမှ “ဂိုး” ဟု ထွက်ပေါ်လာသော အသံမှာ မည်သူကမျှ အချက်မပေးရဘဲ သူ့အလိုလို စိတ်ပါလက်ပါ ထွက်လာသော Spontaneous ဖြစ်သော အသံဟု ရှင်းလင်းပြောပြပါသည်။

Self-conscious ဆိုသော စာလုံးကို ရှင်းပြရာ၌ ကျွန်တော်တို့ အဝတ်သစ်အစားသစ်ဝတ်၍ အိမ်မှ ထွက်လာသောနေ့တွင် အခြားသူများကတော့ သတိပြုမိမည်၊ မပြုမိမည် မသိရသော်လည်း ကိုယ့်စိတ်ကတော့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုပဲ Conscious ဖြစ်၍ သတိပြုနေမည့် အကြောင်းကို ပြောပြပါသည်။

အသုံးအနှုန်းများ

ထိုအတူ အသုံးများသော စာလုံးကလေးများဆိုလျှင် ဖတ်စာအုပ်၌ ပါသည်ဖြစ်စေ၊ မပါသည်ဖြစ်စေ စပ်မိစပ်ရာ သင်ကြားတတ်ပါသည်။ ထိုစာလုံးမျိုးကို ဆရာကသာ ပြောမပြုလျှင် စာအုပ်ပေါင်းများစွာကို ကိုယ့်ဟာကိုယ်ဖတ်မှလည်းကောင်း၊ အဘိဓာန် စာအုပ်တွင် ရှာဖွေ

ဖတ်ရှုမှသော်လည်းကောင်း တွေ့နိုင်ပါသည်။ အချို့စာလုံးများမှာ မသိသည်လည်း မဟုတ်၊ သိသော်လည်း ပြည့်စုံအောင် မသိသောအခါ အလွန်အန္တရာယ် များလှသည်။

ဥပမာ I am resigned to my lot ဆိုသောအသုံးကို ဆရာ ရှင်းပြသောအခါ ကျွန်တော်တို့ နားလည်သောအဓိပ္ပာယ်နှင့် တခြားစီ ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ သိထားသော resign မှာ “အလုပ်မှ ထွက်သည်” ဖြစ်၍ “a lot” ဆိုသည်မှာ “အများကြီး” ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာ ရှင်းပြသောအခါကျမှ “ကျွန်တော်သည် ကံပစ်ချရာဘဝတွင် ဖြစ်လိုရာ ဖြစ်စေတော့” ဟု ကိုယ့်ကိုယ်ကို တရားချသော သဘောထားမျိုးကို ဆိုလိုကြောင်း သိရပါသည်။

တွေ့ပြားသောအဓိပ္ပာယ်

အလားတူပင် Confinement ဆိုသော စာလုံးတွင် အချုပ် အနှောင်၊ အချုပ်အချယ် ဟူသော အဓိပ္ပာယ်အပြင် အမျိုးသမီးများ မီးနေခြင်း ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ဖြင့် နေ့စဉ် သုံးစွဲနေသည့်အကြောင်း၊ delivery ဆိုသော စာလုံးသည် အိမ်တိုင်ရာရောက် စာပို့ခြင်း၊ ပစ္စည်းပို့ခြင်းများအပြင် အမျိုးသမီးများ သားဖွားခြင်းကိုလည်း ဆို လိုကြောင်း၊ conception ဆိုသော စာလုံးသည် အတွေးအခေါ်ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက်သကဲ့သို့ ပဋိသန္ဓေ တည်ခြင်းဟုလည်း အဓိပ္ပာယ်ထွက် နိုင်ကြောင်းများကို သိသင့်သိထိုက်ဖွယ်ရာ ဟူသမျှကို ရက်ရက်ရော ရောကြီး သင်တတ်ပါသည်။

စာကျေသမျှ ငယ်စဉ်က

ယင်းကဲ့သို့သော အသုံးဝင်အသုံးများသော စာလုံးများ အလျှိုအလျှို ကျွန်တော်ခေါင်းထဲ ပေါ်လာသမျှကို ရေးချလျှင် ကုန်နိုင်ဖွယ်မရှိပါ။ ထို့ကြောင့် အတိုချုပ်သစ္စာစကား တစ်ခုကို ကျွန်တော်ဆိုပါမည်။ ကျွန်တော် ယနေ့ ကျေညက်နေအောင် တတ်၊ သိ၊ နားလည်နေသော စာလုံးအားလုံးကို ကျွန်တော် ဆယ်တန်းမအောင်မီကပင် အကုန် သင်ခဲ့ရပါသည်။ အကုန် တတ်သိ နားလည်နေပါသည်။ အကုန်မှတ်မိ နေပါသည်။ မှတ်မိနေ၍ ယခုတချို့တစ်ဝက်ကို ရေးချနိုင်ပါသည်။

တက္ကသိုလ်ပညာ

ယင်းသို့ဖြစ်လျှင် ဆယ်တန်းအောင်ပြီးနောက် တက္ကသိုလ်၌နေ မသာ ရှစ်နှစ်တွင် အင်္ဂလိပ်စာတစ်လုံးမျှ တိုး၍ မရတော့ဘူးလားဟု မေးလျှင် ကျွန်တော် ဤသို့ ဖြေလိုပါသည်။ တိုးသလောက်တိုးသည်မှာ ယုံမှားဖွယ်ရာ မရှိပါ။ သို့ရာတွင် အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သော စာလုံးများကဲ့သို့ ကျေညက်ခြင်း မရှိသဖြင့် တက္ကသိုလ်ရောက်မှ တိုးသောစာလုံးများကို ရေးမပြနိုင်သည်မှာ အမှန်ပင် ဖြစ်သည်။ အဘယ်မှာ ရေးပြနိုင်မည်နည်း။ တက္ကသိုလ် ရောက်ပြီးမှ ဘယ်စာလုံး စာ၊ အဓိပ္ပာယ်ကိုမျှ အလွတ်ရအောင် မကျက်ဖူးပါ။ အဘယ့်ကြောင့် ကျက်မည်နည်း။ ဘယ်တက္ကသိုလ် ဆရာကိုမျှ အလွတ် ပြန်ဆိုပြရန် လိုသည်မဟုတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် တက္ကသိုလ်ရောက်မှ အသစ်တိုး သော စာလုံးများသည် ကျွန်တော့်ဦးခေါင်းထဲတွင် မရှိပါ။ အဘိဓာန်ထဲ ဖွင့် ရှိပါသည်။ ထိုသို့ အလွတ်မကျက်သဖြင့် ထိုစာလုံးများကို အလိုရှိသောအခါ ကြည့်လိုက်၊ နောက်တစ်နေ့ကျ မေ့လိုက်၊ နောက်

တစ်နေ့ ထပ်သီလိုသောအခါ ထပ်ကြည့်လိုက်၊ နောက်နေ့ ပြန်မေ့လိုက်နှင့် သံသရာ လည်နေပါသည်။

လောကအမြင်

လောကတွင် တွေ့ကြုံတတ်သည့် လူ့သဘာဝ လူ့စရိုက်နှင့် ပတ်သက်သည့် သင်ခန်းစာများကိုလည်း ကျွန်တော်တို့ဆရာက အကြောင်းတိုက်ဆိုင်သလို ပြောပြတတ်ပါသည်။

Laugh, and the world laughs with you.

Weep, and you weep alone,

မိမိကောင်းစားနေစဉ်တွင် ခေါ်မည့်သူ မရှားသော်လည်း မိမိအတိဒုက္ခ ရောက်နေလျှင် မည်သူကမျှ ဆေးဖော်ကြောဖက် မလုပ်သည်ကို အထက်ပါ ဆိုးရိုးစကားမျိုးဖြင့် ကိုးကားပါသည်။ Such is life ဆိုသော စကားမျိုး၊ philosophy of life ဆိုသော စကားမျိုးကို ဆရာပြောလွန်း၍ ကျွန်တော်တို့မှာ ဤစာလုံးနှင့် အလွန်ရင်းနှီးနေပါသည်။ We come into the world naked and leave the world naked. ဆိုသောစကားကိုလည်း ကျွန်တော်စွဲမြဲစွာ မှတ်သားထားရပါ သည်။ လူ့ဘဝရောက်လာကြစဉ်က ဘာမျှမပါ။ ဗလာထီးထည်း ဖြစ်သလို လူ့ဘဝက ခွာတော့လည်း ဗလာထီးတည်း တည်းဟု ဆိုမည်ထင်သည်။

ဆရာ၏ ဟာသ

ဆရာဟာရွန် ပြောဖူးသည့်အထဲက The child is wise that is born crying ဆိုသည်ကိုလည်း သတိရနေပါသည်။ မွေးခါစကလေး

ငယ်သည် ဤလောကထဲ ရောက်လာသောအခါ ဤလောကကြီး၏ ဒုက္ခကို မြင်သဖြင့် ဝါးကနဲငိုပါလေရောဟု ဆရာကပြောရင်း မျက်စိတစ်ဖက် မှိတ်ပြကာ ရယ်လိုက်သောအခါကျမှ ကျွန်တော်တို့က «ဝရာ၏ ဆိုလိုချက်ကို သဘောပေါက်ပါသည်။ လောကကြီးထဲ ရောက်ရောက်ချင်း ငိုသောကလေးတိုင်း ပညာရှိသောကလေး ဖြစ်ရမည်ဆိုလျှင် ပညာမရှိသောကလေး ဘယ်မှာရှိချိမ့်မည်နည်း။ ဆရာ၏ ဟာသသည် ဤကဲ့သို့ မမျှော်လင့်သောနေရာတွင် တွေ့ရတတ်ပါသည်။ ဆရာ၏ မျက်လုံးအစုံသည် အမြဲတမ်းပြုံးလျက် လောကကြီး၏ အဆင်မပြေမှုတွေကို ကြည့်၍ ရယ်ချင်နေပုံရပါသည်။

စာဖတ်ဝါသနာ

နာမပညတ်အနေနှင့် ခေါ်လိုရာခေါ်၊ သဘာဝ ပရမတ်ကတော့ မပြောင်းလဲ မဖောက်ပြန်သည့် အကြောင်းကို ဆရာက ရှိတ်စပီးယားကို ဤသို့ ကိုးကားပါသည်။

The rose, by any other name, would smell as sweet.

နှင်းဆီပန်းကို ဘာနာမည်နှင့်ခေါ်ခေါ် မွှေးနေကျအတိုင်းပင် မွှေးပေလိမ့်မည်။ ဤစာကြောင်းကို နောင်နှစ်ပေါင်းအတော်ကြာမှ ဂျီမီယိုနှင့် ဂျူးလီယက်တွင် ဖတ်ရှုရပါသည်။ တစ်ခါတစ်ခါ ဆရာပြောသော စကားများမှာ ကျွန်တော်တို့ ဆယ်တန်းကျောင်းသူ ကျောင်းသားတွေနှင့် အလှမ်းကွာလှပါသည်။ အချို့သော စာရေးဆရာအမည်၊ စာအုပ်အမည်များကို နောင်သောအခါ ကိုယ်တိုင် ဖတ်ရှုနားလည်ခွင့် ရရှိသော်လည်း အချို့ကိုမူ ဆရာပြောပြသလောက်သာ ကြားဖူးပါသည်။ Thackeray, Victor Hugo, Maupassant, Emile Zola,

Joseph Cornad, Bernard Shaw အစရှိသော စာရေးဆရာကြီးများ၏ အမည်များကို သူတို့စာ တစ်လုံးမျှ မဖတ်ဖူးမိကပင် ဆရာ၏ ကျေးဇူးကြောင့် ရင်းနှီးခဲ့ရသည်။ ဆရာ၏ ကျေးဇူးကြောင့် အင်္ဂလိပ် ဂန္ထဝင် စာအုပ်တွေကို ဖတ်ချင်သောဝါသနာ ထက်သန်သည်ထက် ထက်သန်လာပါသည်။

ဖတ်ပြီးရင်းဖတ်

ဖတ်စာမှအပဖြစ်သော အင်္ဂလိပ်စာအုပ်များကို (၇) တန်း မရောက်မီကပင် ဖတ်စပြုပါသည်။ A.L. Bright Story Readers ခေါ် ပုံဝတ္ထု စာအုပ်ကလေးများမှာ အရွယ်အသီးသီး ကလေးများ ဖတ်ရန် ပုံနှိပ်စာလုံးကြီးများနှင့် ရိုက်နှိပ်ထားသော စာအုပ်ပါးပါး ကလေးများဖြစ်ရာ တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် တဖြည်းဖြည်း မြင့်မားတိုး တက်အောင် စီမံထားပါသည်။ ထိုစာအုပ်ကလေးများကို စိန်ပီတာ၊ စိန်ပေါ စသော ဘိုကျောင်းမှ ကလေးများ နှစ်တန်း၊ သုံးတန်းကပင်စ၍ ဖတ်ကြပါသည်။ ပုံဝတ္ထုဆိုလျှင် ကလေးတိုင်း ကြိုက်တတ်ကြသည် ဖြစ်ရာ ကျွန်တော်တို့ ငယ်စဉ်ကလည်း ယနေ့ကလေးတွေ ရွှေသွေးဖတ် သကဲ့သို့ အငမ်းမရ ဖတ်ကြပါသည်။ Cinderella တို့ Snowwhite And the Seven Dwarfs တို့ Alice in Wonderland တို့မှာ ထိုစာအုပ်မျိုး ဖြစ်ပါသည်။ တွေ့ရသောဆရာတိုင်းက နားထဲရိုက်သွင်း နေသော အသိမှာ အင်္ဂလိပ်စာတော်ချင်လျှင် အင်္ဂလိပ်စာအုပ်တွေကို ဖတ်ပြီးရင်း ဖတ်နေရမည်ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့ ငယ်စဉ်က ကျောင်းမှာမသင်သော စာအုပ်တွေကိုလည်း လက်လှမ်းမီရာ အကုန်ဖတ်ပါသည်။ နားမလည်သော်လည်း ဖတ်ဖူးသည် ပြောရ

အောင် ဖတ်သည်သာတည်း။ Charles And Mary Lamb ရေး သည့် Tales From Shakespeare ဆိုလျှင် ဘာမျှ နားမလည်ဘဲနှင့် ပြီးအောင်ဖတ်ခဲ့ပါသည်။ ပထမဦးဆုံး ဖတ်သည့်အခါတုန်းက ခက်မှန်း သိရုံသာသိပါသည်။ မည်မျှခက်သည်ကို ယခုမှ သိပါသည်။ သို့နှင့်ပင် လီယာဆိုသော ဘုရင်ကြီး၏ သမီးသုံးယောက်တွင် အကြီးနှစ်ယောက် မှာ အလွန်ဆိုး၍ အငယ်ဆုံး သမီးကလေးသာလျှင် အလိမ္မာဆုံး၊ မျစ်စရာအကောင်းဆုံးဖြစ်သည်ကိုမူ ကျွန်တော်၏ (၇) တန်းပညာ နှင့်ပင် ရိပ်မိခဲ့ပါသည်။

ပြင်ပစာအုပ်များ ဖတ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ လူကြီးများက အမျိုးမျိုး အကြံပေးကြပါသည်။ အချို့ကလည်း သူတို့ကိုယ်တိုင် ကြိုက်နှစ်သက်သော စာကြီး၊ ပြောကြားမှုများကို သွန်ပြုပါသည်။ အမှန်စင်စစ် အင်္ဂလိပ်စာ ဖတ်တတ်ခါစ ကလေးသူငယ်များအနေနှင့် ထိုစာအုပ်မျိုး ကို ဖတ်၍ နားမလည်နိုင်သေးပါ။ တချို့ကလည်း နားလည်သည့်စာကို အဘိဓာန်စာအုပ်၊ ဗလားစာအုပ်တစ်အုပ်နှင့် ဖတ်ရင်းမှတ်၊ မှတ်ရင်းဖတ် ရန် တိုက်တွန်းပါသည်။ ဤအလေ့အကျင့်သည် စာကို စွဲလမ်းအောင် ဖတ်တတ်ပြီးသော သူတို့အဖို့ အလွန်ကောင်းသော အကြံပေးချက် ဖြစ်ပါသည်။ စာသွားအောင် မဖတ်တတ်သေးသူများအတွက်မူကား စာတစ်မျက်နှာတွင် အဘိဓာန် လေးငါးခါ လှန်ရသည့်အလုပ်ကို မကျော်လွန်နိုင်ကြသဖြင့် နောက်ဆုံးတွင် လက်လျှော့လိုက်ကြရပါ သည်။ ထို့ကြောင့် စာဖတ်သည့်အကျင့် ရရှိရန် ပထမဦးဆုံးသော လိုအပ်ချက်မှာ ကျောင်းသား၏ အရည်အချင်းနှင့် လျော်ညီသော စာကို ဖတ်ရမည်။ ဒုတိယအချက်မှာ မိမိစိတ်ဝင်စားသည့် စာမျိုး စဖတ်ရပါမည်။ လူကြီးစိတ်နှင့် အလွန် ကြိုက်နှစ်သက်သော်လည်း

လူငယ်၏ မရင့်သန်သေးသောစိတ်က ကြိုက်ချင်မှုကြိုက်မည်။ သူ့ အရွယ် သူ့သဘာဝအတိုင်း သူ့ကြိုက်သည် စာကိုဖတ်မှ သူ့စိတ်ပျော်ရွှင် လိမ့်မည်။ စာဖတ်၍ ပျော်သည်၊ ပျော်၍ စာဖတ်သည်ဆိုလျှင် စာပေကို ချစ်တတ်ပြီ။ စာပေကိုချစ်လျှင် အလုံးစုံပြီးစီး၏။ အလိမ္မာ စာမှာရှိသည် မဟုတ်လော။

စိတ်ကူးဉာဏ်ပွင့်လန်းရန်

ပြင်ပစာပေကို ဖတ်လျှင် ဖတ်သလောက် စိတ်ကူးဉာဏ် ပွင့် လန်းပါသည်။ ထိုအခါ အက်ဆေးလို စာစီစာကုံးရေးရာ၌ များစွာ အထောက်အကူ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအခါက (၈) တန်း၊ (၉) တန်း၊ (၁၀) တန်းများတွင် “ကျွန်တော်တို့၏ကျောင်း”၊ “မီးရထားနှင့် ခရီးသွားခြင်း”၊ “ပျော်ပွဲစား ထွက်ခြင်း”၊ “ထူးဆန်းသောအိပ်မက်” “အိပ်မက်ဆိုး”၊ “ကျွန်တော်ဖြစ်ချင်တာက” အစရှိသော အကြောင်း အရာများကို စာစီစာကုံး ရေးကြရပါသည်။ ဆယ်တန်းစာမေးပွဲတွင် ကျွန်တော် ရေးဖြေခဲ့သော အက်ဆေးမှာ “စာပို့သမားတစ်ယောက်၏ တစ်နေ့တာဘဝ” ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ ပေးထားသော ခေါင်းစဉ်ကို ကျောင်းသားများ၏ ကိုယ်ပိုင်စိတ်ကူးဖြင့် အလွတ်ရေးကြရပါသည်။ ထိုသို့ ရေးနိုင်အောင် ကျောင်းသားများ ကိုယ်တိုင် သုံးတန်းမှ စ၍ ဆယ်တန်းအထိ အင်္ဂလိပ်ဖတ်စာအပြင် (၁) နက်စဖီးဂရမ္မာ၊ (၂) တစ်ပင်း၏ ကွန်ပိုစီးရှင်း၊ (၃) လက်ဆင်အင် အင်္ဂလိပ် စာအုပ်များမှ ဝါကျပေါင်းရာထောင်မက (က) နှုတ်နှင့်တစ်မျိုး (ခ) ရေး၍တစ်ဖုံ လေ့ကျင့်ခဲ့ရပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ယနေ့တက္ကသိုလ်မှ ဘွဲ့ရပြီးနောက် အရေးကြီးမှု ရုတ်တရက်အင်္ဂလိပ်စာ ရေးသားတတ်ချင်သော လူငယ်

လူရွယ်များသည် အင်္ဂလိပ် စာစီစာကုံးရေးရန်အတွက် ဖြည့်ဆည်း ရမည့် နှစ်ပရိစ္ဆေဒနှင့် စိုက်ထုတ်ရမည့် ဇွဲ၊ လုံ့လ၊ ဝီရိယတို့ကို သိရှိ ထားရန် လိုအပ်ပါသည်။ သို့မဟုတ်ပါက စိတ်ပျက်ရန် မဟုတ်သည် ကို စိတ်ပျက်၍ ယုံစားအားကိုးရန် မဟုတ်သည်ကို ယုံစား အားကိုး မိတတ်သည်။

အလွတ်ကျက်သင့် မကျက်သင့်

ဤအဖြစ်မျိုးကို မကြည့်ရက်၊ မကြားလိုသဖြင့် ဤစာအုပ်ကို ရေးသားပါသည်။ ပညာရှာရာ၌ သက်သာလွယ်ကူသောလမ်း မရှိပါ။ တစ်ပွဲတိုး၊ ဖြတ်လမ်းဟူ၍လည်း မရှိပါ။ ဝီရိယရှိဖို့မလို၊ အလွတ် ကျက်ရန်မလိုဟူသော စကားများ၊ မကြီးစားချင်သူတို့ သည်းခြေကြိုက် သော စကားများသာ ဖြစ်သည်။ ယုံစားအားကိုးရန် မဟုတ်ပါ။ “အလွတ်ကျက်ဖြေသဖြင့် ဘယ်သူဘယ်ဝါဖြင့် စာမေးပွဲ ကျသည်” ဟု တစ်ခါတစ်ရံ ကြားဖူးပါလိမ့်မည်။ ထိုစကားသည် အဖျားဆွတ်၍ ပြောသောစကားဖြစ်၍ မှန်မှန်ကျက်မှတ်သွားရမည့် စာလုံးပေါင်း ရာထောင်ကို မကျက်မှတ်ဘဲ၊ ဝါကျပေါင်း ရာထောင်ကို မလေ့ကျင့်ဘဲ စာမေးပွဲနီးကပ်မှ အက်ဆေး တစ်ပုဒ်၊ နှစ်ပုဒ် အလွတ်ကျက်ခြင်းသည် အင်္ဂလိပ်စာတတ်ဖို့ မဆိုထားဘိ၊ စာမေးပွဲ အောင်ဖို့ပင် မလုံလောက် သည်ကို ဆိုလိုပါသည်။

အင်္ဂလိပ်စာကို သဒ္ဒါနည်းကျ မှန်ကန်စွာ ရေးတတ်ရုံ၊ ရေးတတ်ဖို့ အတွက်ပင် အင်္ဂလိပ်စာသင်သား တစ်ယောက်အဖို့ အလွတ်မကျက် လျှင် မဖြစ်သောအရာများမှာ အနည်းဆုံးအားဖြင့် စာလုံးတိုင်း စာလုံးတိုင်း၏ အနက်အဓိပ္ပာယ် စာလုံးပေါင်းနှင့် အသံထွက် ဖြစ်

ပါသည်။ ထို့နောက် ဝါကျဖွဲ့ရာတွင် ထိုစာလုံးတို့၏ ဝါစင်္ဂါခေါ် သဒ္ဒါနည်းခွဲခြားပုံ အမျိုးအစားကို သိရပါမည်။ ထိုအမျိုးအစားတွင် Verb ဟု ခေါ်သော ကြိယာပါခဲ့လျှင် ယင်းစာလုံး၏ Conjugation ခေါ်သော စာလုံးပွား သုံးပိုင်း သို့မဟုတ် လေးပိုင်းကို အလွတ် မကျက်လျှင် ဘယ်နည်းနှင့်မျှ မဖြစ်နိုင်ပါ။ ထိုမှတစ်ဖန် အချိန်ကာလ အခြေအနေ အားလျော်စွာ အသုံးပြုမည့် Tense (၁၂) မျိုးကိုလည်း ကျေညက်နေရုံမက ဝါကျဖွဲ့တတ်အောင် လေ့ကျင့်နေရပါမည်။ အထူးသဖြင့် Preposition ခေါ်ဝိဘတ်ကို သုံးစွဲနည်းမှာ ကျိုးကြောင်း ဆင်ခြင်တုံတရားနှင့် မည်သို့မျှ ဆက်စပ်ရှင်းလင်း၍မရသော အရာ ဖြစ်၍ ဥဒါဟရဏ်များကို အလွတ်ကျက်သည့်နည်းသာ ရှိပါသည်။

ကျောင်းသားအစစ်

ယနေ့ တက္ကသိုလ်မှ ဘွဲ့ရပြီး လူငယ်လူရွယ်များ၊ ဘွဲ့ယူလတ္တံ့ ကျောင်းသူကျောင်းသားများစွာလည်း အင်္ဂလိပ်စာကို တကယ်တတ် ကျွမ်းလို့စိတ် ပြင်းထန်နေကြသည်။ ဘွဲ့လွန်သင်တန်းတက်ရာတွင် တက္ကသိုလ် စာကြည့်တိုက်မှ ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ စာအုပ်များကို ဖတ်ရှု လေ့လာရန် အတွက် အင်္ဂလိပ်စာ အရေးပါအရာရောက်ပုံကို နဖူးတွေ့၊ ဒူးတွေ့ ကြုံတွေ့နေကြလေပြီ။ စာပေးစာယူစနစ်ဖြင့် အင်္ဂလိပ်စာ သင်ကြားလိုကြောင်းများဖြင့် စာရေးသား ပေးပို့ကြပါ သည်။ ယင်းသို့ ပညာရှာရာ၌ မတင်းတိမ်၊ မရှောင်ရဲနိုင်ခြင်းမှာ ကောင်းသော လက္ခဏာတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ ကိုယ့်ဟာကိုယ် မသိမှန်း သိသောသူသည် ကျောင်းသားအစစ်ဖြစ်သည်။ ထိုသူကို သင်ပေးလော့။

He who knows not and knows that he knows not is

a student; teach him.

ဟူသော ကျွန်တော်တို့၏ ဆယ်တန်းပြဆရာ မစ္စတာဟာရွန် ပြော ကြားဖူးသော အာရေဗျစကားပုံကလေးနှင့် ဤစာအုပ်ငယ်ကို နိဂုံး မျုပ်လိုက်ပါသည်။

ဦးခင်မောင်လတ်

အိမ်ရှိစာအုပ်စင်

“စာအုပ်စင်” များသည် ကျွန်မအဖို့ ရွှေရောင်ဝင်းဝင်းနှင့် ခမ်းနား တင့်တယ်လှစွာသော ဘုံနန်းမြင့် အဆောင်ဆောင်များ ဖြစ်ပါပေသည်။

စာပေများ ဖတ်ရှုရသော အရသာကို ကဗျာဆရာ Keats ကို(တ်စ်)က “ရွှေရောင်ဝင်းသော နန်းရင်ပြင်များကို လှည့်သွား ကျက်စားခဲ့ရဖူးလေပြီ” ဟု ဥဒါန်းကဗျာ ဆိုခဲ့သည်။ ကျွန်မသည် သူသိကျူးခဲ့သော ဥဒါန်းကဗျာ ဆိုခဲ့သည်။ ကျွန်မသည် သူသိကျူးခဲ့သော ဥဒါန်းကဗျာလောက် ကောင်းအောင် မဖွဲ့ဆိုတတ်တော့သဖြင့် သူ၏ ဝစီနှုတ်ခပတ်ကို ခဏငှားပြီး ရွတ်ဆိုလိုက်ရပါတော့သည်။

ကျွန်မ ရှေးဦးစွာတွေ့ရသော စာအုပ်စင်မှာ အိမ်ကစာအုပ်စင် ဖြစ်ပါသည်။ ဒုတိယတန်း မြန်မာစာဖတ်တတ်သော အချိန်တွင် ၅၅၀ နိပါတ်၊ ဓမ္မပဒဝတ္ထုစာအုပ်များနှင့် တွေ့ရသည်။ ကျောင်းမနေမီ အိမ်မှာပင် သင်ပုန်းကြီး အ၊ အာ၊ ဣ၊ ဤ၊ ဥ၊ ဥ၊ ဧ၊ အဲ အစချီသင်ကြားခဲ့ပြီးဖြစ်၍ ဒုတိယတန်းဆိုလျှင်ပင် မြန်မာစာကို ကောင်းစွာ ဖတ်နိုင်ခဲ့သည်။

ခင်မျိုးချစ်

စာအုပ်စင်ကျေးဇူး

စာအုပ်စင်ကျေးဇူး

ကလေးပီပီ ပုံဝတ္ထု နှစ်သက်သည်။ ဧကနိပါတ် လှည်းသား ၅၀၀ ဇာတ်၊ ကြွက်သေတစ်ခုအရင်းပြု၍ လေးလအတွင်း ငွေတစ်သိန်း ကြွယ်သောသူ၏ ဝတ္ထုဇာတ်များကို အထူးနှစ်သက်လှသည်။ ထိုခေတ် အခါက သရုပ်ပြဇာတ်လမ်းစာအုပ်တွေ မရှိသော်လည်း ဘုရားတန်ဆောင်းများတွင် ရေးဆွဲထားသော ပန်းချီကားများကို အကြောင်းပြု၍ ၅၅၀ နိပါတ်ဝတ္ထုများနှင့် ယဉ်ပါးပြီး ဖြစ်သည်။

မှတ်မိပါသေးသည်။ မန္တလေးမြို့ အိမ်တော်ရာဘုရားသည် ကျွန်မ ကလေးဘဝက ကျက်စားရာ ဖြစ်ခဲ့သည်။ ပရိဝုဏ်ထဲတွင် လမုန့်၊ ခါတော်မီမုန့်၊ ရွှေဖိုမိုးလွတ် လက်ဖက်ရည်ကြမ်းရောင်းသော ဆိုင်ရှိသည်။ ထိုစားကောင်းသောက်ဖွယ်များသည်လည်း ထိုဒေသကို နှလုံးမွေ့လျော်ဖွယ် ဖြစ်စေခဲ့ပါသည်။

ကျွန်မ၏ ဘိုးဘွားများနေထိုင်ရာ မလွန်ဈေးရပ်နှင့် အိမ်တော်ရာ ဘုရားမှာ နီးကပ်လှသည်။ သို့ဖြစ်၍ ကျွန်မသည် အိမ်တော်ရာဘုရားကို ခြေရာချင်းထပ်အောင် သွားနိုင်ခဲ့သည်။ လမုန့်၊ ခါတော်မီမုန့်များကို လက်ဖက်ရည်ကြမ်းနှင့် မြည်းရင်း ၅၅၀ နိပါတ်ရုပ်စုံများကို ကြည့်ရှုခဲ့ရသည်။ ကျွန်မအဖို့ ၅၅၀ နိပါတ်တော်များသည် ခါတော်မီ လမုန့်များ၏ အရသာနှင့် ဆက်စပ်နေခဲ့ပါသည်။

အိမ်က စာအုပ်စင်ပေါ်တွင်ရှိသော အခြားစာအုပ်များမှာ ဦးပုည၏ ပြဇာတ်များ၊ ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်း အစရှိသော ဝတ္ထုများ၊ လှိုင်ထိပ်ခေါင် တင်၏ ဣန္ဒာဝံသ၊ ဝိဇယကာရီ ဇာတ်တော်ကြီးများ ဖြစ်ပါသည်။

ထိုစာအုပ်များကို ခုနစ်တန်း မရောက်မီမှာပင် ဖတ်ပြီးခဲ့ပါသည်။ ဤနေရာတွင် “ဒီလိုစာကြီးတွေကို ဖတ်လို့ နားလည်နိုင်ပါ့မလား၊ ဘာများ အရသာတွေ့မှာလဲ” ဟု မေးဖွယ်ရှိသည်။

အမှန်မှာ လုံးစေ့ပတ်စေ့တော့ နားမလည်ပါချေ။ သို့သော် အရသာ တစ်ခုတော့ဖြင့် ကောင်းကောင်းကြီး ခံစားတတ်ခဲ့ပါသည်။ ဦးပုည၏ စာများသည် ရွတ်ဖတ်လိုကောင်းသည်။ အသံထွက်အော်ဖတ် လို့ ကောင်းသည်။ အမေသည် ထိုစာများကို အော်ဖတ်သည်။ စာ ဖတ်သံ အမြဲ ကြားနေရသည်။

ကလေးတို့မည်သည် ပါးစပ်ကို အအားမထားချင်ကြချေ။ တစ်ခုခု စားလျှင်စား၊ မစားရလျှင် ရွတ်ဖတ် အော်ဟစ်နေချင်ကြသည်။ ကျွန်မသည် ရိုးရာသင်ကြားနည်းအတိုင်း အ၊ အာ၊ ဣ၊ ဤ မှစ၍ ကာရန်အတိုင်း က၊ ကာ၊ ကိ၊ ကီ စသည်ဖြင့် ရွတ်အံ့၍ စာတတ် ခဲ့ရသည်။ ပရိတ်ကြီး မင်္ဂလသုတ်ကိုလည်း အော်ကျက်ခဲ့ရသည်။ စာကျက်ရသည်ဟု အမှတ်မရဘဲ အော်ရတာကို ပျော်မြူးခဲ့ရသည်ကို ယခုအခါ သတိရမိသည်။ ဤနေရာတွင် စကားစပ်မိ၍ တစ်ခုထည့် ပြောချင်ပါသည်။ တချိန်တစ်ခါက ကျွန်မသည် “ခေတ်ပညာတတ် တိုးတက်သော အတွေးအခေါ်ရှိသူ” ဟူ၍ ကိုယ့်ကိုယ်ကို အထင်ကြီး၍ ဤသို့ ယူဆခဲ့ဖူးပါသည်။ “အဓိပ္ပာယ် ဘာမှန်းမသိဘဲနဲ့ ကလေးတွေ ကို ပါဠိတွေ ကျက်ခိုင်း ရွတ်ခိုင်းတာ အလကားပဲ” ဟု ဆို၍ ကိုယ့် သားကိုပင် ဘုရားရှိခိုးသင်မပေးဘဲ ထားခဲ့ဖူးပါသည်။

အအားမထားသော ကလေးတို့၏ ပါးစပ်

မကြာသေးသော အချိန်ကမှ စကားတတ်ခါစ မြေးအမြွှာမောင်နှမ တို့၏ နှုတ်မှ “မာမိရယ်ရှာပေးကွယ်၊ ရည်းစားလိုချင်တယ်” ဟု ရွတ်ဆိုနေသံ ကြားမိပါသည်။

ထိုအခါကျမှ “ကလေးဆိုတာ အဓိပ္ပာယ် သိချင်သိ မသိချင်နေ ပါးစပ်က တစ်ခုခုတော့ ရွတ်နေချင်တာပါလား၊ ဒီလိုရွတ်နေမယ့် အတူတူ မင်္ဂလသုတ်တို့ သံဗ္ဗဒွေတို့ သင်ပေးထားတာက ကောင်းပါ သေးတယ်” ဟု ကျွန်မ အမြင်မှန် ရရှိခဲ့ပါသည်။

ကျွန်မသည် ငယ်စဉ်က ဦးပုည၏ စာသားများကို ရွတ်လို့ ကောင်းကောင်းနှင့် ရွတ်လို့ချည်း နေသည်။ စကားပြောရာမှာ ကိုယ်နားလည်သလောက် စာကလေးတွေကို ထည့်ပြောလိုက်သေး သည်။ ဥပမာ “မယ်ပု ဘာလုပ်နေလဲ သွားကြည့်စမ်း၊ အားရင်လာလို့ ပြောလိုက်” ဟု အမေက ခိုင်းလိုက်လျှင် ကျွန်မသည် အပြေးသွား ကြည့်သည်။ ထို့နောက် “မယ်ပု မအားသေးဘူး အမေရေ၊ ထမင်း အိုးကို အရိုးတို ယောက်မနဲ့ ဝဲထအောင် မွေတုန်းရှိသေးတယ်” ဟု ကျွန်မက သတင်းပို့လိုက်ပါသည်။

“ဟောဒီ ကောင်မလေးဟာ ရှည်ကိုရှည်တယ်” ဟု အမေက ဩဘာပေးလိုက်ပါသည်။

တစ်ခါကလည်း လူကြီးတွေ ပြောနေကြသော စကားထဲတွင် ဘယ်သူဘယ်ဝါသည် အပျိုကြီးဖြစ်ကြောင်း နားစွန်နားဖျား ကြားလိုက် ပါသည်။ ထိုအခါ ကျွန်မက “အပျိုကြီးဆိုတာ ဟိုဟိုလေ ကောသလ

ပြဇာတ်ထဲက ရေကန်ထဲမှာလေ တစ်ကိုယ်ထီး လူမနီးသည့်အရပ်မို့ မကပ်ပလာ ထဘီခွာပြီး အုန်းပင်စိုက်ကျွမ်းလှန် ရေစည်းစိမ်ခံတုန်း လှုပ်ကြီးနဲ့တွေ့လို့...”ဟု ပြောရင်း စကားမဆုံးမီ အမေက သူ့လက်နား ရှိရာနှင့် ကောက်ပေါက်သဖြင့် အပြေးမှားခဲ့ဖူးပါသည်။

ဘာအဓိပ္ပာယ် ရှိမှန်းမသိ၊ ကာရန်ဝါကျ လှပသဖြင့် ရွတ်၍ ကောင်းလို့ ရွတ်၍သာ နေမိပါသည်။ တစ်ခါတစ်ခါတော့လည်း ဝိဇယပြဇာတ်မှ ဝိဇယမင်းသား လင်္ကာဒီပကျွန်းကို ချီးကျူးသော-

“သမုဒ္ဒရာ ကမ်းယံကလာခဲ့
သန္တာကွန်းထောက်

မော်ကွန်းစွယ် ကျွန်းလယ်သို့ ရောက်ပြီထင်....” အစချီသော အလင်္ကာစကားကို ရွတ်ဆိုသောအခါများတော့ဖြင့် အပြစ်လွတ်၍ ချီးမွမ်းခံရပါသည်။

သို့သော် ကစားပြေးလွှားရင်း-

“ကိလေသာရွေ့တိုက် သောရိုက်လို့ထား
ဖွင့်မည့်သူ ပေါ်လာခဲ့မို့

အူထဲကယား....” ဟု ဟစ်အော်လိုက်သည့်အဆုံးတွင် “လာခဲ့ လာခဲ့၊ မဟုတ်တာတွေ ရွတ်အုံး” ဟု မြည်တွန်ကာ ဝါးခြမ်းပြားနှင့် ခပ်စပ်စပ် နှက်ခံရပြန်ပါသည်။

ဤဘာအဓိပ္ပာယ်မှန်းမသိ ရွတ်ဆိုမိ၍ အရိုက်ခံရသည်သာ မကသေးချေ။ အခြားပြစ်မှုတွေကလည်း ရှိသေးသည်။ နားမလည်ရုံ မက ကိုယ့်ဖာသာ ထင်ရာ အဓိပ္ပာယ်ယူ၍ ပြောမိသဖြင့် အထိနာရပြန် သေးသည်။

လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်ရေးသော ဝိဇယကာရီ၊ ဣန္ဒာဝံသ ဇာတ်တော် ကြီးများကိုလည်း ဖတ်လို့ အရသာတွေ့လှသည်။ မင်းသားမင်းသမီး တွေ မောင်မောင်ငဲ့ မိမိငဲ့ စကားတွေနှင့် ဇာတ်စကားများ၏ ကာရန် အလင်္ကာကိုလည်း ရွတ်လိုကောင်းလှသည်။ တစ်ခါတစ်ခါ စာသင်တန်းထဲမှာ ဂဏန်းတွက်လို့မရ၊ အပုဒ်တိုင်းမှားသောအခါများ တွင် သူငယ်ချင်းများကို

“ငါတော့ကွာ ဒီနေ့တော့ ကံခေတာပဲ၊ မှားလိုက်တဲ့ ဂဏန်း တွေကွာ စိတ်ကိုပျက်တယ်၊ လူတိုင်းပြည်မှာ နေဖို့မကောင်း၊ ရွေ့ရင်ကြား ဓားနဲ့မွေ့ သေဖို့သာ ကောင်းတော့တာပဲ” ဟု ထီးမှုနန်းဟန်နှင့် ပြောတတ်ပါသည်။

တစ်ခါတစ်ရံ ကျောင်းသွားခါနီး ဆံရစ်ဝိုင်း သျှောင်ထုံးချိန်တွင် “မပုရေ လာပါအုံး၊ ဆံတော်ရှင်း ဆက်လှာပါဘိ” ဟု ခေါ်လိုက်ပါ သည်။ ဒါတွေကတော့ အပြစ်ကင်းပါသေးသည်။

တစ်ခါက အိပ်ရာဝင်ချိန်တွင် ကျွန်မအလွန်ချစ်သော ကြောင်ဖြူ ကလေးကိုပွေ့၍ “ဟောဒီပူစီလေးနဲ့ အဆောင်တော်ထဲဝင်ပြီး ယုယပိုက် ဖျားကာ စက်တော်ခေါ်တော့မယ်”ဟု ပြောမိသဖြင့် ပေါင်တွင်းကြော ပြတ်မတတ် လိမ်ဆွဲခံရပါသည်။

နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးများတွင် မင်းသားနှင့် မင်းသမီး အချို့အချ ချစ်တင်းစကားဆိုပြီးလျှင် “ယုယပိုက်ဖျားကာ စက်တော်ခေါ်စေ....” အဆုံးသတ်လေ့ရှိသည်။ ထိုစကားမှာ ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့သလောက် အဓိပ္ပာယ်ရိုင်းဟန် ရှိပါသည်။

အဓိပ္ပာယ်ကောက်မှားပုံတွေ

စာအုပ်စင်နှင့် ကျွန်မ စတော့ကြသော စောစောပိုင်း အချိန်များမှာ ခေါင်းခေါက်ခံရခြင်း၊ ဝါးခြမ်းပြားနက်ခံရခြင်း၊ ပေါင်တွင်းခံကြာလိမ် ဆွဲခံရခြင်းအစရှိသော သည်းထိတ်ရင်ဖို စွန့်စားခန်းတွေ များလှပါသည်။ စာတွေ ဖတ်သာနေရသော်လည်း အဓိပ္ပာယ် မသိသည်ကသာ များသည်။ ကိုယ့်ဖာသာ ထင်ရာ အဓိပ္ပာယ်ကောက် မှားသဖြင့် ယနေ့ထိ တွေးမိတိုင်း ရယ်ချင်သော အဖြစ်အပျက်တစ်ခု ရှိပါသေးသည်။

ဦးပုည၏ တေးထပ်များ၊ လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်၊ နန်းမတော် မြကလေးတို့၏ ကဗျာ သီချင်းများကိုလည်း နှုတ်မှာရ၍ ရွတ်ဆိုနေခဲ့ပါသည်။

တစ်ခါတွင် “နေမှိန်မှိန် ဆင်ဗောင်းတော် ရွှေပုသိမ်နှင့်” အစချီ မျှော်တော်စိုက်ဒွေးချိုးကို ဖတ်၍ ကျက်မှတ်ခဲ့သည်။ ထိုအခါ စာအုပ်ထဲတွင် ပုံနှိပ်စာလုံးမင်မသန့်သဖြင့် “ဆင်ဗောင်းတော်” ဟူသော ဗထက်ချိုင့်မှာ အထဲက အဟိုက်ပြုတ်နေသည်။ “ဆင်ပေါင်းတော်” ဖြစ်နေသည်။ “ပုသိမ်” ဟူသော စကားလုံးမှာ “သ” စာလုံးထဲတွင် မင်စက် စွန်းထင်းနေသည်။ ထို့ကြောင့် “ပုသိမ်” မှ “ပုဆိမ်” ဖြစ်နေသည်။

ထိုကဗျာ၏ မူလနိမိတ်ပုံမှာ ရွှေကျင်ခပ် ပုသိမ် ပိုးပဝါခေါင်း ပေါင်းကြီး အလွင့်သား ဆင်မြန်းထားသော ချစ်သူမင်းသားပင် ဖြစ်သည်။ သို့သော် ကျွန်မ၏ အာရုံမှာ ထိုနိမိတ်ပုံ မထင်လာတော့ချေ။ “ဆင်ပေါင်းတော် ရွှေပုဆိမ်နှင့်” ဟု ဖတ်ထားသဖြင့် ဆင်ပေါင်းများစွာ

ခြံရံလျက်ရှိသော ဆဒ္ဒန်ဆင်ကြီး၏ ကျောကုန်းထက်မှာ ရွှေပုဆိမ်ကြီး ထမ်းလျက် အမြိုင်သား ထိုင်နေသော မင်းသား၏ ရုပ်ပုံသာ ထင်မြင်နေမိပါသည်။

ထိုကဗျာသီချင်း၏ အဓိပ္ပာယ်ကို နောက်တော်တော်ကြာမှာ အမှန်ကို သိရပါသည်။ သို့သော် ယခုထိ ထိုသီချင်းသံကြားလိုက်လျှင် ဆင်အုပ်ကြီးနှင့် ရွှေပုဆိမ်ကြီးကို ထမ်းထားသော မင်းသား၏ ပုံကိုသာ ပြေးမြင်နေမိပါသည်။

ထို့နောက် ယမန်နာသီချင်းကို စာတ်ပြားသီချင်းအဖြစ် ခဏခဏ ကြားရသည်။ “ပိုက်ကြီးနှင့် ရေချလာ...” ဟူသော အပုဒ်ကို ကြားသောအခါ ကျွန်မစိတ်တွင် “အော် တံငါသည်တွေ့စရာ အတော်ဆင်းရဲ ရှာတယ်၊ သူတို့အိမ်ကမိန်းမ ကိုယ်ဝန်ဆောင်ဖိုက်ကြီးသည်တွေ့တောင် မနေရဘူး၊ ရေထဲမိုးထဲလိုက်ရှာကြတယ်” ဟု စာဆိုသူကိုယ်တိုင် မရည်ရွယ်ခဲ့သော ကရုဏာရသကို ခံစားရပါသည်။

ကျောင်းစာအုပ်စင်များ

အိမ်ရှိစာအုပ်စင်များနှင့် စခန်းသွားပြီးနောက် ကျောင်းစာအုပ်စင်နှင့် ဆုံစည်းရပြန်သည်။ ကျွန်မငယ်စဉ်က ပညာသင်ခဲ့ရသော ကျောင်းများမှာ အညာဒေသ မြို့ငယ်လေးများရှိ အမျိုးသားကျောင်းများ ဖြစ်ပါသည်။

၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်၊ သပိတ်ကြီး၏ အမွေအနှစ်ဖြစ်သော အမျိုးသား ကျောင်း ပညာရေးစနစ်၏ အကျိုးကျေးဇူးကို အပြည့်အဝ ခံစားခဲ့ရပါသည်။

အမျိုးသားကျောင်းများတွင် ပညာသင်ပေးသောစနစ်အရ ဒုတိယဆင့်တွင် နက်စဖီးသဒ္ဒါ ပထမအုပ် Nesfield Grammar Book I သင်ရပါသည်။ ဝါစင်ရှစ်ပါး Parts of Speech ကို ဥဒါဟရုဏ်များနှင့် ပိုင်အောင် အလွတ်ကျက်ရသည်။ တတိယဆင့်တွင် လေ့ကျင့်ခန်းများကို အတန်းထဲတွင် နှုတ်ဖြင့် လုပ်ကြရသည်။

အင်္ဂလိပ်ကဗျာများကို နှုတ်တိုက် ရွတ်ဆိုရသည်။ ကဗျာများမှာ အများအားဖြင့် ပုံဝတ္ထု ဇာတ်လမ်းပါသော ကဗျာများ ဖြစ်သည်။ ဆရာက ဇာတ်လမ်းကို ရှေးဦးစွာ ပြောပြ၍ နှုတ်တိုက်ချပေးသည်။ ထို့နောက် ကျောင်းဆင်းချိန် အတန်းထဲက မထွက်မီ လွယ်အိတ်တွေ လွယ်ပိုးရင်း အားရပါးရ ပျော်ပျော်ကြီး ကဗျာရွတ်ကြရသည်။

လေးတန်းတွင် ပထဝီဘာသာကို အင်္ဂလိပ်လို သင်ရသည်။ ဂဏန်း ပုစ္ဆာများမှာ အင်္ဂလိပ်လိုပေး၍ အင်္ဂလိပ်လိုပင် တွက်ချက်ရသည်။ (၄) ဆင့်ခေါ် (၅) တန်းရောက်လျှင် အင်္ဂလိပ်စာလုံးများကို အင်္ဂလိပ်စာလုံးနှင့်ပင် အနက်ပေးသော အဘိဓာန်ကို ကိုင်ရသည်။ ဖတ်စာထဲက မသိသော စာလုံးများကို “အိမ်စာ” အဖြစ် ရှာဖွေကာ ကော်ပီစာအုပ်တွင် ကူးရေးပြီး ဆရာကို ပြရသည်။ ထို့နောက် ထိုစာလုံးနှင့် အဓိပ္ပာယ်တူ စာလုံးများကို ကျက်ရသည်။

ကျွန်မ ပထမဦးဆုံး ကိုင်ရသော အင်္ဂလိပ်စာလုံးကို အင်္ဂလိပ်လို အနက်ပေးသော အဘိဓာန်မှာ နှစ်လက်မခန့် ထူ၍ အဖုံးစိမ်းလေးနှင့် အလွန်လှပါသည်။ စာအုပ်တွင် ကြွေရောင်စက္ကူပေါ်တွင် ရောင်စုံရိုက်ထားသော အရုပ်ကားများ ပါပါသည်။ ငှက်ပုံ၊ ပန်းပုံ၊ လိပ်ပြာပုံကလေးများ ကူးဆွဲခဲ့ရသည်ကို သတိရမိပါသည်။

ဤသို့ အင်္ဂလိပ်စာ အခြေခံပေးထားသဖြင့် (၅) တန်းရောက်လျှင်ပင် ကျောင်းစာအုပ်စင်ကို ကောင်းစွာ သုံးနိုင်ခဲ့သည်။ ကျောင်း စာအုပ်စင်တွင် Bright Story Readers ခေါ် ကလေးဖတ် အလွယ်စား ပုံစာအုပ်များ ရှိသည်။ ထိုစာအုပ်များမှာ အဆင့်ဆင့် ရှိသည်။ ပထမဆင့်စာအုပ်များမှာ အလွန်ဆုံး စာမျက်နှာ နှစ်ဆယ်လောက်သာ ရှိမည် ထင်သည်။ စာလုံးများမှာ ဆိုက်ကြီး၍ ကြည်လင်ပြတ်သားသည်။ အရုပ်များပါသည်။ သို့သော် ယခုခေတ် သရုပ်ပြစာအုပ်တွေလို ဖောဖောသီသီ ပါသည် မဟုတ်ချေ။

ငါးတန်းလောက်ရောက်လျှင် စခိုးပိုက် ငွေနှင်းဖြူနှင့် လူပုလေးများ၊ ဆင်ဒရဲလား အစရှိသော ပုံပြင်များကို ဝါးစားသလို မြန်မြန်ဖတ်နိုင်ခဲ့သည်။ ကျောင်းပိတ်ရက် (အဖိတ် ဥပုသ်) ဆိုလျှင် တစ်ထပ်ကြီး အိမ်ကို သယ်သွားပြီး ဖတ်ခဲ့သည်။ ခုနစ်တန်းလောက် ရောက်လျှင်ပင် Bright Story Readers များကို အဆင့်ဆင့်တက်၍ ဖတ်ခဲ့ရာ Lamb's Tales From Shakespeare ရှိတ်စဗီးယားပြဇာတ်များ စကားပြေဝတ္ထုသွားနှင့် ရေးထားသော စာအုပ်အထိ ဖတ်နိုင်ခဲ့သည်။

အမျိုးသားကျောင်း၏ ထူးခြားသော အခြေအနေ

ထိုခေတ်က အမျိုးသားကျောင်းများတွင် ထူးခြားသော အခြေအနေ တစ်ခုရှိသေးသည်။ အမျိုးသားကျောင်းများမှာ အစိုးရက ထောက်ပံ့ငွေနှင့် ပြည်သူများ၏ အလှူငွေ တစ်ဝက်စီနှင့် စခန်းသွားကြရသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဆရာများကို ထိုက်ထိုက်တန်တန် လခမပေးနိုင်ကြချေ။

အမျိုးသားကျောင်း ဆရာများသည် အများအားဖြင့် သပိတ်မှောက်ကျောင်းသားများဖြစ်သည်။ သပိတ်ကိစ္စနှင့် ပညာတစ်ပိုင်းတစ်စဖြစ်

ခဲ့ကြပြီး ဆက်၍အနစ်နာခံကာ အမျိုးသားကျောင်းများတွင် ဝင်လုပ် နေကြသူများ ဖြစ်သည်။ ပညာအရည်အချင်းအားဖြင့် ဆရာဖြစ်ဖို့ မပြည့်စုံကြသော်လည်း စေတနာနှင့် ကြိုးစားမှု အပြည့်အဝ ရှိကြသည်။

အမျိုးသားကျောင်းများမှာ ဆရာ မလုံလောက်သော ပြဿနာနှင့် ရင်ဆိုင်ကြရသည်။ အနစ်နာခံ လုပ်နေကြသူတွေနှင့်လည်း မပြည့်စုံ သဖြင့် အိန္ဒိယတိုင်းရင်းသား ဘီအေ-ဘီအက်စီများကို ခေါ်ယူရသည်။ သူတို့က လခနည်းနည်းနှင့် လုပ်ဖို့ ဝန်မလေးကြချေ။

အိန္ဒိယ တိုင်းရင်းသားဆရာများသည် မြန်မာစကားမတတ်သဖြင့် ကျွန်မတို့မှာ အင်္ဂလိပ်စကား မပြောဘဲဖြစ်သောအခြေ ရောက်ခဲ့ရ ပြန်သည်။ ယုတ်စွအဆုံး စာအုပ်ထဲက စာကိုတော့ဖြင့် အလွတ်ကျက်ပြီး ပြန်ဖြေနိုင်အောင် ပြင်ဆင်ထားရသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် အင်္ဂလိပ်စာ၊ အင်္ဂလိပ်စကားကို ဖုတ်တစ္ဆေလို ကြောက်လန့်မနေတော့ဘဲ ဖတ်ဖို့၊ ပြောဖို့ ဝန်မလေးဘဲ ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ ထိုအလေ့အကျင့်သည် ရှေ့အဖို့ ဟိုက်စကူး တက္ကသိုလ် အတန်းကြီးများသို့ ရောက်သောအခါသာမက ဘဝတစ်လျှောက် ရန်းကန် ကြိုးစားရာတွင် များစွာ အထောက်အကူ ဖြစ်ခဲ့သည်။

ဟိုက်စကူးတန်းစာအုပ်များ

အလယ်တန်းခုနစ်တန်းအောင်ပြီး ဟိုက်စကူးတန်း (၈) တန်း (၉) တန်း (၁၀) တန်း သုံးနှစ်တွင် ပြဋ္ဌာန်းသော အင်္ဂလိပ်စာအုပ်များကို ယခုပြန်၍သဟိပြုမိသောအခါ ထိုစဉ်အခါက C.N.E ခေါ် Council of National Education အမျိုးသား ပညာရေးကောင်စီဝင်

လူကြီးများဖြစ်ကြသော ဒီးဒုတ်ဦးဘချို၊ ပညာဝန်ဦးဖိုးကျား အစရှိသော လူကြီးများ၏ အမြော်မြင်ကြီးပုံကို အံ့ဩကျေးဇူးတင်ရပါတော့သည်။ ရှစ်တန်း အင်္ဂလိပ်စာအတွက် ပြဋ္ဌာန်းသော စာအုပ်များမှာ

- 1. Tales of Troy.
- 2. Danesbury House by Mrs. H.Wood.
- 3. Gray's Elegy. တို့ ဖြစ်သည်။

Tales of Troy ထိုင်းမြို့တော် ပုံပြင်များစာအုပ်မှာ ဂရိရိုးရာ ပုံပြင်များ ဖြစ်သည်။ မိုးပျံမြေလျှိုး နတ်သမီး၊ နတ်သားတွေနှင့် လူသားစစ်သူရဲကောင်းတွေ၊ မင်းသား၊ မင်းသမီးတွေနှင့် စွန့်စားခန်း သည်းထိတ်ရင်ဖိုခန်းတွေ အပြည့်ပါသည်။ ဖတ်လို့ အလွန်ပျော်စရာ ကောင်းလှသည်။

ထိုပုံပြင်စာအုပ်ကို ထိုစဉ်အခါက ဖတ်လို့ ပျော်သည်ဟုရှုလောက် သာ သဘောထားခဲ့သည်။ နောင်ခါ တက္ကသိုလ်တွင် အနောက်ဥရောပ စာပေများ၏ အစဉ်အလာများကို လေ့လာရသောအခါ ထိုပုံပြင်များ သည် နှစ်ပေါင်း (၃၀၀၀) ကျော်က ရှေးဟောင်း ဂရိဘာသာဖြင့် စပ်ဆိုခဲ့သော စာဆိုကြီး Homer ဟိုးမား၏ Illiad ဣလိယပျို့မှ ကောက်နုတ်ချက်များ ဖြစ်သည်ဟု သိရသည်။

ထိုဣလိယပျို့ကြီးသည် အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများတွင် စာပေ ၏ အခြေခံဖြစ်သော ရာမယနကဗျာစာတော်ကြီးနှင့် နှိုင်းယှဉ် လောက်ပေသည်။ ဥရောပစာပေနှင့် ယဉ်ကျေးမှုကို လေ့လာလျှင် ထိုရှေးဟောင်း ဂရိစာပေများကို အခြေခံနားလည်ထားဖို့ လိုအပ်ပေ သည်။ (၈) တန်းတုန်းက သင်ရသော ထိုင်းမြို့တော် ပုံပြင်များစာအုပ် သည် ကျွန်မအဖို့ စာပေရွှေတံခါးကြီး ပွင့်သွားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

တစ်အုပ်ကစ တစ်ရာ

အတန်းထဲတွင် သင်ရသော ထိုင်းမြို့ ပုံပြင်များကို အကြောင်းပြု၍ အလားတူပုံပြင်များကို Hawthorn's Tanglewood Tales နှင့် Stories From William Morris စာအုပ်များကို တိုးချဲ့ ဖတ်ခဲ့ရပြန်သည်။ ဤသို့ “တစ်အုပ်ကစ တစ်ရာ” ဖတ်နိုင်သည်မှာလည်း ဆရာများ၏ ကျေးဇူး ဖြစ်ပါသည်။

Mrs. Henry Wood မစ္စစ်ဟင်နရီဝုဒ် ရေးသော Danesbury House ဝတ္ထုကို ပြဋ္ဌာန်းစာအုပ်အဖြစ် သင်ရသောအခါ ဆရာက ထိုစာရေးဆရာမကြီးသည် ထိုစဉ်အခါက မြန်မာစာဖတ် ပရိသတ် အသည်းစွဲ East Lynne အိစလင်ဝတ္ထု (ရွှေဥဒေါင်း မိုး၍ ရေးခဲ့သော ရတနာပုံဝတ္ထု) ရေးသူဖြစ်ကြောင်း ထည့်ပြောသည်။

ထိုအခါ ကျွန်မတို့သည် ရတနာပုံ ဝတ္ထု၏ မူရင်း အိစလင်ဝတ္ထုကို ရှာဖွေဖတ်ခဲ့ရသည်။ ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်း ဖန်တီးလိုက်သော ဝတ်လုံ မောင်မြတ်ထွန်းနှင့် ခင်စိန်ကြည် ပိတ်ကားပေါ်တွင် စွဲမက်ခဲ့ရသော ကိုဘတင့်၊ ခင်ခင်နု မူရင်းဖြစ်သော အာခိဘော၊ ကာလိုင်းနှင့် လေဒီအိစဖယ်တို့၏ အဖြစ်ကို ကျွန်မတို့မှာ ရင်နှင့်အောင် သနားပြီး ငိုပွဲကြီး အကြိမ်ကြိမ် ဆင်ခဲ့ကြပါသည်။ ထိုအရွယ်ကား ငိုလွယ်ရယ်လွယ်အရွယ် ဖြစ်ပါသည်။

Elegy ခေါ် လွမ်းချင်းကဗျာ

ကဗျာအတွက် ပြဋ္ဌာန်းသော စာအုပ်မှာ သောမ(စ်)ဂရေး၏ လွမ်းချင်းကဗျာ ဖြစ်သည်။ ထိုကဗျာစာအုပ်ကလေးမှာ အဝါရောင်

ပါးပါးကလေး ဖြစ်သည်။ အင်္ဂလန်ပြည် ကိန်းဘရစ် တက္ကသိုလ်မှ ထုတ်ဝေသည်။ ကဗျာစာကိုယ်နှင့် ခက်ဆစ် အဓိပ္ပာယ်မှတ်စုများပါသည်။ ဆရာ မသင်မီကပင် ကိုယ့်ဖာသာဖတ်ပြီး နားလည်သလောက် နားလည်ထားသည်။

ထိုကဗျာမှာ ဘုရားရှိခိုးကျောင်းဝင်း သုသာန်မြေကို ကြည့်ကာ မမြဲသောတရားကို ပွားများ ဖွဲ့ဆိုသော ကဗျာဖြစ်၍ အတွေးအခေါ်မှာ နက်ရှိုင်းလှသည်။ စကားလုံးများမှာ ခွံညားသည်။ ကဗျာပုံစံမှာ မြန်မာ လေးဆစ်ကဗျာကဲ့သို့ စာလေးကြောင်းကို ကာရန်ဖြင့် ဖွဲ့ဆိုင်းထားသည်။ သို့ဖြစ်၍ ကျက်မှတ်လို့ လွယ်ကူလှသည်။

တစ်နေ့တစ်နေ့ ဆရာသင်ပြီးသလောက်ကို မှန်မှန်ကျက်သွားသဖြင့် အစအဆုံး လေးကြောင်းတစ်ပုဒ် အပုဒ်ပေါင်း (၃၂) ပုဒ် စာကြောင်းရေ (၁၂၈) ကြောင်းကို အာဂုံရခဲ့သည်။ ငယ်စဉ်ကပင် ကဗျာရွတ်ဆိုသော အလေ့အကျင့်ရှိသဖြင့် ဘယ်သူကမှ အကျက်မခိုင်းဘဲ ကိုယ့်သဒ္ဒါတရားနှင့်ကိုယ် နှစ်နှစ်သက်သက် ကျက်ခဲ့သည်။ ယနေ့ထိ အချို့သော အပုဒ်များကို နှုတ်တွင် ရွတ်ဆိုနေမိပါသေးသည်။

ထို Elegy လွမ်းချင်း ကဗျာစာအုပ်ငယ်ကလေးတွင် စာဆိုသူ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ ပါသည်။ သူရေးခဲ့သော အခြားကဗျာများအကြောင်း ပါသည်။ ကျောင်းစာအုပ်စင်တွင် ကိန်းဘရစ်တက္ကသိုလ်မှ ထုတ်သော အခြားသော ကဗျာများကို ဖတ်ခွင့်ရခဲ့သည်။ မှတ်စုများနှင့် ကဗျာအလင်္ကာ၊ ဂုဏ်ရသများကိုလည်း ရှင်းပြထားသဖြင့် ဖတ်လို့ အရသာ တွေ့ပြန်သည်။

မြန်မာစာသမိုင်း

ရှစ်တန်း မြန်မာစာအတွက် ပြဋ္ဌာန်းသောစာအုပ်မှာ မစ္စတာ မောင်မိုင်း၏ ဒေါင်းငိုကာဖြစ်သည်။ အမျိုးသားကျောင်း ဖြစ်သည်နှင့် အညီ အမျိုးသားရေး လှုပ်ရှားမှုများအကြောင်း မျက်မှောက်ခေတ် သမိုင်း နောက်ခံထား၍ ရေးသားထားသော စာအုပ်ကို ပြဋ္ဌာန်းခြင်း ဖြစ်ဟန်တူသည်။

ဆရာကြီး၏ လေးချိုးများသည် အလွန်ရွတ်လို့ ဆိုလို့ကောင်းလှ သည်။ အရာသာတွေ့လှသည်နှင့် ဆရာကြီး၏ အခြားသော စာအုပ် များကို ဆက်လက်ရှာဖွေ ဖတ်ဖြစ်ခဲ့သည်။ မှာတော်ပုံ ဝတ္ထု၊ ဓမ္မ စေတီ ဝတ္ထု၊ ဗိုလ်ငိုကာ၊ ဘွိုင်းကောက်ငိုကာ အစရှိသောစာအုပ်များနှင့် ယဉ်ပါးရသဖြင့် မြန်မာစာပေနှင့် သမိုင်းစာပေနယ်တွင် မွေ့လျော် ကျက်စားခဲ့ရပြန်သည်။

ထိုအခါက အမျိုးသားကျောင်းများတွင် သမိုင်းသင်ကြားပုံမှာ အခြားသော အစိုးရကျောင်း၊ ဘာသာခြား သာသနာပြုကျောင်းများနှင့် လုံးဝမတူချေ။ သမိုင်းကို ဘာသာတစ်ရပ်အဖြစ် (၈) တန်းတွင် စ၍ သင်ရသည်။ အောက်တန်းများတွင် “မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်” အစရှိသော ပုံဝတ္ထုသဘောပါသော စာအုပ်များကို သင်ခဲ့ရသည်။

(၈) တန်း၊ (၉) တန်း၊ (၁၀) တန်း သုံးနှစ်အတွင်း ဦးဘသန်း မြန်မာရာဇဝင်နှင့် ဟာဗေး၏ ရာဇဝင် (အင်္ဂလိပ်ဘာသာ) စာအုပ် နှစ်အုပ်စလုံးကို ကိုင်ရသည်။ ထို့ပြင် ဗြိတိသျှရာဇဝင် သင်ရာတွင် လက်ဦးအစဖြစ်သော ခရစ်မပေါ်မီ ရောမလူမျိုးတို့ အုပ်စိုးသော ခေတ်က အစပြု၍ သင်သည်။

အစိုးရကျောင်းများတွင် ပြဋ္ဌာန်းသော မြန်မာရာဇဝင် စာအုပ်မှာ Cocks ဆိုလား အင်္ဂလိပ်လူမျိုးတစ်ဦး ရေးသော စာအုပ်ဖြစ်၍ မြန်မာဘုရင်များကိုလည်းကောင်း၊ မြန်မာလူမျိုးများကိုလည်းကောင်း၊ ချိုးနှိမ်ရေးထားသည်။ ဗြိတိသျှရာဇဝင်ကိုလည်း လက်ဦးအစ ရောမ လူမျိုးများ အုပ်စိုးခဲ့သောခေတ်က စမသင်ဘဲ ၁၇၁၄ ခုနှစ် မျက် မှောက်ခေတ်ဟု သမိုင်းဆရာတို့ သတ်မှတ်ထားသောခေတ်က စ၍ သင်သည်။

ထိုသို့ သင်ကြားပို့ချပုံချင်း မတူသည်မှာ ဘာကြောင့်ဖြစ်သည် ကို ဝေဖန်စဉ်းစားစရာ မလိုပါချေ။ ကျွန်မတို့အား သင်ကြားပို့ချပေး သော ဆရာက ဗြိတိသျှ ရာဇဝင်သင်သောအခါ ရောမလူမျိုးများက ဗြိတိန်နိုင်ငံကို ကျွန်လုပ်အုပ်ချုပ်ကြပုံကို လက်ရှိ ဗြိတိသျှ ကိုလိုနီ အစိုးရ မြန်မာပြည်ကို အုပ်ချုပ်ပုံနှင့် နှိုင်း၍ သင်သည်။

မြန်မာပြည်တွင် ဘုရင်အနော်ရထာ လက်ထက် ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓ ဘာသာ ထွန်းကား၍ ယဉ်ကျေးမှုအထွတ်အထိပ် ရောက်နေခဲ့သော ၁၃ ရာစုအချိန်တွင် ဗြိတိန်နှင့် ဥရောပတို့၌ “အမှောင်ခေတ်” ဟု ခေါ်သော ကာလဖြစ်ပုံတွေကိုလည်း ထည့်၍ ပို့ချပေးသည်။

ဗြိတိသျှ ရာဇဝင်ကို သင်သောအခါ ကိုလိုနီနယ်ချဲ့ဝါဒ ဖွံ့ဖြိုးလာပုံ ကိုလည်း အရင်းအမြစ်ကစ၍ ပို့ချပေးသည်။ ထို့ပြင် ပါလီမန်စနစ် တဖြည်းဖြည်း ပုံသဏ္ဍာန်ပေါ်လာပုံကိုလည်း စာစီမြစ်ကျကျ လေ့လာရ သဖြင့် နောင်တက္ကသိုလ်အတန်းကြီးများတွင် သမိုင်းနှင့် နိုင်ငံရေး သိပ္ပံများ လေ့လာသောအခါ အထောက်အကူ ရလေသည်။

သမိုင်းနှင့် စာပေ
အရာရှိကြီးများ၏ စာအုပ်စင်

ကျွန်မအဖို့ သမိုင်းဘာသာရပ်သည် စာပေလော့လာရာတွင် အထောက်အကူ ဖြစ်သည်။ သမိုင်းကို စိတ်ဝင်စားသဖြင့် ထိုခေတ်က ပေါ်သော လယ်တီပုဏ္ဏီတ ဦးမောင်ကြီး၏ ဗညားနွဲ့ဝတ္ထု၊ တပင်ရွှေ ထီးဝတ္ထု စသော ဝတ္ထုများကို ဖတ်ခဲ့ပြန်သည်။

ဗြိတိသျှရာဇဝင်ကို ခေတ်ဦးကစ၍ သင်ခဲ့ရသဖြင့် ဆာဝါလတာ စကော့၏ ရာဇဝင်ဝတ္ထုကြီးများကို ဖတ်ဖို့ စိတ်ပါခဲ့ရပြန်သည်။ ထိုစာအုပ်ကြီးများသည် သားရေဖုံးနှင့် ရွှေစာလုံး၊ ရွှေရည်သုတ် အလွန် ခုံညားလှသည်။ တကယ်တော့ ကျွန်မကဲ့သို့ ရှစ်တန်း၊ ကိုး တန်းသမားနှင့် လားလားမျှ မထိုက်သော စာအုပ်များ ဖြစ်သည်။

ထိုစာအုပ်ကြီးများသည် မင်းကြိုက်စိုးကြိုက် ဖြစ်သည်။ အရာရှိကြီး များ၏ ကလပ်စာအုပ်စင်ကို တန်ဆာဆင်လျက် ရှိသည်။ ထိုစာအုပ် များကို အဖေက ငှားဖတ်သည်။ အိမ်ကိုတစ်ဖွေ တစ်ပိုက်ကြီး သယ် ပိုးလာသည်။ ကျွန်မကလည်း စာအုပ်ဆိုလျှင် ချမ်းသာမပေး။ ကိုယ်နှင့်တန်သည် မတန်သည်ကို မစဉ်းစား။ ကောက်ဖတ်သည်။

ငယ်စဉ်ကဖတ်သော စာအုပ်များထဲတွင် ထိုဝတ္ထုကြီးများကို အကျဉ်းချုပ် အလွယ်ရေးထားသော စာအုပ်တွေပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ထိုရာဇဝင် ဝတ္ထုကြီးများ၏ ဇာတ်လမ်းကို သိပြီးသား ဖြစ်သည်။ ဇာတ်ကွက်ဇာတ်လမ်း ပြည့်ပြည့်စုံစုံနှင့် မူရင်းအတိုင်းဖတ်ရသည်မှာ အလွန်ပင် အရသာ ရှိလှသည်။

ထို့ပြင် ရှိတ်စပီးယား၏ ပြဇာတ်များကိုလည်း မူရင်းအတိုင်း ရှစ်တန်း၊ ကိုးတန်း၊ ဆယ်တန်းနှစ်များမှာပင် ဖတ်ပြီးခဲ့သည်။ အမှန်မှာ လုံးစေ့ပတ်စေ နားမလည်ချေ။ ဇာတ်လမ်းများကို ငယ်စဉ်က ဖတ်သော “အလွယ်ဖတ်” စာအုပ်များမှ သိခဲ့ပြီးဖြစ်ရာ အလင်္ကာ အရသာကို အာရုံပြု၍ ဖတ်ခဲ့သည်။ နားလည်၍ သဘောကျသော စာကြောင်းများကို ကော်ပီစာအုပ်ထဲမှာ ကူးထားသည်။ အထပ်ထပ် ပြန်ဖတ်၍ နှုတ်တိုက်ရနေသည်။

ရှိတ်စပီးယား၏ ရာဇဝင်ပြဇာတ်များကို အလွန်ပင် နှစ်သက်ခဲ့ဖူး သည်။ ဗြိတိသျှရာဇဝင်ကို ကျေကျေညက်ညက် သင်ရသဖြင့် နောက်ခံ သမိုင်းကြောင်းနှင့် ဇာတ်လမ်းကို သိပြီးဖြစ်သည်။ နားလည် သရွေ့ စာကြောင်းလေးများကို ရွတ်ဆိုလိုက်၊ စာအုပ်ထဲကူးရေးလိုက်နှင့် အလွန်ပျော်သည်။

မှတ်မိပါသေးသည်။ ဒုတိယမြောက် ရစ်ချတ်ဘုရင် ပြဇာတ်တွင် ဇာတ်ဆောင်တစ်ဦးဖြစ်သော ဘုရင်၏ ဦးရီးတော် မြို့စားကြီး သေရာ ညောင်စောင်း၌ လဲလျောင်းရင်း မိမိ၏တိုင်းပြည်ကို ချီးမွမ်း ဂုဏ်ပြုသော စာပုဒ်များကို နှစ်သက်လှ၍ စာအုပ်ထဲ ကူးယူထားသည်။

တိုင်းပြည်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို အောက်မေ့၍ မိမိလူမျိုးဇာတိ၏ တက်ကြွသောမာန်ဖြင့် သီကုံးဖွဲ့ဆိုထားသော ကဗျာကို ဖတ်ပြီး ကိုယ့်တိုင်းပြည် ကိုယ့်လူမျိုးကို ထို့နည်းတူစွာ မာန်တက်မိပါသည်။

This royal throne of kings, this scepter'd isle,
This earth of majesty, this seat of Mars.
.....
This happy breed of men, this little world

သမိုင်းနှင့် စာပေ
အရာရှိကြီးများ၏ စာအုပ်စင်

ကျွန်မအဖို့ သမိုင်းဘာသာရပ်သည် စာပေလေ့လာရာတွင် အထောက်အကူ ဖြစ်သည်။ သမိုင်းကို စိတ်ဝင်စားသဖြင့် ထိုခေတ်က ပေါ်သော လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီး၏ ဗညားနွဲ့ဝတ္ထု၊ တပင်ရွှေထီးဝတ္ထု စသော ဝတ္ထုများကို ဖတ်ခဲ့ပြန်သည်။

ဗြိတိသျှရာဇဝင်ကို ခေတ်ဦးကစ၍ သင်ခဲ့ရသဖြင့် ဆာဝါလတာ စကော့၏ ရာဇဝင်ဝတ္ထုကြီးများကို ဖတ်ဖို့ စိတ်ပါခဲ့ရပြန်သည်။ ထိုစာအုပ်ကြီးများသည် သားရေဖုံးနှင့် ရွှေစာလုံး၊ ရွှေရည်သုတ် အလွန် ခုံညားလှသည်။ တကယ်တော့ ကျွန်မကဲ့သို့ ရှစ်တန်း၊ ကိုးတန်းသမားနှင့် လားလားမျှ မထိုက်သော စာအုပ်များ ဖြစ်သည်။

ထိုစာအုပ်ကြီးများသည် မင်းကြိုက်စိုးကြိုက် ဖြစ်သည်။ အရာရှိကြီးများ၏ ကလပ်စာအုပ်စင်ကို တန်ဆာဆင်လျက် ရှိသည်။ ထိုစာအုပ်များကို အဖေက ငှားဖတ်သည်။ အိမ်ကိုတစ်ပွေ့ တစ်ပိုက်ကြီး သယ်ပိုးလာသည်။ ကျွန်မကလည်း စာအုပ်ဆိုလျှင် ချမ်းသာမပေး။ ကိုယ်နှင့်တန်သည် မတန်သည်ကို မစဉ်းစား။ ကောက်ဖတ်သည်။

ငယ်စဉ်ကဖတ်သော စာအုပ်များထဲတွင် ထိုဝတ္ထုကြီးများကို အကျဉ်းချုပ် အလွယ်ရေးထားသော စာအုပ်တွေပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ထိုရာဇဝင် ဝတ္ထုကြီးများ၏ ဇာတ်လမ်းကို သိပြီးသား ဖြစ်သည်။ ဇာတ်ကွက်ဇာတ်လမ်း ပြည့်ပြည့်စုံစုံနှင့် မူရင်းအတိုင်းဖတ်ရသည်မှာ အလွန်ပင် အရသာ ရှိလှသည်။

ထို့ပြင် ရှိတ်စပီးယား၏ ပြဇာတ်များကိုလည်း မူရင်းအတိုင်း ရှစ်တန်း၊ ကိုးတန်း၊ ဆယ်တန်းနှစ်များမှာပင် ဖတ်ပြီးခဲ့သည်။ အမှန်မှာ လုံးစေ့ပတ်စေ့ နားမလည်ချေ။ ဇာတ်လမ်းများကို ငယ်စဉ်က ဖတ်သော “အလွယ်ဖတ်” စာအုပ်များမှ သိခဲ့ပြီးဖြစ်ရာ အလင်္ကာ အရသာကို အာရုံပြု၍ ဖတ်ခဲ့သည်။ နားလည်၍ သဘောကျသော စာကြောင်းများကို ကော်ပီစာအုပ်ထဲမှာ ကူးထားသည်။ အထပ်ထပ် ပြန်ဖတ်၍ နှုတ်တိုက်ရနေသည်။

ရှိတ်စပီးယား၏ ရာဇဝင်ပြဇာတ်များကို အလွန်ပင် နှစ်သက်ခဲ့ဖူးသည်။ ဗြိတိသျှရာဇဝင်ကို ကျေကျေညက်ညက် သင်ရသဖြင့် နောက်ခံ သမိုင်းကြောင်းနှင့် ဇာတ်လမ်းကို သိပြီးဖြစ်သည်။ နားလည်သရွေ့ စာကြောင်းလေးများကို ရွတ်ဆိုလိုက်၊ စာအုပ်ထဲကူးရေးလိုက်နှင့် အလွန်ပျော်သည်။

မှတ်မိပါသေးသည်။ ဒုတိယမြောက် ရစ်ချတ်ဘုရင် ပြဇာတ်တွင် ဇာတ်ဆောင်တစ်ဦးဖြစ်သော ဘုရင်၏ ဦးရီးတော် မြို့စားကြီး သေရာ ညောင်စောင်း၌ လဲလျောင်းရင်း မိမိ၏တိုင်းပြည်ကို ချီးမွမ်းဂုဏ်ပြုသော စာပုဒ်များကို နှစ်သက်လှ၍ စာအုပ်ထဲ ကူးယူထားသည်။

တိုင်းပြည်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို အောက်မေ့၍ မိမိလူမျိုးဇာတိ၏ တက်ကြွသောမာန်ဖြင့် သီကုံးဖွဲ့ဆိုထားသော ကဗျာကို ဖတ်ပြီး ကိုယ့်တိုင်းပြည် ကိုယ့်လူမျိုးကို ထို့နည်းတူစွာ မာန်တက်မိပါသည်။

This royal throne of kings, this scepter'd isle,
This earth of majesty, this seat of Mars.
.....
This happy breed of men, this little world

This blessed spot, this earth, this realm,
This England .....

စာကြောင်းများကို ကော်ပီစာအုပ်ထဲမှာ ကူးထားပြီးလျှင် “ဇေယျာ
..... ရွှေမြေ..... ပတ်လည်ရေဝန်းလျား.....” အစရှိသော ဘုန်း
တော်ဘွဲ့ သီချင်းသားများကိုပါ ထည့်ရေးသားမိပါသည်။ ရှိတ်စပီးယား
ပြဇာတ်ထဲက အလင်္ကာစကားများကို နှုတ်တိုက် အချို့အဝက်ရသော်
လည်း မများလှချေ။ သို့သော် အင်္ဂလိပ်စကား သုံးနှုန်းရာတွင် လေး
နက် ခံညားသော စာသားများကို မှတ်မိနေပါသည်။

တစ်စုံတစ်ခုသော အကြောင်းခြင်းရာ၊ တစ်စုံတစ်ရာသော အဖြစ်
အပျက် အတွေးအခေါ် ခံစားမှု စသည်တို့ကို စာဖွဲ့မည်ရှိသောအခါ
“ဘယ်လိုများရေးရပါ” ဟု စဉ်းစားပြီး အကောင်းဆုံးသော စကား
ဖွဲ့များကို ရှိတ်စပီးယား၏ ပြဇာတ်စာကိုယ်တွေထဲမှာ ရှာဖွေနိုင်ခဲ့သည်။

အပြည့်အဝ နှုတ်တိုက်အလွတ် မရစေကာမူ စကားအပိုင်းအစ
လေးတွေ ကပေါက်တိကပေါက်ချာ မှတ်မိနေသည်။ ထိုစကားများ
သည် ဘယ်ပြဇာတ်၊ ဘယ်အခန်းမှာ ဘယ်သူက ပြောသည်ကိုကား
ကောင်းစွာ မှတ်မိသဖြင့် ရှိတ်စပီးယား စာအုပ်ကြီး ကောက်ဖွင့်လိုက်
လျှင် လွယ်လွယ်နှင့် သွားတွေ့သည်။ နှုတ်တိုက်အလွတ်မရဘဲ
စာအုပ်ကို ဖွင့်ဖွင့်ကြည့်နေရသည်ကိုပင် တစ်ခါတစ်ခါ ကိုယ့်ကိုယ်ကို
အားမရ ဖြစ်မိသည်။

အပိုမြန်မာစာ-အပိုအင်္ဂလိပ်စာ

သင်တန်းတွင် စိတ်ကြိုက်ဘာသာအဖြစ် အပိုမြန်မာစာ၊ အပို
အင်္ဂလိပ်စာ၊ အပိုသင်္ချာ ယူနိုင်ခွင့် ရှိသည်။

- အပိုအင်္ဂလိပ်စာအတွက် ပြဋ္ဌာန်းသော စာအုပ်များမှာ -
- 1. Lay of the last Minstrel (Sir Walter Scott) (Canto VI)
- 2. Tales of life and adventure. (H.G. Wells.) တို့ဖြစ်သည်။

နွေကျောင်းပိတ်လျှင် ရှေ့နှစ်သင်ရမည့် စာအုပ်များကို ကြိုတင်ဖတ်
ထားသော အလေ့ရှိသည့်အတိုင်း ထိုစာအုပ်များကို အဘိဓာန်
တစ်အုပ်ဖြင့် တစ်နွေလုံး ပူပူလောင်လောင်ထဲတွင် ဖတ်ခဲ့ရသည်။

ပို၍ ပင်ပန်းချင်တော့ ဆာဝါလတာစကော့ ကဗျာ Lay ကို
နောက်ဆုံးအခန်း (၆) ကိုသာ သင်ရမည်ကို မသိခဲ့သဖြင့် အစမှ
အဆုံး (၆) ခန်းစလုံး ကျောင်းပိတ်ချိန်အတွင်း ဖတ်ရသည်။ စာလုံး
စက်များကို အဘိဓာန်တွင် ကြည့်၍ အင်္ဂလိပ်စာလုံးများဖြင့် အနက်
အဓိပ္ပာယ်ဖော်ကာ ကော်ပီစာအုပ်နှင့် ကူးခဲ့ရသည်။ ကျောင်းဖွင့်မှ
နောက်ဆုံးအခန်းတစ်ခန်းကိုသာ သင်ရမည်ဟု သိရသည်။

H.G. Wells၏ ဝတ္ထုတိုများမှာ သိပ္ပံဝတ္ထုများဖြစ်၍ ကိုယ့်ဖာသာ
ဘယ်လိုပင်ဖတ်လို့ နားမလည်သဖြင့် လက်လျှော့လိုက်ရသည်။

- သင်ရိုး အင်္ဂလိပ်စာအတွက် ပြဋ္ဌာန်းသော စာအုပ်များမှာ-
- 1. Oliver Twist (Charles Dickens.)
- 2. Treasure Island (R.L. Stevenson.)
- 3. Rhyme of the Ancient Mariner. တို့ ဖြစ်သည်။

ချားလ်စ်ဒစ်ကင်းရေးသော ဩလစ်ဗာတွစ်ဝတ္ထုမှာ မူရင်းကို
ချုံ့ထားသော စာအုပ်ဖြစ်၍ ပမာဏအားဖြင့် တိုသော်လည်း စာကိုယ်မှာ
မူရင်းအတိုင်း တော်တော်များများ ပါသည်။ ဝါကျကြီးတွေက ရှည်
လျားပါတီသည်။ သဒ္ဒါနှင့် ဝါကျတည်ဆောက်ပုံများကို အောက်တန်း

များတွင် ထပ်တလဲလဲ ကျေညက်အောင် သင်ခဲ့ရသဖြင့် အခက်အခဲ မရှိဘဲ နားလည်နိုင်ခဲ့သည်။

စတီဗင်ဆန်၏ ရတနာကျွန်းဝတ္ထုမှာ မူရင်းအတိုင်း စာအုပ်ထုကြီး ဖြစ်သည်။ စွန့်စားခန်းအပြည့်ပါသဖြင့် ဖတ်လိုကောင်းလှသည်။ ပင်လယ်ဓားပြတွေကို ကျိန်ဆဲသော စကားတွေကို ပါးစပ်ထဲမှာရပြီး နေ့စဉ် အချင်းချင်း စကားပြောရာတွင် သုံးရသည်မှာလည်း အရသာ တစ်မျိုး ဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်လို အဆဲတော့ အတော်မျိုးစုံအောင် တတ်ခဲ့သည်။

Rhyme of the Ancient Mariner လှေသမားအိုကြီး၏ ကဗျာမှာလည်း အလွန် ရွတ်ဖတ်လို ကောင်းလှသည်။ မေတ္တာ၏ အနန္တတန်ခိုးသည် ဘေးရန်မှကင်းလွတ်ကြောင်း ပုံဝတ္ထုဖွဲ့ထားသည်။ ပင်လယ်ထဲမှာ ငါးရှဉ့်လို မြွေငါးတွေ လရောင်ထဲ မြူးနေကြသည်ကို မြင်၍ မေတ္တာပွားသော ကဗျာကို ယနေ့ထိပင် ရပါသေးသည်။

Oh happy living things!
No tongue their beauty might declare,
A spring of love gushed from my heart
And I blessed them unaware,

ထိုအခါက ပြဋ္ဌာန်းသော စာအုပ်များမှာ စာပေဂုဏ်မြောက်သည် သာမက လူ့ဘဝတစ်လျှောက်လုံးတွင် နှလုံးသွင်းရမည့် တရား သဘောတွေ ပါပေသည်။

ဆာဝါလတာစကော့၏ ကဗျာသည် ကျွန်မအား စာရေးဆရာ အဖြစ်သို့ ပို့ဆောင်လိုက်သော အင်အားစုတစ်ရပ် ဖြစ်ခဲ့သည်။ ထိုကဗျာအစတွင်-

Breathes there the man with soul so dead,
Who never to himself hath said
This is my own my native land!

ဟူ၍ အစချီကာ ကိုယ့်ရပ်ကိုယ့်မြေကို မချစ်သောသူသည် အချည်းနှီး တည်း ဟူသော သဘောတရားကို ဖွဲ့ဆိုထားသည်။

ထိုကဗျာကို ဆရာက သင်သောအခါမှာလည်း မျိုးချစ်စိတ် အရေးကြီးပုံကို အထူး “မွန်း” ၍သင်သည်။ ကျွန်မသည် ထိုကဗျာများကို နှစ်သက်မြတ်နိုးစွာ အာဂုံဆောင်ခဲ့သည်။

တက္ကသိုလ်ရောက်သောနှစ်တွင် တက္ကသိုလ်မဂ္ဂဇင်းအတွက် ထို ကဗျာကို ဘာသာပြန်ကာ တေးထပ်ကဗျာ ရေး၍ပို့ခဲ့သည်။ ကလောင် နာမည်တွေ ဘာတွေလည်း ထည့်မပေးတတ်။ သည်အတိုင်းပင် ပေးလိုက်ရာ အယ်ဒီတာအဖွဲ့က “ခင်မျိုးချစ်” ဟု ကင်ပွန်းတပ်ပေး လိုက်သည်။ ထိုအမည်ဖြင့်ပင် တစ်သက်လုံး လူလုပ်ခဲ့ရတော့သည်။

အခြားစာအုပ်စင်မှ စာအုပ်များ

ကျွန်မအဖို့ ဖတ်စရာစာအုပ်တွေ ချမ်းသာလှသည်။ အိမ်က စာအုပ်စင်၊ အရာရှိကလပ်မှ စာအုပ်စင်၊ ကျောင်းစာအုပ်စင်များအပြင် အခြားအိမ်တွေက စာအုပ်များ ရှိသေးသည်။

ထိုခေတ်က အရာရှိကြီးများ၊ ဝတ်လုံတော်ရကြီးများသည် အလွန် စာဖတ်ကြသည်။ သူတို့ငယ်စဉ်က ဖတ်သောစာအုပ်များ၊ နိုင်ငံခြား ပညာတော်သင်သွားရင်း ယူလာခဲ့သော စာအုပ်များမှာ တစ်အိမ်လုံး ထားစရာမရှိ ပြည့်နှက်နေသည်။

“ဟေ့... မြရေ လာပါအုံးကွာ၊ မင်းအန်ကယ်ရဲ့စာအုပ်တွေ ခြတက်ကုန်ပြီ၊ လာရှင်းပြီး မင်းယူချင်တာတွေ ယူသွားပါကွာ” ဟု သူတို့၏ ဇနီးများက အသာတကြည် ဖိတ်ခေါ်တတ်ကြပါသည်။

ကျွန်မအဖို့ကား “ရာဇဂြိုဟ် ပြည်ဌာန ကာကတဲ့ လူမော်” အစချီသော ဝတ်ထောက်သံနှင့် “တစ်နှစ်မှ တစ်ခါကြိုတယ် ရတနာပုံ ဆိုက်မယ့် သူဌေး” ဟူသော တီးလုံးနှင့် သိုင်းကွက်ကျနင်းကာ အပြေးသွားပါတော့သည်။

ကျွန်မသည် တစ်နေ့ကုန်တစ်နေ့ခန်း ခြ၊ ပုရွက်၊ ပိုးဟပ်များကို ရှင်းလင်းပြီး စာအုပ်ကြီးတွေကို ကားနှင့်တင်၍ အိမ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။ အိမ်ရောက်သောအခါ “ဒီကောင်မ... သူများအိမ်က အမှိုက်တွေ သယ်လာပြန်ပြီ” ဟု ဆီးဆူခံရပါသည်။

ဘယ်သူက ဘယ်လိုပင်ဆူဆူ ကျွန်မအဖို့ စာအုပ်တွေနှင့် နေ့ရ သည်မှာ ဘုံနန်းမြင့် အဆောင်ဆောင်ပေါ်မှာ စံစားနေရသည်နှင့်မခြား ပျော်နေပါသည်။ အရာရှိကြီးများ၏ စာအုပ်စင်များမှာ ဥရောပစာပေ တွင် “ဆင်ကြီး”တွေဟု ဆိုလောက်သော Carlyle, Gibbon, Ruskin, Macaulay စသော စာရေးဆရာကြီးများ၏ စာများနှင့် တွေ့ရပြန်သည်။ ကျွန်မမှတ်မိသ၍ ထိုစာပေမျိုးကို စာပေစွယ်စုံ ကျမ်းစာအုပ် (Set) အစုံတွေနှင့် တွေ့ရပါသည်။ ထိုစာရေးဆရာ ကြီးများ ထွန်းကားခဲ့သော ခေတ်သမိုင်းကြောင်းကို အချိုးအဖြစ် ရေးသည်။ ထို့နောက် စာရေးဆရာကြီးရေးခဲ့သော စာပေများအကြောင်း ဆွေးနွေးပြီးနောက် စာအခြည်းအဖြစ် စာအုပ်များမှ ကောက်နုတ် ချက်များ တင်ပြထားသည်။

ကျွန်မသည် ကိုယ်နှင့်မဆုံရင်ကန် ထိုစာအုပ်ကြီးတွေနှင့် ယဉ်ပါး ရသည်။ စာအုပ်ဆိုလျှင် ဖတ်ဖို့ဝန်မလေးသဖြင့် ဖတ်ရသည်ကိုပင် ပျော်နေသည်။ ထိုစာအုပ်တွေထဲက ဦးမေအောင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ပြန်ထားသော ဗုဒ္ဓဘာသာ ဓမ္မသတ်ကျမ်းကိုလည်း ဖတ်ဖူးရသည်။

မြန်မာလူမျိုးထဲက အင်္ဂလိပ်စာကို ပြောင်မြောက်စွာ ရေးနိုင် သည်ကို ဂုဏ်ယူအားကျခဲ့မိသည်။ ထို့ပြင် ထိုအခါက ဂန္ထလောက မဂ္ဂဇင်းကို မှန်မှန်ဖတ်ရသည်။ ထိုအခါက ထိုမဂ္ဂဇင်းတွင် အင်္ဂလိပ်ဘာ သာနှင့် ရေးနေကြသော မြန်မာလူမျိုးလူကြီးများကို အားကျခဲ့ရ သည်။ အထူးသဖြင့် တက္ကသိုလ် ပီဋကတ်တိုက်မှူး ဦးခင်ဇော်(ကေ) ၏ ဆောင်းပါးများကို အထူးပင် စိတ်ဝင်တစား ဖတ်ခဲ့ရသည်။

ခြတက် ပိုးစားနေသော အရာရှိကြီးများ၏ စာအုပ်စင်မှ ရခဲ့ သော စာအုပ်များထဲတွင် Bernard Shaw ဘာနဒ်ရှော့ဒ်၏ ပြဇာတ်နှင့် နိဒါန်း အမှာစာများ၊ ဩစကာဝိုင်း Oscar Wilde ၏ ပြဇာတ်နှင့် ဝတ္ထုတိုများ၊ သောမ(စ်)ဟာဒီ၏ ဝတ္ထုများ၊ ဟောလ်ကိန်း၏ ဝတ္ထု များပါခဲ့သည်။

အနားမှ မသိခဲ့သော တက္ကသိုလ် စာကြည့်တိုက်

ဆယ်တန်းအောင်၍ တက္ကသိုလ်သို့ ရောက်သောအခါ တက္ကသိုလ် စာကြည့်တိုက်ကြီးသို့ အနားမှမသိဘဲ နေခဲ့ပါသည်။

အကြောင်းရှိသည်။ ကလပ်စစ်ခေါ် စာပေ “ဆင်ကြီး”တွေ၏ စာပေတွေကို မချီမဆုံ ဝါးမျိုခဲ့ရသဖြင့် ငြီးငွေ့ရမှန်းသိလာခဲ့သည်။ ထိုသို့ သိတတ်လာခြင်းမှာ ရန်ကုန်ရွှေမြို့တော်ကြီးအတွင်း စာအုပ်

ဆိုင်များတွင် ခင်းကျင်းထားသော ရောင်စုံမျက်နှာဖုံးနှင့် မဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ်များ၊ လှပတောက်ပြောင်သော အရုပ်မျက်နှာဖုံးနှင့် အချစ်၊ လျှို့ဝှက်သံဖို၊ စုံထောက်၊ သူလျှို ဝတ္ထုစာအုပ်များကို တွေ့မြင်ရသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ကျွန်မသည် ထိုအချိန်ထိ အင်္ဂလိပ်စာအုပ်ဆိုလျှင် သားရေဖုံး၊ ရွှေစာလုံးနှင့် စာအုပ်ထူကြီးတွေသာ မြင်ဖူးပါသည်။ အရောင်စုံလှပသော မျက်နှာဖုံးနှင့် ဝတ္ထုစာအုပ်၊ မဂ္ဂဇင်းစာအုပ်များကို မမြင်ဖူးသော “တောသူ” ဖြစ်ပါသည်။

ထိုဝတ္ထုစာအုပ်တွေ မဂ္ဂဇင်းတွေနှင့် ပျော်နေလိုက်သည်မှာ တက္ကသိုလ် စာကြည့်တိုက်ဆီသို့ ခြေဦးပင် မလှည့်တော့ချေ။

စာရေးဆရာ သတင်းစာလောက

တက္ကသိုလ်မှ ဒီဂရီဘွဲ့တစ်ခုမှမရခဲ့ဘဲ ကျောင်းထွက်၍ စာရေးဆရာ၊ သတင်းစာလောကထဲသို့ ကံက ပစ်ချလိုက်ပြန်သည်။ သို့ဖြစ်၍ အပျော်ဖတ်၊ အချစ်၊ စုံထောက်၊ လျှို့ဝှက်သံဖို ဝတ္ထုတွေနှင့် ကြာကြာ မပျော်လိုက်ရဘဲ ရှိခဲ့ပြန်သည်။

တစ်ဖန် သတင်းစာပညာနှင့်ဆိုင်သော စာအုပ်များ၊ တိုင်းရေးပြည်ရာစာအုပ်များနှင့် ထိတွေ့ခဲ့ပြန်သည်။ ဘယ်စာအုပ်မဆို ဖတ်ဖို့ ဝန်မလေးဘဲ ဖတ်သော အကျင့်ရှိ၍ ဖတ်ခဲ့ပါသည်။ သို့ပေမယ့် စိတ်နှင့် မတွေ့သဖြင့် စိတ်ထဲတွင် မှတ်မှတ်ရရ မရှိခဲ့ချေ။

အလုပ်သဘောအဖြစ် ဘယ်စာအုပ်မဆို ဖတ်ခဲ့ပါသည်။ သို့သော် စာဖတ်ရသည်မှာ ရှေးကလို “အပျော်” မဟုတ်တော့ဘဲ “အလုပ်”

ပင် ဖြစ်ခဲ့သည်။ ဤနေရာတွင် ဦးနှောက်နှင့် အသည်းနှလုံးတို့၏ အလုပ်လုပ်ပုံကို သဘောပေါက်မိပါသည်။

ငယ်ငယ်ကစ၍ ရသစာပေများကို ဖတ်ခဲ့ရသည်မှာ အသည်းနှလုံးသားဖြင့် ခံစားချက် အပြည့်အဝရှိခဲ့သည်။ အလုပ်သဘောအရ သတင်းစာပညာ၊ ကမ္ဘာ့ရေးရာ နိုင်ငံရေးရာနှင့် ပတ်သက်သော စာအုပ်များကိုကား ဦးနှောက်အလုပ်သက်သက်ပင် ဖြစ်ခဲ့သည်။

ငယ်စဉ်အရွယ်က အကျင့်ကြောင့် ကိုယ်ကြိုက်သည်ဖြစ်စေ၊ မကြိုက်သည်ဖြစ်စေ ဘာစာအုပ်မဆို ဖတ်နိုင်ခဲ့သည်။ အလုပ်နှင့် တူအောင်တော့ လုပ်လို့ ဖြစ်နိုင်ခဲ့သည်။

သည်လိုနှင့် စစ်အတွင်း ရောက်ခဲ့ရပြန်သည်

စစ်အတွင်း စာအုပ်သစ်များ မရနိုင်သဖြင့် ငယ်ငယ်က ဖတ်ခဲ့သော “နှုတ်ခမ်းမွှေး” စာပေ “ဆင်ကြီး” တွေနှင့် ပြန်စခန်းသွားရပြန်သည်။ ဖတ်ပြီးသား စာအုပ်တွေ ထပ်ခါဖတ်နေရသည်။

ရှိတ်စပီးယား၏ ပြဇာတ်များကို ပြန်ဖတ်ရသည်။ စားသုံးလို့ မကုန်နိုင်သော ဆင်ပေါင်ကြော်ကြီးဖြစ်၍ ဂျပန်ခေတ် တစ်ခေတ်လုံး “ထုံပြင်း ထုံပြင်း” နှင့် ဆင်ပေါင်ကြော်ကြီး အရွတ်ကို ကိုက်ခဲ၊ အရိုးခြင်ဆီ စုပ်နေခဲ့ရပြန်သည်။

စစ်ပြီးခေတ်

စစ်ပြီးခေတ်တွင် အကြောင်းအမျိုးမျိုးတို့ကြောင့် တစ်ပိုင်းတစ်စ ဖြစ်ခဲ့ရသော တက္ကသိုလ်ပညာကို တစ်ဖန် အစကောက်၍ ပြန်ဆက်သင်

သည်။ ဝိဇ္ဇာတန်း နောက်ဆုံးနှစ်တွင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာစာပေ ဘာသာရပ်ကို ယူခဲ့သည်။ ယခင်ငယ်စဉ်ကဖတ်ခဲ့သော စာများက များစွာ အထောက်အကူ ဖြစ်ခဲ့သည်။

တက္ကသိုလ်ကျောင်းပြန်တက်သောအခါ ကျွန်မအသက်သုံးဆယ်ကျော်ပြီဖြစ်၍ ဂန္ထဝင်စာပေ စာအုပ်ကြီးများနှင့် ထိုက်တန်သောအရွယ်၊ ရင့်ကျက်သော စိတ်နေစိတ်ထားရှိပြီဟု ထင်ပါသည်။

တချိန်တစ်ခါက “ဒီစာတွေတော့ အိနေပြီဟု” ခြေဦးမလှည့်ခဲ့သော တက္ကသိုလ်စာကြည့်တိုက် စာအုပ်စင်မှ စာအုပ်များကို ထိုအခါ ကျမှ အသုံးပြုတတ်ခဲ့ပါသည်။ အထူးသဖြင့် ဘွဲ့လွန်သင်တန်းတက်သောအခါတွင် စာကြည့်တိုက်၏ အထောက်အကူကို ကျေးဇူးတင်ရမှန်း သိခဲ့ရပါသည်။

တစ်ခါက ပါမောက္ခ ဆရာဦးမျိုးမင်းနှင့်တွေ့၍ ကျွန်မ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် စာရေးနေသည်ကို ဝမ်းမြောက်ကြောင်း ပြောပါသည်။ ကိုယ့်ဆရာသမားက ဤကဲ့သို့ ပြောသည်မှာ ကျွန်မအဖို့ အောင်မြင်မှုမှတ်တိုင်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်မက ဆရာအား ပြန်ပြောလိုက်ပါသည်။

“အင်္ဂလိပ်စာကို ပြောင်ပြောင်မြောက်မြောက် ကျွန်မရေးနိုင်တယ်လို့ ဆိုရင်တော့ ဆရာတို့တက္ကသိုလ်ရဲ့ကျေးဇူးလဲ မကင်းပါဘူး။ ဆရာတို့၊ ဒေါက်တာထင်အောင်တို့၊ ဆရာဦးကံကြီးတို့ သင်ကြားပေးလိုက်တဲ့ ပညာတွေကြောင့် ဒီလိုရေးတတ်တယ်ဆိုရင်လဲ မမှားပါဘူး။” ထိုအခါ ဆရာဦးမျိုးမင်းမှာ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်သွားပါသည်။

“အင်္ဂလိပ်စာတတ်ဖို့၊ အင်္ဂလိပ်စာရေးတတ်ဖို့ တက္ကသိုလ်ဘွဲ့ရဖို့ မလိုပါဘူး။ ကိုယ့်ဖာသာ စာတွေဖတ်ဖူးရင် ရေးတတ်တာပဲ။ တက္ကသိုလ်က ဘွဲ့ရတိုင်းလဲ အင်္ဂလိပ်စာ မရေးတတ်ပါဘူး”ဟု တစ်ထစ်ချ အမှန်တရားသဖွယ် တင်ပြတတ်ကြသည်။

မှန်ပါသည်။ တက္ကသိုလ်ဘွဲ့မရဘဲ စာရေးတတ်သူတွေ ရှိကြသည်။ သို့သော် ကျွန်မကိုယ်တွေ့ပြောရလျှင် တက္ကသိုလ်ကို ပြန်တက်၊ ဝိဇ္ဇာတန်း ဘွဲ့လွန်သင်တန်းများ တက်ခဲ့ရသဖြင့် စာရေးရာတွင် များစွာ အထောက်အကူ ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

တက္ကသိုလ်က ဘွဲ့ရဘွဲ့လွန်သင်တန်းတွေ မတက်မီကပင် စာအုပ်တွေ ဖတ်ခဲ့ဖူးပါသည်။ သို့သော် အရူးလွယ်အိတ်သဖွယ် တွေ့ရာကောက်ထည့် အစီအစဉ်မရှိ ပရမ်းပတာ ဖြစ်သည်။

ဘွဲ့ရ၊ ဘွဲ့လွန် သင်တန်းများတက်သောအခါ ထို “အရူးလွယ်အိတ်” ထဲက ပစ္စည်းတွေကို စနစ်ဇယားနှင့် ထားတတ်သို့တတ် သုံးစွဲတတ်ခဲ့ရသည်။ ပစ္စည်းတွေကို သူ့နေရာနှင့်သူ နေရာချလိုက်သော အခါကျမှ “ဟာကွက်”တွေ တွေ့ရပြန်သည်။

ဥပမာ .... ရှိတ်စပီးယား ပြဇာတ်များကို ဖတ်ခဲ့ရာ မည်သည့် ပြဇာတ်ကို မည်သည်ကို အကြောင်းပြု၍ မည်သူအား ရည်ညွှန်း၍ ရေးခဲ့သည်ဟူသော သမိုင်းနောက်ခံကို မလေ့လာ မဖတ်ခဲ့ဖူးချေ။

ထို့ပြင် ရှိတ်စပီးယားနှင့် အခြားပြဇာတ်ဆရာကြီးများ၏ ပြဇာတ်နှင့် ကဗျာများကို မဖတ်ခဲ့ဖူးချေ။ ထိုစာများကို ဖတ်ဖူးမှ ထိုခေတ်စာပေနှင့် လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ အခြေအနေများနှင့် စပ်ဟပ်၍ ပိုအရသာ ရှိခဲ့သည်။

တစ်ဖန် (၁၇) နှင့် (၁၈) ရာစု စာပေများကို ရှေးကမဖတ်ဖူး ခဲ့ချေ။ တက္ကသိုလ် ဘွဲ့လွန်သင်တန်း တက်သောအခါမှ Alexander Pope အလဇန္ဒားပုပ်၊ Jonathan Swift ဂျိနသန်ဆွစ်တို့၏ သရော်စာများကို ဖတ်ရသောအခါ ကျွန်မမှာ အတိုင်းမသိ နှလုံးသား အိကာ နှစ်သက်ခဲ့ရပါသည်။ ငယ်ငယ်က ဂျိနသန်ဆွစ်၏ ဂါလီဗာ ခရီးစဉ် Gulliver's Travels ကို ကလေးများအဖို့ အလွယ်ဖတ် စာအုပ်ကလေးများ ဖတ်ခဲ့ရဖူးသည်။ ဝိဇ္ဇာနောက်ဆုံးနှစ် အတန်းတွင် မူရင်းစာအုပ်ကို သင်ရမှ ထိုခေတ်က လူများနှင့် အခြေအနေကို သရော်သောစာ ဖြစ်ကြောင်း နားလည်ရသည်။

ကျွန်မအဖို့ ဘွဲ့လွန်သင်တန်းတက်ခဲ့ရ၍ ဖတ်ဖူးလေ့လာဖူးသော စာအုပ်တစ်အုပ်မှာ အလက်ဇန္ဒားပုပ်၏ Dunciad အန္တပူရ မော်ကွန်း ကဗျာရှည်ကြီးဖြစ်သည်။ ထိုကဗျာကြီးကို ကိုယ့်ဖာသာ ဖတ်ဖြစ်လိမ့် မည် မဟုတ်ဟု ထင်ပါသည်။ ဖတ်ဖြစ်သည်ဆိုလျှင်လည်း တက္ကသိုလ် က ဆရာများ ပို့ချသင်ကြားပေးသလို ပြည့်ပြည့်ဝဝ နားလည်မည် မဟုတ်ချေ။

ထိုအန္တပူရမော်ကွန်းကဗျာကြီးမှာ ခမ်းနားလှသည်။ စကားလုံးတွေ ကလည်း ကြွယ်ဝသည်။ ထိုကဗျာကြီး၏ အကြောင်းအရာမှာ စာဆိုသူ အလက်ဇန္ဒားပုပ်က သူနှင့် ခေတ်ပြိုင် ပုဂ္ဂိုလ်အချို့ကို ညစ် ပတ်ကြမ်းတမ်းစွာ ဆဲထားခြင်း ဖြစ်သည်။ မြန်မာစာပေ ရကန်များနှင့် နှိုင်းစာနိုင်ပေသည်။

ထိုကဗျာကြီး အပါအဝင် (၁၈) ရာစု စာပေများကို ပို့ချသင်ကြား သူမှာ ဗြိတိသျှကောင်စီမှ ကထိက မစ္စတာမော်ဂင် ဖြစ်သည်။

ဘွဲ့လွန်သင်တန်းများတွင် အများအားဖြင့် စာအုပ်များကို ကျောင်းသား များက ကိုယ့်ဖာသာ ဖတ်ကြရသည်။ ဆရာက အတန်းထဲတွင် ထို စာအုပ်၏ နောက်ခံသမိုင်းကြောင်းနှင့် သိသင့်သိထိုက်သော အကြောင်း အရာများကို ပြောပြသည်။ စာအုပ်ထဲမှ အရေးကြီးသော အခန်းများ အချို့ကို ဖတ်ပြသည်။ ရှင်းပြသည်။

ထိုအန္တပူရီ မော်ကွန်းကဗျာကြီးကို သင်ကြားပို့ချသောအခါ မစ္စတာ မော်ဂင်သည် ထိုစာအုပ်နှင့် ပတ်သက်သော အကြောင်းအရာနှင့် ဝေဖန်ချက်များကို ဆွေးနွေးသည်။ စာအုပ်ထဲက စာပုဒ် တော်တော်များ များကိုကား အတန်းထဲက အမျိုးသမီးများကို အားနာ၍ ဖတ်ပြလို့ မဖြစ်တော့ချေ။ စာပုဒ်အချို့ကို ဖတ်ပြရင်း တစ်နေရာရောက်လျှင် ရပ်တန်းက ရပ်ထားရပြန်သည်။

ထိုအခါမျိုးတွင် မစ္စတာမော်ဂင်သည် ဖတ်ပြရင်း ရပ်ထားပြီး သူ့စိတ်ထဲမှပင် ဆက်ဖတ်၍ မျက်နှာကြီးရဲကာ အမျိုးသမီးများဖက် တစ်ချက်ကြည့်လိုက် တစ်ဖက်မျက်နှာလွှဲပြီး အားရပါးရ ရယ်ပါတော့ သည်။ ထိုကဲ့သို့ သင်ကြားပို့ချပေးနေသောအချိန်တွင် ကျောင်းသားများ လက်ထဲတွင် မူရင်းစာအုပ် ကိုင်မထားကြသဖြင့် ဘာရယ်ရမှန်းမသိဘဲ သူ့အဖြစ်ကိုသာကြည့်ပြီး ကျွန်မတို့ လိုက်ရယ်ကြရပါသည်။

ကျွန်မသည် ထိုကဗျာကြီးကို စာကြည့်တိုက်မှထုတ်၍ ကိုယ့်ဖာသာ ဖတ်ပါသည်။ (ပုပ်) က ဆဲထားသော ထိုထိုပုဂ္ဂိုလ်များသည် (ပုပ်) ဆဲ မည်ဆိုလျှင် အလွန်ဆဲထိုက်လှသည်ကို သိနားလည်ရသည်။ ထိုအခါ ပုပ်၏ဆဲစာကို “ကိုယ်တိုင်တိုက်တွန်း ချီးမွမ်းစိတ်တူ” ဆိုသလို ကောင်းချီးဩဘာ ပေးမိပါသည်။

စာအုပ်စင်မှ မိတ်ဆွေကောင်းများ

ကျွန်မအဖို့ ငယ်စဉ်မှစ၍ စာအုပ်စင်များမှ မိတ်ဆွေကောင်းများနှင့် တွေ့ခဲ့ရသဖြင့် ကံကောင်းလှပေသည်။ ကျောင်းတွင် သင်ကြားပို့ချပေးခဲ့သော ဆရာများကိုကာ အတန်းငယ်လေးမှ အတန်းကြီးများအထိ အမည်နာမစဉ်၍ ရေတွက်ခြင်းငှာ မတတ်နိုင်ခဲ့ပေ။ ကျေးဇူးကြီးပါပေသည်။

ငယ်စဉ်က အခြေခံပေးခဲ့သဖြင့် အတန်းကြီးများရောက်သောအခါ စာကြီး ပေကြီးများကို လက်လှမ်းမီနိုင်ခဲ့သည်။ ထို့ပြင် ကျောင်းမှအစ အပြင်လောကတွင်လည်း တစ်လုံးတစ်ဂါထာဆိုသလို သင်ပြလမ်းညွှန်သော ပညာရှင်များကိုလည်း ထိုဆရာများနှင့်အတူ အာရုံညွတ်၍ ဦးခိုက်ကန်တော့လိုက်ပါသည်။

ထိုထိုသော ဆရာများ၏ သင်ပြမှုကြောင့် စာအုပ်စင်များမှ ပညာရှင်ကြီးများ၏ စာပေများနှင့် ယဉ်ပါးခဲ့ရပါသည်။ လူချင်းမတွေ့ရသော်လည်း အမည်ဖြင့်သာ သိ၍ စာအုပ်များကို ဖတ်ရသောအခါ လူကိုပါ သိဘိသကဲ့သို့ စိတ်ညွတ်မိသည်။ ခင်မင်မိသည်။

တစ်ခါက W.H. Davies ဒဘလျူ-အိတ်-ဒေးဗီး ရေးသော Autobiography of a Super Tramp ခေါ် စာအုပ်ဖတ်ခဲ့ရသည်။ ထိုစာအုပ်တွင် ဒေးဗီးသည် အောင်မြင်မှုနှင့် အလှမ်းဝေးလှသော စာရေးဆရာ ပေါက်စဘဝတွင် ဘားနဒ်ရှောက ကူညီစောင့်မပူးကြောင်း ပါရှိသည်။

ကျွန်မသည် ဒေးဗီး၏ စာအုပ်ကို ဖတ်ပြီး အားကျမိသည်။ အထူးသဖြင့် ရှောသည် ကျွန်မအလွန်နှစ်သက်သော စာရေးဆရာ

ဖြစ်၍ လူပုဂ္ဂိုလ် အဖြစ်နှင့်ပင် စိတ်က ခင်မင်နေမိသည်။ ထို့ကြောင့် စိတ်ထဲစွဲလိုက်ပုံမှာ အိပ်မက်များပင် မက်ပါသည်။

အိပ်မက်ထဲတွင် မုတ်ဆိတ်ဖားဖားနှင့် စာရေးဆရာကြီး ဘားနဒ်ရှောနှင့် တွေ့ပါသည်။ သူသည် အလွန်ကြီးမား ခမ်းနားလှသော သားရေခင်း မှန်အုပ်ထားသော စာရေးစားပွဲကြီးမှာ ခန့်ခန့်ကြီးထိုင်နေပါသည်။ ကျွန်မက သူ့အနားမှာ အလွန် ရှက်ကြောက်ရိသေ့စွာ ရပ်နေပါသည်။ ရှောက ကျွန်မကို သနားကြင်နာသော မျက်နှာနှင့် ကြည့်ပြီးပြောပါသည်။

“ဘာမှ အားမငယ်နဲ့၊ ငါက မင်းတို့လို ရုန်းကန်နေရတဲ့ စာရေးဆရာလေးတွေကို ငါ အမြဲကူညီခဲ့တယ်။ ဟို ဒေးဗီး ကြည့်ပါလား ငါ ကြည့်ရုံ မစလိုက်တာပဲ၊ မင်းလဲ ကြိုးစားပေါ့...”

ထိုအိပ်မက်မက်စဉ်က ဘားနဒ်ရှော အသက်ရှင်လျက် ရှိနေပါသေးသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဘဝတစ်ပါးမှနေ၍ လာအိပ်မက်ပေးခြင်းလည်း မဟုတ်တန်ရာ။ သို့သော် ကျွန်မအဖို့ ထိုအိပ်မက်ကို ယခုတိုင် သတိရနေပါသည်။ စာရေးရင်း စိတ်ပျက်အားငယ်သောအခါ ပြန်အောက်မေ့ပြီး အားတက်မိပါသည်။

ကျွန်မအဖို့ စာအုပ်စင်များသည် ထိုထိုသော စာရေးဆရာကြီးများ၊ နတ်မင်းကြီးများ၏ ပျော်စံရာ အာကာဇ္ဇေလျှံ နတ်နန်းကြီးဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်မ၏ လုံ့လ ဝီရိယတည်းဟူသော ကောက်ညှင်းငှက်ပျော အုန်းသီးနှောသော ကန်တော့ပွဲနှင့် ပသလိုက်သောအခါ ထိုနတ်မင်းကြီးတွေက အလျှိုအလျှိုဆင်းကာ မစလိုက်သကဲ့သို့ ရှိပါသည်။

စာအုပ်စင်သည် ကျွန်ုပ်တို့၏အားကိုးရာအစစ်ပင် ဖြစ်ပါသည်။
စာအုပ်စင်၏ ကျေးဇူးကား ကြီးပါပေသည်။ ပညာလိုလားသော
အမျိုးကောင်း သားသမီးများသည် စာအုပ်စင်ကို မိမိတို့၏ လုံ့လဖြင့်
ပသပူဇော်ကာ အကျိုးခံစားနိုင်ကြပါစေသတည်း။

ခင်မျိုးချစ်